

Eczacılık Anıları

Türk Eczacıları Birliği
Eczacılık Akademisi Yayınıdır

TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ ECZACILIK AKADEMİSİ

Willy Brandt Sokak No: 9
06690 Çankaya/ANKARA

Tel : 0312 409 81 00
Faks : 0312 409 81 09
e-posta : eczakademi@teb.org.tr
Web adresi : www.eczakademi.org

Eczacılık Anıları

Hazırlayan: **Dr. Cengiz YAKINCI**

ISBN :

"Kitabın hiç bir kısmı Türk Eczacıları Birliği Eczacılık Akademisi izni olmadan kopyalanamaz, herhangi bir şekilde kitap, broşür, gazete, dergi, web sayfası, internet metinleri vb. yazılı ve görsel belgelerde kullanılamaz."

Metin içeriğindeki bilgi ve görüşlerin sorumluluğu yazarlara aittir.

Ağustos 2014 TEB Ankara / 1.000 adet basılmıştır.
Türk Eczacıları Birliği Eczacılık Akademisi yayını 18

Kapak Tasarım: **Mattek**
Sayfa Tasarım : **Mattek**

Baskı:

Mattek Matbaacılık Bas. Yay. Tan. San. Tic. Ltd. Şti.
Ağa İşleri Sanayi Sitesi 21. Cad. 601. Sok. No: 35 İvedik / Ankara
Tel: 0312 433 23 10
www.mattekmatbaa.com.tr

İÇİNDEKİLER

Mavi	
<i>Stj. Ecz. A. N. Meltem KOLUMAN</i>	9
Anlaşmalı Eczaneler Listesi	
<i>Prof. Dr. Göknur AKTAY</i>	13
Çerçevesine Sığmayan Deniz	
<i>Ecz. Gökçe ÇELİK</i>	18
Maviş	
<i>Ecz. Bozan SÜRÜCÜ</i>	23
Pamuk Pamuk Olalı	
<i>Uzm. Ecz. Öznur YENİEL</i>	27
Muhabbet Yastığı	
<i>Ecz. Süleyman KOCA</i>	33
Eczacı Sabırlıdır	
<i>Ecz. Ersin ÇİTÇİ</i>	41
Eczacılık Mesleğindeki Acı Tatlı Günlerim	
<i>Ecz. Pembe BAŞKURT</i>	46
Vicdan	
<i>Ecz. Murat Onur YÜCE</i>	51
Stockholm Günlüğü	
<i>Ecz. Mustafa Servet DALTABAN</i>	57
Nar Tanem	
<i>Stj. Ecz. Halime Kübra ŞAHİNER</i>	63
Bir Varmış Bir Yokmuş	
<i>Uzm. Ecz. Ergin YAZICIOĞLU</i>	68
Yanlış Teşhis	
<i>Ecz. Nazım KARADAĞ</i>	70
Çilli Kayısı	
<i>Ecz. İlkay ÖNEN</i>	78
Cüce	
<i>Ecz. Füsun TÜTER</i>	79
Çobanın Boğazındaki Böcük	
<i>Ecz. Aslan Ali IŞIK</i>	80
Mayasır	
<i>Uzm. Ecz. Aylin ATABEK</i>	82
Atropa Belladonna	
<i>Ecz. Ömer ÇAKIR</i>	83
Ertesi Gün	
<i>Ecz. Fatih ORDU</i>	85
Sıradan Bir Gün	
<i>Ecz. Ahmet Tolga YILMAZ</i>	87
Yumuşamış Mı?	
<i>Ecz. Nezih İŞİKÇİ</i>	90

Öyle Bir Gün	
<i>Ecz. Binnur TEKİNALP</i>	95
Bir Eczacının Anı Defterinden	
<i>Ecz. Hasan TEMEL</i>	98
Hatice	
<i>Ecz. Muhammed Ali DURMAZ</i>	104
Eczacıların Kaybettiği Eşğini Bulma Öyküsü	
<i>Ecz. Sadi SUBAŞI</i>	109
Köyde Eczacı Olmak	
<i>Ecz. Kağan AKSOY</i>	113
Bana Da Mı?	
<i>Ecz. Ökkeş KÖKSAL</i>	118
Yaşam Dozu	
<i>Ecz. Süleyman ARSLANTÜRK</i>	121
Anlar	
<i>Ecz. Zehra TARAKÇI</i>	134
Teklif Var Israr Yok	
<i>Stj. Ecz. Onur KİRAZ</i>	138
Ballı Süt	
<i>Stj. Ecz. İbrahim SANATKÂR</i>	142
Yanlış Anlama Zinciri	
<i>Stj. Ecz. Fatih ÇEVİK</i>	145
Hasta Çekme Yarışı	
<i>Stj. Ecz. Merve ÖZTÜRK</i>	148
Eczanede Asla İnsan Ölmeyecek!	
<i>Ecz. Zekeriya CEVİZ</i>	151
Altmış Beş Lira	
<i>Ecz. Arif EKMEKÇİ</i>	154
Değişliği Olmasın!	
<i>Ecz. Fehamettin KÜÇÜKKILIÇ</i>	158
Ambu Ucu-Burcu	
<i>Stj. Ecz. Misem ÇALIK</i>	159
İlçe Pazarı	
<i>Ecz. Burcu ÇALIŞKAN</i>	160
Kurufasulye—Pilav	
<i>Ecz. Eray Ersoy ÇAKMAK</i>	164
Yalnız Kovboy	
<i>Yrd. Doç. Dr. Nazlı ŞENCAN</i>	166
Kolera Salgını	
<i>Ecz. Aydın KESKİNOCAK</i>	169
Yusuf Amca	
<i>Uzm. Ecz. Ümran SARIBOYACI</i>	173
Şeker Ölçüm Cihazı	
<i>Ecz. Kasım ÇAKIR</i>	176

Değerli Meslektaşlarım,

Bu yıl sonuçlarını bilimsel eczacılığın 175 inci yılında açıkladığımız bir Eczacı Anıları Yarışması düzenledik. Farklı şehirlerden kırkın üzerinde eczacımızı, öğretim üyemiz ve eczacılık fakültesi öğrencimiz bu yarışmaya başvurdu.

Bu yarışmayı düzenlemekteki amacımız, şimdi nasıl geçmişte eczacılık mesleğinin çeşitli alanlardaki pratikleri ile ilgili, olumlu ya da olumsuz düşüncelerimizi paylaşıyorsak, gelecekte de bunu yapmaya devam edecek olmamız. Ancak geçmişten bize çok az sayıda belge kaldığı için, geçmişini sadece onu yaşayanlardan öğrenebiliyoruz. Bu kez onu yazarlardan da öğreneyim, böylelikle kaynaklarımızı genişletelim diye düşündük.

Anılar, sözlü tarih alanı ile uğraşanların son derece önem verdiği tarihi belgelerdir. Sözlü tarih, kişileri günlük yaşam felsefecileri olarak görmektedir. Kişi, anılarını ve yaşadıklarını anlatırken o anılarını hayatı kavrayış tarzıyla yoğurur.

Bu nedenle bu kitapta hem Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden çeşitli yaşlarda eczacıların anılarını dinlerken, aynı zamanda onlarla da tanışmış olacaksınız.

Bizler, bu güzel kitabı geçmişin geleceğe bırakılması isteğinden ve geçmişsiz bir gelecek tasarlanmasının mümkün olmadığı gerçeğinden hareketle oluşturduk. Kitabın oluşumu sürecinde çok sayıda insan emek verdi, ama herşeyden önce ben kitaba anılarıyla katkıda bulunan eczacılara teşekkür etmek istiyorum.

Bunun yanı sıra, Eczacı Anıları Yarışması Jüri başkanı ve üyelerine ve kitabın hazırlanmasında içerikten teknik olarak oluşturulmasına kadar

her aşamasında rol oynayan Eczacılık Akademisi Yönetim Kurulu üyesi ve aynı zamanda yarışmamızın jüri üyesi olan Prof. Dr. Cengiz Yakıncı'ya çok teşekkür ediyorum.

Keyifli okumalar diliyorum.

Ecz. Erdoğan ÇOLAK
Başkan

SUNUŞ

Eczacılık mesleğini sahada icra eden eczacılar, birbirinden ilginç olaylar ve insanlarla karşılaşır. Öyle olaylar görürler ki bazıları “güler misin, ağlar mısın” cinsinden, bazıları da ders alınması gereken türdendir.

Anılar, hayatın tam ortasındadır. Bize ülkeyi ve ülkenin insanlarını tanıtır. Okullarda meslek eğitimleri verilirken çoğu zaman bir fanusun içinde yetiştirilir meslek adayları. Oysaki yüzmeyi öğrenmede olduğu gibi, suyun içine girmeden, yani toplumun içinde mesleği icra etmeden bu işi öğrenmek pek de mümkün değildir.

Anıların paylaşılması bu meslekte yetişecek yeni nesiller için çok önemlidir. Türk Eczacılar Birliği eczacılık mesleğine bu konuda katkı yapmak amacıyla eczacı ve eczacılık fakültesi öğrencilerinin katıldığı “Eczacı Anıları” yarışmasını açtı. Eczacılık Mesleği Anıları Yarışması ülkemizde bu konuda yapılan ilk çalışma olma özelliği taşıyor. 23 farklı ilden 43 katılımcının eser gönderdiği yarışmanın sonuçları 13 Mayıs 2014 tarihinde açıklandı. Yarışmanın ödül töreni 20 Haziran 2014 tarihinde Ankara’da yapıldı.

Yarışmanın jüri üyeliğini TEB Denetleme Kurulu Başkanı Ecz. Sertaç ÖZMEN, TEB Merkez Heyeti üyeleri Ecz. Aynur YILDIZ, Ecz. F. Esin DEMİRTOK İYİEL ve Ecz. Murat Levent KOÇAK ile TEB Eczacılık Akademisi Yönetim Kurulu üyesi Prof. Dr. Cengiz YAKINCI yaptı.

Kitapta anı metinleri -ödül alan eserler haricinde- başvuru sırasına göre sıralanmıştır. Hayatın gerçeği olan bu anı kitabının her sene yapılan yarışmalarla artan bir ivmeyle büyümesi ve eczacılık fakültelerinde ders kitabı olarak okutulmasını hedefliyoruz.

Yarışmayı başlatan TEB Merkez Heyetine, anılarıyla katkı veren tüm eczacı ve eczacılık fakültesi öğrencilerine, anıları değerlendiren jüri

---

üyelerine, yarışmanın sekreterliğini yapan Ecehan BALTA'ya ve Meltem TÜRKER'e emekleri için sonsuz teşekkür ederiz.

Kitabın tüm eczacı ve eczacılık fakültesi öğrencilerine yararlı olması dileğiyle.

Dr. Cengiz Yakıncı

MAVİ¹

Stj. Ecz. Ayşegül Nur
Meltem KOLUMAN

“Bana kaderimin ne renk olduğunu söyle. Bana kalbimde dizdiğim çatlak tuğlalardan ördüğüm surların ardında tek başıma neyi beklediğimi söyle. Bana mutluluğun nasıl bir şey olduğunu söyle. Korkuyorum. Çünkü hayat üzerine bastığımız çakıl tanelerinin altında ezilirken; ben, göremediğim kaderime güvenip yaşamaya devam etmenin anlamını arıyorum. Herşey bir su tanesiyle başlarken, bir annenin rahminde büyüyen kalbin içinde, ben düşlerimi arıyorum. Bana rüzgârlardan sıyrılıp ulaşabileceğim yüreğimin mevsimini söyle. İnsan nerede bulur aradığını? Yollar kaç mildir bir yürekte bir dile? Bana milleri aşabileceğim kadar sabrı nerden bulabileceğimi anlat. İnsanlara umudu verebileceğim bir dünyanın kapılarını inşa etmeyi öğret. Bana ölümün peydahladığı özleme dur diyecek bir ilacın keşfini mümkün kılmayı öğret. Çünkü ancak öyle yaşamın alnındaki maviye değebilir yüreğimin dudakları ve ben bir amacın peşinden koşmanın verdiği doyumsuz hazzın gerçeğe dokunuşunu görebilirim sonunda. Bana kaderimin ne renk olduğunu söyle.”

Ona bunları söylediğimde ölümün yedi aysonra kapısına dayanacağını bilseydim belki susmayı deneyebilirdim ama o zaman yüreğimin mevsimini asla göremezdim. Henüz yatağında mutlu uyuyabilen beyaz sakallı bir ihtiyarken, avuçlarıma yüreğimin rengini bırakıp gidecek kadar cömert bir asalete sahipti. Kader neden böyledir diye sormuyorum artık; çünkü ondan öğrendiğim çok güzel bir şey var:

¹Eczacı Anıları - 2014 Yarışması Birincisi

“Hayat hep aradığımı bulduğun anda, onu elinden alarak sınar seni.”

Gittin ve ben şimdi, seni tanıdığım duraktan kilometreleri aşarak ufkun yollarını arşınıyorum. Hâlâ sana ulaşamadım ama inanıyorum ve bu kelimelerle seni ölümsüz kılarken, insanlara anlattığım bu anının sana teşekkür etmenin bir yolu olduğunu umuyorum.

Ona gözlerimizin önündeki sis perdesinin ardından bakmayı öğrettiği için minnettarım. Çünkü ben onu tanıyana dek eczacılık fakültesinde okuyan basit bir öğrenciydim ve ideallerim açabileceğim serbest bir eczanenin metrekaresinden daha büyük değildi. İnsanlara ilaçları vermekten daha önemli olanın onlara umudu vermek olduğunu bana öğrettiği gün, zihnimin okyanuslarının çok daha ulaşılmaz sınırları olduğunu anladım. Çünkü ben kendime hayatın doğurduğu hikâyeleri yalayıp yutmuş bir öğretmen buldum; ikinci sınıfın sonunda serbest bir eczanede yaptığım ilk uygulama stajında...

Onunla ilk tanıştığım gün beni eczanesine stajyer olarak kabul etmesinin kaderimin dönüm noktası olacağını hissetmiştim aslında. Bakışlarının ardında öyle keskin bir mavi vardı ki içinizde sakladığınız çocukluğun masumiyetini elinden tutup gün ışığına çıkartıyordu sanki.

Bana “O ilaçları insanlara verirken ne düşünüyorsun?” dediğinde, “Onları iyileştirdiğimi” demekten daha anlamlı bir cevap verememenin burukluğunu yaşıyorum hâlâ. Gülümsemişti her zamanki gibi beyaz sakalını sivazlarken.

“İnsanlara umut veriyorsun, onlar senden kırmızı, mavi, sarı, yuvarlak, kare haplar, kapsüller değil umut satın alıyorlar.” demişti.

Haklıydı da. “Peki, sen” demişti, “Sen kaderinin ne renk olduğunu biliyor musun?”

Bir Ağustos’un öğleden sonrasında kaderimin ne renk olduğunu soran bu adamın benimle dalga geçip geçmediğini sorgulamıştım kendi çocuk aklımla. Çok sonra anladım her insana bir rengin armağan

edildiğini ve insanın kalbine en çok hangisi bulaşmışsa dünyada onu amaç edinmenin mutluluğa ulaşmadaki en kestirme yol olduğunu. Tüm yaz stajım boyunca rengimi aradığımı itiraf etmeliyim. En son bir hastane odasında onun ışığı kısılmış kandil gibi yanan gözlerine bakarken, ona sorduğumda öğrenebilmişim cevabı. Benim bulmamı istemişti sonuna kadar ama her zaman olduğu gibi bana veda ederken de yine yanıtı kendi verip gitmişti.

“Mavi”

Şaşırmıştım çünkü ona kendi renginin ne olduğunu sorduğumda bana “mavi” demişti. Belki de yüreklerimize aynı rengin bulaştığını bildiği için bu kadar yakın hissetmişti.

“Neden mavi?” dediğimde, “Umut” demişti yine gülerek.

“Bir eczanede sadece bir eczacı yoktur Ayşegül, sen bir annesin, babasın, ablasın, abisin, dostsun, arkadaşsın, doktorsun, hemşiresin, eczacısın... Sen aynı anda herkesin. Gelen kişi sadece hasta değildir. Eczacılık insanlara onları iyileştirecek ilaçları vermenin çok ötesinde onlara yüreğinin en derin sığınaklarını açmaktır. Bunu anlamalısın. Rengini bulamazsan insanlara sığınaklarını da açamazsın.”

Bir hastane odasının duvarlarına sinmiş beyazın en soğuk yüzü çarparken nefesime, bana söylediklerini düşündüm uzun uzun. Onu tanıdığımda elli sekiz yaşında bir eczacıydı ve onu kaybettiğimde elli dokuz yaşında bir kalp hastasıydı. Onu bu kadar geç tanıırken bu kadar erken alan yazgının bildiği bir şeyler olduğuna inanıyorum herkes gibi ama keşke seninle daha uzun yollarda, daha ağır soruların daha hafif cevaplarını bularak yürüyebilseydim. Keşke seninle bir eczacı olduğumda, bir kahvenin kırk yıllık hatrına gülebilseydim.

Seni hep çok sonra anlamanın büyümek olduğunu biliyorum şimdi. Ben büyüyorum Mehmet Amca. Ben kocaman bir mavinin ortasında kanat çırpan umutları avuçlarıma toplayarak, eczacı olmanın ötesinde bir

mesleğe sahip olmanın onurunu yaşayarak büyüyorum. Çünkü ben artık sadece basit bir eczacılık fakültesi öğrencisi değilim. Ben senin talihinden geriye dünyaya bıraktığın rengin mirasçısıyım. Ben umut dağıtanım. Ben senin en büyük çırağınım. Ben eczacıyım. Bu yüzden şimdi renginden bihaber tüm meslektaşlarım,

“Bana kaderinizin ne renk olduğunu söyleyin. Bana kalbinizde dizdiğiniz çatlak tuğlalardan ördüğünüz surların ardında tek başınıza neyi beklediğinizi söyleyin. Bana mutluluğun nasıl bir şey olduğunu söyleyin. Korkun. Çünkü hayat üzerine bastığınız çakıl tanelerinin altında ezilirken siz görmediğiniz kaderinize güvenip yaşamaya devam etmenin anlamını arıyorsunuz. Her şey bir su tanesiyle başlarken bir annenin rahminde büyüyen kalbin içinde, siz düşlerinizi arıyorsunuz. Bana rüzgârlardan sıyrılıp ulaşabileceğiniz yüreğinizin mevsimini söyleyin. İnsan nerede bulur aradığını? Yollar kaç mildir bir yürekte bir dile? Bana milleri aşabileceğiniz kadar sabrı nerden bulabileceğinizi anlatın. İnsanlara umudu verebileceğiniz bir dünyanın kapılarını inşa etmeyi öğretin. Bana ölümün peydahladığı özleme dur diyecek bir ilacın keşfini mümkün kılmayı öğretin. Çünkü ancak öyle yaşamın alnındaki maviye değebilir yüreğinizin dudakları ve siz bir amacın peşinden koşmanın verdiği doyumsuz hazın gerçeğe dokunuşunu görebilirsiniz sonunda. Bana kaderinizin ne renk olduğunu söyleyin.”

ANLAŞMALI ECZANELER LİSTESİ¹

Prof. Dr. Gökür AKTAY

Öğrenimimi tamamlamış, gençliğimin ve kendi ayaklarımın üzerinde durabilmenin verdiği heyecanla eczanemi açmış ve her şeyin eksiksiz bir şekilde ilerlemesi için bütün gayretimle çalışıyordum. Bir an önce her şey yoluna girsin, eczanem herkes tarafından tanınsın istiyordum. Kurumlarla tek tek anlaşma yapma sürecim başlamıştı. Eczanemi açtığım yıllarda şimdikinden çok farklı uygulamalar vardı, eczanelerin kurum anlaşmaları şimdiki gibi değildi. Sigorta, Emekli Sandığı, Karayolları, Asker Hastaneleri gibi her bir kurumla ayrı ayrı protokoller imzalamak zorundaydınız.

Tüm kurumlarla anlaşmalarımı yapmıştım. İşimi geciktirmek istemiyordum, ne de olsa yeni mezun genç bir eczacıydım ve mesleğimle ilgili büyük ideallerim vardı. Zaman zaman çelişkiler de yaşamıyor değildim. Okulda öğrendiklerimle uygulamalar arasında şaşkınlıklar yaşadığım oluyor, gün geliyor ne kadar çok şey biliyorum diye övünürken bir başka gün yeterince bilgim olmadığını fark edip üzülüyordum.

O kadar şaşkın ve deneyimsizdim ki ne söylerlerse inanıyor, sürekli her konuda benden daha deneyimli olduğunu düşündüğüm meslektaşlarıma ne yapacağımı soruyordum. Bir gün eczaneme hayırlı olsuna gelen bir meslektaşım, eczaneme yakın olan hastane ve polikliniklere uğrayıp anlaşmalı olduğum kurumları hatırlatmamın iyi olacağını söyledi. Mantıklı gelmişti bu öneri. Öyle ya, benim anlaşmalı olduğum kurumları kim, nereden bilecekti. Tanıtımdıym onlara eczanemi.

¹ Eczacı Anıları - 2014 Yarışması İkincisi

Bu heyecanla kartvizitlerimi alıp en yakınımda olan SSK hastanesine gittim ancak kime uğramam gerektiğini bilemediğim için oradaki memurlardan birine durumumu anlattım, beni başhekime yönlendirdi. Başhekimin odasına gidip kapıyı çaldım, içeri girdim. Masada oldukça kilolu, çatık kaşlı, kısacık saçlı, beyaz önlüklü bir bayan oturuyordu. Kafasını bile kaldırmadan önündeki dosyaları imzalamaya devam etti. Ben, bana bakmasını beklerken gürleyen bir ses tonuyla ne için geldiğimi ve neden konuşmadığımı sordu. Çekingen bir tarzda ve elimden geldiğince kibar bir ses tonuyla derdimi anlattım. Hastanenin girişinde anlaşmalı eczaneler listesini gördüğümü, eczanemi yeni açtığımı, kurumla anlaşmam olduğu hâlde listede eczanemin adının bulunmadığını, eczanemin adını listeye eklemelerini istediğimi nazik bir ifadeyle anlattım. Kartvizitimi masasına bırakmıştım ki aynı gürleyen sesin sahibi, yüzüme sert bir ifade ile bakıp “Sanki başka işim yok da senin eczanenin listeye eklenmesiyle uğraşacağım öyle mi? Beni yazı işleriyle karıştırdın herhâlde?” diye azarladı.

İlk kez bu kadar azarlanmış, ilk kez bu kadar küçük düşürüldüğümü hissetmiştim. Oysa ben çok nazik davranmıştım ona, tepkisi bu olmamalıydı. Dışarı çıkarken yaşadığım durumu sindirememiş, gözyaşlarına engel olamamış, hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başlamıştım. Neden bu kadar kaba davranmıştı, bir türlü anlam veremiyordum. Hastane çıkışında hemen girişte asılı olan “anlaşmalı eczaneler” listesine tekrar baktım. O listede nasıl yer almıştı bu eczaneler, onlara da bana davranıldığı gibi mi davranılmıştı? Bu işin usulü bu muydu?

Eczaneme dönerken yol boyunca kafamda başhekimin çınlayan sesi yankılanıyor ve her yankılanışında kendime söz veriyordum: “Bir gün, evet, bir gün mutlaka o listeye beni başhekimin kendisi ekleyecekti, benim eczanemin adını vererek bana hasta yollayacaktı. Bunu sağlayacaktım, bunu mutlaka görecekti o.” Sürekli tekrarladım durdum bu cümleleri. Mutlaka olacaktı bu.

Zaman ilerledikçe eczanem daha çok tanınmaya başlıyordu, işe alışmaya başlamıştım. Eczaneme gelen reçeteler arasında yatan hasta reçeteleri çok oluyordu. Birçoğu da majistral reçetelerdi. Ancak laboratuvarımda borik asit çözeltisi, rivanol, gümüş nitrat gibi preparatları hazırlamak dışında donanımım yetersizdi. Bulduğum semtte hizmet veren diğer eczanelerin bu gibi reçeteleri Kızılay'daki bir eczaneye yönlendirdiklerini öğrenmiştim. Ben de bir süre sonra sık gelen bu reçeteleri aynı eczaneye yönlendirmeye başladım.

Üç beş reçeteden sonra dönüp şu soruyu sordum kendime “Ben ne yapıyorum?” dedim kendi kendime. “Ne yapıyorum ben?” Yaptığımdan utanmalıyım. Neden başka eczaneye gönderiyor da ben yapmıyordum bu ilaçları? Eczacı değil miydim, yıllarca bunun eğitimini boşuna mı almıştım? Üşenmeden kolları sıvadım. Bundan sonra gelen reçeteleri başka eczaneye yönlendirmeyecek, ben hazırlayacaktım. Öncelikle reçetelerdeki etken maddelerin listesini çıkardım. Gerekli cam ve plastik malzemeler, spatüller ve havanları hazırladım. Eczanemin arkasında donanımlı bir laboratuvar ortamı oluşturdum. Gelen majistral reçeteleri kabul etmeye başladım. Her geçen gün reçete sayım artmaya ve reçetelere yeni formüller yazılmaya başlanmıştı. Laboratuvarımın donanımı gün geçtikçe artıyordu. Ek dolap ve raflarla işi büyüttüm. Öyle ki artık reçeteleri sıraya koyuyordum. Reçeteler hazır olduğunda ilaçların sahiplerini telefonla arıyor, haberdar ediyor, neredeyse tüm zamanımı laboratuvarda geçiriyordum. Hastane personelleri de öğrenmişlerdi eczanemi. Yatan hasta reçeteleri dışında kendileri için de değişik formüller getirip hazırlatıyorlardı. Dışkapı semtinde namım almış yürümüştü. Artık Yenimahalle'den, Aydınlıkevler'den, Etlik'ten hatta Bahçelievler ve majistral reçete gönderdiğim Kızılay'daki eczaneden bile hastalar geliyordu eczaneme. İnanılmaz bir keyif yaşıyordum. Çevremde çok sayıda eczane vardı ancak hiç biri benim yaptığım işi yapamıyordu, majistral reçeteleri karşılamaya başlamış olmam beni diğer eczanelerden farklı kılıyor ve eczanem için çok büyük bir açılım sağlıyordu.

Bir gün hastanın biri elinde bir reçeteye geldi eczaneme, pek umutlu olmayan bir ses tonuyla “Acaba bu reçeteyi hazırlayabilir misiniz eczacı hanım?” dedi. Reçetede “Soufrémixture... 100g” yazıyordu. Durakaldım önce. Bir ofisinal reçete olmalı, dedim. Hastaya dönüp reçeteyi ertesi güne hazır edebileceğimi söyledim. Elimdeki “Tıbbi ve Kozmetik Formüller” kitabına sarıldım. Ayrıca farmasötik teknoloji ve kozmetoloji ders notlarımı çıkardım. O zamanlar internet ortamında araştırma yapmak gibi bir şansız olmadığı gibi, bırakın interneti bilgisayar bile yoktu. İşim zordu yani. Oturup ders notlarımdan ve formüller kitabından açık formülü öğrendim. Ertesi gün hastaya reçetesini teslim ettim. Hasta, ilacı hazırladığımı görünce sevinmiş ve bir itirafta bulunmuştu, meğer ilacı yazan doktor, yanındaki doktor arkadaşına dönerek “Göreceksin bu reçeteyi hiçbir eczane hazırlamayacak” demiş. Konuşmaya şahit olan hasta, eczaneme gelirken buna hazır olarak girmiş, çok da umutlu değilmiş yani.

Bir başka gün, beyaz önlüklü üç bayan özel bir otomobilden inip eczaneme girdiler. Her birinin elinde bir majistral reçete vardı. Reçetelerin birinde yatan hastada oluşan derin yaralar için hazırlanacak “Huile de cade” içeren 2 kg pomat isteniyordu. Diğerinde jinjitiv tedavisi için bir diş hekiminin yazdığı formül vardı, bir diğeri ise akne tedavisi için hazırlanacak bir kremdi. Reçeteleri alıp büyük bir merakla nereden geldiklerini sordum. Bana SSK hastanesinde çalıştıklarını ve kendilerini başhekimin yönlendirdiğini söylediler. Başhekim, yeni uzman doktorlarına “Yalım Eczanesine gidin, bu civarda majistral çalışan tek eczane o” demiş. Kulaklarıma inanmamıştım. Doktor hanımları oturup çay ısmarladım. Arka tarafa geçip kısa bir gözyaşı döktüm. Başardım. “Başardım, nihayet başardım! Kendime verdiğim sözü tuttum” dedim. Gururla ve sevinçle doktorların yanına döndüğümde reçetelerini ertesi güne hazır edebileceğimi ve kendilerine göndereceğimi söyleyip başhekime de selamlarımı ve saygılarımı iletmelerini istediğimi özellikle ifade ettim.

Anlaşmalı eczaneler listesine girmek için meslekte farklı olduğumu ortaya koymak zorunda kalmıştım ama hiç şikâyetçi değildim bu durumdan. Derin bir nefes alıp kollarımı sıvadım ve havanda tozu ezmeye başladım. Ertesi gün hastaneye ilaçları kendi ellerimle götürdüm. Girişte anlaşmalı eczaneler listesine baktım, en alta eczanemin adı yazılmıştı. On ay önce bu kapıdan ağlayarak çıktığım günü hatırladım. Gülümsedim, on ay her şeyi değiştirmişti. Ağlayarak çıktığım hastaneye gülerek girmiştım. İlaçları doktor hanımlara teslim ettim. Başhekimle tanıştırdılar beni. Hiçbir şey söylemedim, hatırlatmadım kendimi. Zaten hatırlayacağını da zannetmiyordum. Birer çay içtik odasında, bana teşekkür etti, beni tanımaktan memnun olduğunu söyledi. Ne zaman istersem bir çayını içmeye gidebilirmişim.

Daha sonra başhekimin yanına gittim mi gitmedim mi hatırlamıyorum ama yaşadığım bu tecrübe bana bir kez daha şunu öğretti: Yaptığınız işi hakkıyla yaptığınızda, farklılığınızı ortaya koyduğunuzda mutlaka karşılığını alırdınız. Çok çalıştım, laboratuvarlarda geçti günlerim, yoruldum ama başardım. Sonra akademik ortamda devam ettim çalışmalarına, hep gurur duydum mesleğimle, hep anlattım öğrencilerime çalışmalarının karşılıklarını mutlaka alacaklarını.

Üzerinden uzun yıllar geçse de bu anım zihninin tozlu raflarında kaybolmadı, müsaade etmedim kaybolmasına, eczacılık fakültesinin sıralarından geçen binlerce öğrencime her sene gururla anlattım bu anımı, içlerinden bir ya da birkaçı yenilik getireceklerse bu bile bir kazançtır diye düşündüm...

ÇERÇEVESİNE SİĞMAYAN DENİZ¹

Ecz. Gökçe ÇELİK

Kurgulanan öyküler hep abartılı betimlemelerle başlar. Ya ısıltılı bir bahar sabahıdır ya da göz açtırmayan sıcaklığıyla bir yaz öğlesi... Belki de ayaz mı ayaz bir kış akşamı... Bizse öykümüzün gerçekliğinden olsa gerek, başladığı mevsimi bile hatırlamıyorduk. Daha doğrusu bir öykü yazıyor olduğumuzu henüz bilmiyorduk.

Eczanemde normal bir iş günüydü. Alışılmış hastalarla ve sorunlarla zaman geçiyordu. Derken içeriye o girdi: Fatma... Ve arkasından babası: Muzaffer amca... Birbirinden sessiz, iki ayrı karakter... Öykümüzün başrolleri... Ellerinde reçete, solgun yüzleriyle karşımdaydılar. Oturup dinlenmelerini söyleyip ilaçları incelemeye başladım. Bir yandan da hep yaptığım gibi rahatlatıcı sohbetler açmaya çalıştım. Muzaffer amca sorulara nispeten neşeli ve ayrıntılı cevaplar verirken Fatma gözlerini duvara dikmiş sessizce oturuyordu. Beni duymuyor ya da umursamıyordu. Mobil sağlık ocağına gelen aile hekimi baba-kıza birer uyku ilacı yazmıştı. Muzaffer Amca'nın anlattıklarına göre Fatma bir süredir uyuyamıyor, sürekli hâlsiz ve sinirli oluyordu. Kendi uykusunu kaçırın sebep de kızının bu huzursuzluğuuydu. İlaçlar hazırlandıktan sonra sanki uzun zamandır tanışıyormuşuz gibi vedalaştık Muzaffer amca ile... Fatma ise yüzüme bile bakmıyordu.

Aradan on beş gün geçti. Muzaffer amca ve kızı ellerinde reçeteleri ile belirdi yine kapıda... Muzaffer amca neşeyle konuşmaya başlarken Fatma

¹ Eczacı Anıları-2014 Yarışması Üçüncüsü

yine farklı bir dünyada, kendi kendineydi. Onda, bakışlarında, normal olmayan bir şeyler vardı. Hekim bu sefer de bir antidepresan yazmıştı. Uyku ilacının faydası olmamış, evde sinirler gerilmiş, baba kız yüz yüze bakmaz olmuştu. İlaçlar hazırlanıp veda vakti geldiğinde Muzaffer amca “Bekle, hele kızı bırakayım, geleceğim” diye fısıldadı.

Akşama doğru Muzaffer amca geri döndü, müsaade isteyip kızının öyküsünü anlatmaya başladı. Baba-kız, merkeze on kilometre uzaklıktaki bir köyde oturuyorlarmış. Muzaffer amca eşinden ayrılalı iki yıl olmuş. Eski eşi Fadime teyze, beş yıldır şizofreni tedavisi gördüğü için Fatma babasıyla birlikte yaşamaya başlamış. Boşanmayı takip eden aylarda sorunlar artmış. Eskiden evin her işine koşan Fatma, annesinin yokluğunda iyice içine kapanmış. Tüm gününü duvarları seyrederek geçiriyor, bir iş yapacağı zaman dikkatini toplayamıyor, dışarı çıkmıyormuş. Banyo yapmayı haftalar olmuş. Bugüne kadar durumu için basit psikiyatrik hastalıklardan başka ihtimal düşünülmemiş ve Fatma’yı bir uzman doktora görünmesi için ikna etmek de çok zormuş.

Başlayan şizofreni belirtileri nedeniyle Muzaffer Amca’ya ruh ve sinir hastalıkları uzmanı Doktor İrfan Bey’in adını verdim ve zaman kaybetmeden görüşmelerini önerdim. Bir hafta sonra Muzaffer amca ve kızı, Doktor İrfan Bey’in yazdığı yeni reçete ile karşımdaydılar. Doktor Bey de şizofreni belirtilerini onaylamış ve yatarak tedaviye ikna edemediği Fatma’ya vücuttaki dopamin seviyesini düzenleyen ilaçlardan oluşan bir tedavi protokolü hazırlamıştı. İlaçların ecza deposundan geleceğini söylediğimde oturup beklemeye başladılar. Ancak dakikalar geçtikçe Fatma huzursuzlanıyor, aniden kalkıp kapıya koşuyor, babası kızdıkça kahkahalar atıyor ve sanki düşmanıymışım gibi bana bakıyordu. Hazırladığımız ilaçların kullanımını Muzaffer amca dinledi ve ardından yola koyuldular.

Birkaç gün sonra Muzaffer amca kan ter içinde eczaneye geldi. Fatma evdeki televizyonu pencereden dışarı atmıştı. Artık ekranda

gördüğü şeyleri bile kendine tehdit olarak algılıyordu. Bu ataktan sonra kaskatı kesilmiş, babasını oldukça korkutmuştu. Doktorun yatılı tedavi önerisi iyiden iyiye gerekli bir hâlâ almıştı. Muzaffer amca eski eşini de eve çağırması ve kızlarını ikna turlarına başlamışlardı.

Bir pazartesi günü, kararlarını vermiş, ellerinde valizleriyle girdiler eczanenin kapısından. Fatma yine bakımsız ve dalgındı. Hiç dinlenmeden hastanenin yolunu tuttular, baba önde başı eğik, kızı arkada kaygılı... Aradan bir saat geçmeden yatış işlemlerini yaptıran Muzaffer amca eczaneye döndü, yığılır gibi oturdu karşıdaki koltuğa... Tam anlatmaya başlayacaktı ki telefonu çaldı, Fatma damar yolu açmaya çalışan hemşireye saldırmıştı. Birden sarsılarak ağlamaya başladı “Hep annesi yüzünden... Boşanmayı tutturdu, hepimizin hayatını mahvetti!” diye bağıırıyordu. Birer çay söyleyip yanına oturdum. Şizofreninin kadınlarda 26-32 yaş civarında başladığını, ailede varsa çocuklarda görülme sıklığının %12’ye çıktığını, beyindeki kimyasal değişiklikler sonucu oluşabileceğini anlattım. Doktorun istediği tomografinin bu değişiklikleri görüntüleme yöntemi olduğundan bahsettim. Boşanmanın esas neden değil, tetikleyici bir faktör olduğunu söyledim. Muzaffer amca hastalığın tedavi edilemeyeceğini düşünüyordu. Erken konulan tanılarda, gençlerde, düzenli bir hayat, uyulan ilaç protokolü ve psikoterapi ile olumlu sonuçlar alınacağını duyunca biraz rahatladı ve kızının yanına hastaneye koştu.

Üç hafta süren yatılı tedavinin ardından taburcu olduğu gün yanına geldi Fatma babasıyla... Biraz dinlenmiş, huzurlu bir ifade vardı yüzünde... İçre kapanıklığı azalmış, kısmen de olsa kendini ifade etmeye başlamıştı. O günden sonra Doktor İrfan Bey, en uygun ilacı bulmak için aylarca uğraştı. Kullanılan ilk antipsikotik, iki ay sonunda titreme ve kasılma yapmaya başladı. Fatma güçsüzlükten şikâyet ediyordu. Bir sonraki kontrolde yazılan ilaca aldığımız cevap oldukça olumlu oldu, ancak üç ay sonra Fatma artan kilolarından yakınmaya başladı. Bitmeyen şikâyetler ve ilaç kullanmayı unuttuğunda geçirdiği ataklar yüzünden doktorumuz on beş günde bir yapılan depo iğnelere başladı. Gel zaman git zaman kontrollerin

arası üç ayda bire düştü ve Fatma gözümüzün önünde ipekböceğinden kelebeğe dönüştü.

Şizofreni hastalarının öykülerinden oluşan bir kitap okuyordum o sıralar, ilgisini çeker diye Fatma'ya da hediye ettim. Okumak istemedi, artık hastalığı zihninden silmekle uğraşıyordu belki de... En sevdiği iş, doktoruyla ve benimle sohbet etmek hâline gelmişti. Zaman zaman annesinde kalıyor, şehirde olduğu o günlerin gündüzlerini de eczanede geçiriyordu. Eczanede saatlerce dergilere bakıyor, beğendiği her resmi bana da gösteriyordu. Fatma'nın bu merakı, onu Halk Eğitim Merkezi'nde ücretsiz resim kursuna yazdırma fikri oluşturdu bende... Muzaffer amca da kolaylıkla ikna olunca, bana da kurs çantasını zevkle hazırlamak düştü. Haberi verdiğimde Fatma, benimle neredeyse yaşıt olmasına rağmen öpmek için ellerime sarıldı. Babası da karşımda dudaklarını ısırıyordu ağlamamak için...

O günden sonra Fatma hep aynı neşeyle devam etti kursuna ve haftanın üç günü eczaneye uğramaya... Ta ki ailemin tayini çıkıp o şehirden taşınmamız gerektiğini söylediğim o güne kadar... Elinde ne varsa fırlatıp gitti Fatma, kaç kez evlerini aradım, benimle konuşmak istemedi. Muzaffer amca "Odasına kapanıyor, benimle de konuşmuyor, üstelik yemek de yemiyor" deyince atakların tekrar etmesinden ve buna sebep olmaktan korkmaya başladım.

Eczanenin son iş günü gelip çatmıştı, eşyalar nakliye kamyonuna yüklenirken elinde kocaman bir paketle çıkıp geldi Fatma... Kendini günlerce odasına kapatıp yeni eczanem için dört resim yapmış. Birini alıp diğerlerini geri vermek istediğimde "Eczanenin dört duvarına dört resim şart, nereye bakarsan beni hatırlaman için" dedi. Fatma'yı ağlarken ilk kez görüşüm, aynı zamanda onu son kez görüşüm oldu. El sallayarak yolcu ettiler beni baba-kız...

Şimdi o resimler yeni eczanemin duvarlarını süslüyor. Umutsuz anlarımda gözüm, o acemice yapılmış, Fatma'nın hayallerinde yaşayan

deniz tablolarına takılmış gülümserken buluyorum kendimi... “En büyük hayali denizi görmek Fatma’nın, belki beni ziyarete gelir ve beraber denize gideriz.” diye düşünüyorum. Sonra alıyorum elime telefonu, numarasını çeviriyorum; çünkü kilometrelerce uzakta olsak da hattın iki ucunda hâlâ abla kardeşiz biz Fatma’yla... Çerçevesine sığmayan deniz, bizim şifremiz...

MAViş

Ecz. Bozan SÜRÜCÜ

Bunca hasta, bunca hastalık, bunca ilaç, bunca kozmesötik, bunca insan... Düşününce eczacının ne kadar çok buncası var ve her biri kendi içinde ayrı bir dünya. Hangi yarayı deşsen, her birinin mutlaka anlatacak ilginç bir hikâyesi var. Eğer ki eczane eczacısı iseniz; kapıdan içeri adımını atan her birey henüz işlenmemiş bir cevher ya da başka bir deyişle, heykeltraşın elinde yontulmayı bekleyen bir parça olarak ifade etmek belki daha doğru olur.

Fakülteden yeni mezun oldum. Valizimi topluyorum. Sevgilim ile sonu gelmeyen telefon görüşmeleri, kavgalar ve “ne yapacaksın, eczanemi açacaksın, kurumamı yerleşeceksin, biz n’olucuz vb.” durumlar üzerinde tartışırken Urfa’dan bir arkadaşım aradı. Halfeti’nin Göklü kasabasında eczane eczacılığı yapıyordu. “Askere gideceğim. Kimse beldeye gelmek istemiyor. Benim mesul müdürüm olur musun?” dedi. Hiç tereddüt etmeden AŞTI’ye gittim. Urfa’ya bilet kestim. Urfa’da inince Halfeti’ye dolmuş buldum. Oradan da Göklü kasabasına giden bir dolmuşa atladım. Meydanda indim. Zaten tek eczane, kime sorsam “aha şurası” derler. Şimdi düşünüyorum da o uzak beldede geçirdiğim altı aylık eczacılık, ne çok şey katmıştı hayatıma.

Mesul müdürlük için yapılması gereken resmi işlemleri bitirdikten sonra arkadaşımı askere uğurladık. Artık 7 gün 24 saat açık olan bir eczanenin eczacısıyım. Belki çok yoğun değildi ama mesaisi uzundu. İnsanoğlu zamanla her şeye alışıyor. Ben de bu uzun mesaiye alışmıştım.

Hatta son zamanlarda hoşuma bile gidiyordu. Yine bu uzun mesainin bir akşamında hastalar yavaş yavaş dağılınca, el ayak çekilince, adamın biri kulağıma eğildi.

- Markalı bir kondom istiyorum, dedi. Bankonun altına baktım. Prezervatiflerin olması gereken yerde yeller esiyordu.

- Maalesef elimizde kalmamış, dedim. Eksik listesine yazmışım. Yarın sabaha gelir. Adam bana ters bir bakış fırlattı. Hiçbir şey demeden çekti gitti. Haklıydı, çünkü ben sanki “cinsel ilişkinize bu gece ara verin, yarın sabah prezervatif gelince kaldığınız yerden devam edersiniz” demiş gibi oluyordum. Yaptığım büyük bir gaftı ve adam kızmakta haklıydı.

Ertesi gün aynı adam, öğlen saatleriydi sanırım, bekleme koltuğunda oturmuş benim boş bir zamanımı kolladığını fark ettim. Hemen bankoya prezervatif bölümüne baktım. Marka marka bir sürü prezervatif vardı. Adama;

- Buyur ağabey, siz ne istemiştiniz, diye sordum. Adam neye uğradığını şaşırmış gibi bir kereden kızardı, nutku tutuldu.

- Şeyy, dedi. Kulağıma eğildi. İlişkiden sonra kadın hamile kalmasın diye haplar varmış, dedi.

- Evet anladım. Ertesi gün hapından istiyorsunuz, dedim. Rafıma baktım, yoktu. Depolara sordum. Stoklarında yokmuş. Adının sonradan Memet olduğunu öğrendiğim adama “maalesef” demek zorunda kaldım. Memet Abi başını sallaya sallaya sinirli bir şekilde çekip gitti.

Aradan yaklaşık on gün geçti. Yine aynı adam, yine kimsenin duymayacağı bir şekilde kulağıma eğilerek fısıltıyla,

- Bir gebelik testi verir misin? dedi. Evet, bu defa istediği şey elimizde mevcuttu. Poşete koydum. Parasının üstünü verdim.

- İyi günler, dedim.

Muhtemelen aradan iki saat geçmişti. Yine Memet Abi bekleme koltuğunda endişeli bir hâlde tırnağını kemirerek oturuyordu. Benim boş bir anımı yakaladı ve yine kulağıma eğildi. Kimsenin duymayacağı bir ses tonuyla,

- Eczacıım, hani bu hamilelerde düşük yaptıran iğne var ya, işte ben ondan bir tane istiyorum, dedi.

Evet, müstahzarın ismini biliyordum ve rafımızda da mevcuttu. Lakin olayın bir de etik boyutu vardı. Reçetesiz ilaç satamazdım. Fakültede aldığım deontoloji dersleri gözümün önüne bir bir geldi. Memet abiyi aldım karşıma, bu iğneyi aramamasını, kadın-doğum doktoruna gitmesi gerektiğini, ola ki bu iğneyi bulup ta kullanırsa hastayı çok büyük bir risk altına sokabileceğini, bu iğnenin ancak klinikte bir kadın-doğum doktoru gözetiminde yapılması gerektiğini bir bir anlattım. Karşımdaki insan sinirden küplere binmişti. Bir hışımla çıktı gitti.

Bir süre sonra dedikodular yayılmaya başladı. Kasaba küçük yer, herkes birbirini tanır. Meğer Memet abi ilişkisi olan kadınla evli değilmiş. Toplum tabiriyle gayri meşru ilişki yaşıyorlarmış. Kadının hamile olduğu ortaya çıkınca çiftler evlenmek zorunda kalmış.

Aradan bir ay gibi bir süre geçti. Memet abi elinde bir kadın-doğum doktorunun yazdığı reçete ve yanında da eşi ile birlikte karşımda duruyordu. Reçeteyi uzattı ilaçlarını hazırladım. Ablaya ilaçlarını nasıl kullanması gerektiğini tarif ettim.

- Geçmiş olsun, dedim. Sonra Memet Abi ile göz göze geldik. Memet Abi, Allah şimdiden analı babalı büyütsün! Kız mı, oğlan mı olmasını istiyorsun, dedim.

- Erkek olmasını çok istiyorum, dedi.

- Niye ki Memet abi? İki de evlat değil mi?
- Orası öyle de, erkek olunca ismini Bozan koyacağım.
- Aaa, beni bu kadar çok sevdiğini bilmiyordum Memet Abi.
- Yoo seni sevdiğimden değil, bu çocuk senin yüzünden dünyaya gelecek.
- Nasıl yani?
- Şöyle anlatayım sana: Eczanene geldim. Kondom istedim, yoktu. Ertesi gün hapı istedim, yoktu. Düşük için iğne istedim, yoktu. Yani anlayacağın bu çocuk senin eserin ve ben senin bu yoklarından dolayı evlendim. Bu yüzden ben de çocuğun adını Bozan koyacağım ki küfredince ya da dayak atınca senden hıncımı alabileyim.

Evet, belki Memet Abi haklıydı. Belki de olacağı varmış olmuş demeli. Mesul müdürlüğüm bittikten birkaç ay sonra Memet Abiyi köylülerine sordum. Bir kızı olmuş MAVİŞ koymuş adını.

PAMUK PAMUK OLALI...

Uzm. Ecz. Öznur YENİEL

Eczacı olmasaydım eğer tiyatrocü olmak isterdim. Allah dileğini bildiği için çadır tiyatrosu gibi bir eczane verdi sanırım bana. “Bakalım bizi bugün ne sürprizler bekliyor” diye güne başladığım bir sabah, sinirden yüzü kıpkırmızı olmuş, gözlerinden ateş çıkan, muhtemelen otuzlu yaşlarda olduğunu tahmin ettiğim bir kadın bağıra çağıra eczaneye girdi. İçimden “eveeeeet başlıyoruz bakalım hayırlısı!” dedim.

Hasta: Hem bebek emziriyorum diye de söyledim gene bana kullanılmayacak krem vermişler, gitmeeeeem bi daha gitmeeeeem oraya.

Kalfa: Abla buyurun, sakın olun, ne oldu?

Hasta: Daha ne olsun ayağım kaşınıyor bana bir krem verin dedim, bunu verdiler (Travazol krem vermişler) bunu ben ayağıma sürdüm dur bi içini okuyum dedim bi de okudum ki emziren anneler kullanamaz diyor. Hem söyledim de ben süt veriyorum diye. Geri götürdüm verdim e siz bunu kullanmışsınız diye geri de almadılar. Çok sinirlendirdiler beni çooooook.

Çok kaşınıyor ayağım benim, ne kullanacam ben?

Kalfa: Tamam sakın olun şimdi hallederiz, çay kahve bir şey içmek ister misiniz? Hem dinlenmiş olursunuz hem de bu sırada eczacımıza ne kullanacağınızı sorarız.

Hasta: İstemem ben çay may. Ayağım kaşınıyor benim, deyince başımla kalfaya işaret edip, tamam ben ilgileneyim diyerek hastanın bana doğru yönelmesini sağladım.

Eczacı (ben yani): Buyurun hanımefendi ben yardımcı olayım, sanırım ayağınızda mantar enfeksiyonu var, sürekli kaşınıyor ve bebek emzirdiğiniz için ne kullanacağınızı bilemiyorsunuz öyle mi?

Hasta: Evet öyle. Ama çok kaşınıyor, öleceğim.

Eczacı: Tamam hemen çözelim problemi. Bebeğiniz kaç aylık?

Hasta: İki yaşına az kaldı.

Eczacı: !!!!!!!! Hmmm Aslında bu kremi kullanmanızda bir sakınca yok çünkü bebek bir hayli büyümüş ek gıdalara çoktan geçilmiş. Zaten ayağınıza sürdüğünüz bu kremin kana karışıp süte geçecek oranı çok çok düşük.

Hasta: Emziriyorum ben. Emziren anneler kullanmasın diyor. Kullanmam. Başka bir şey yok mu? Emziren annelerin kullanabileceği bi krem falan?

Eczacı: Tamam o zaman size doğal bir ilaç verelim. Emziren anneler de kullanabilir. Size çay ağacı yağı öneriyorum. Bunu güvenle kullanabilirsiniz.

Hasta: Bunu sürersem bir şey olmaz de mi ?

Eczacı: Olmaz.

Hasta: Bak bebek emziriyorum ama.

Eczacı: Emzirebilirsiniz bir sıkıntı yok. (İki yaşında bebek! Sütten kessen bile olur artık diye kendi kendime söylenirken, benim elemanlar gerilmeye başladığını anlayıp buyurun bu çay ağacı yağınız başka istediğiniz bir şey var mı? Bu da eczanemizin kartı diyerek hastayı gönderdiler.)

Bitti sandık bu macera ama her şey yeni başlıyormuş. Hasta gittikten 15 dakika sonra eczaneyi arıyor.

Hasta: Ben az önce yağ aldım ya bunu nasıl kullanacağım? Eczacı hanımla görüşebilir miyim?

Elemanlar “abla az önceki hasta arıyor” diye telefonu elime tutuşturdular:

Eczacı: Buyurun hanımefendi sorun nedir?

Hasta: Ya ben az önce yağ aldım ya ayağım kaşınıyor diye, hem de emziriyorum ya, hatırladınız mı?

Eczacı: Evet hanımefendi unutmam için yeterince zaman vermediniz ki?

Hasta: Anlamadım?

Eczacı: Hatırladım hatırladım, nasıl yardımcı olabilirim?

Hasta: Ben bu yağı nasıl kullanacağım? Bana tarif etmediniz.

Eczacı: Hmm. Ayaklarınızı güzelce yıkayacaksınız ve kurulayacaksınız. Sonra yağı süreceksiniz. Bu kadar.

Hasta: İki ayağımı da mı yıkayacağım?

Eczacı: Anlamadım!!!!

Hasta: Neyi anlamadın ya iki ayağımı da mı yıkayacağım diyorum. Birisi kaşınmıyor ki?

Eczacı: Hmmm o zaman kaşınanı yıkayın. Diğeri kaşınırsa yıkarsınız.

Hasta: Ne yani kaşınmazsa o ayağımı hiç yıkamayım mı?

Eczacı: Olur mu canım öyle şey siz ikisini de yıkayın.

Hasta: Kaşınmayı da yıkıyorum bak bi yanlışlık olmasın.

Eczacı: Yıkayın yıkayın sonra kurulayın ikisine de yağ sürün. Tamam mı?

Hasta: Tamam anladım ben bi yanlışlık olmasını istemiyorum da.

Eczacı: Rahat olun hanımefendi bu şekilde yapın hiçbir yanlışlık yok.

Hasta: Tamam o zaman ben ayaklarımı yıkayım, dedi. Oh bitti galiba derken telefon çaldı.

Hasta: Ya gene benim, hani ayağım kaşınıyor diye....

Eczacı: Tamam tamam hem de emziriyorsunuz biliyorum şimdi sorun nedir?

Hasta: Ayağımı yıkadım kuruladım da ben bu yağı neyle süreceğim?

Eczacı: !!!!!!! Pamukla sürebilirsiniz. Geçmiş olsun. İyi günler.

Dedim ve başka bişey sormasın diye teli hemen kapattım ama kapatmamla telefonun çalması bir oldu. Elemanlara işaret ettim cevap verin diye “abla seni istiyor” diye gene tutuşturdular telefonu elime.

Hasta: Ya benim ben hani yağ aldım ya ayağım kaşınıyor diye...

Eczacı: hanımefendi şaka mısınız siz?

Hasta: Ne şakası? Eczacı hanım telefonu siz hemen kapatınca soramadım, benim ayağım kaşınıyor ya.

Eczacı: Evet evet evet.

Hasta: Ayak parmaklarımın arası kaşınıyor.

Eczacı: Tamam sürün işte parmaklarınızın arasına pamukla.

Hasta: Tamam da ilk parmağın arasına sürdüm de ikinci parmağa geçerken aynı pamukla mı süreceğim? diye sorayım dedim bir yanlışlık olmasın diye emziriyorum ya.

Eczacı: Allahım!!!

Hasta: Anlamadım, süreyim mi sürmeyim mi?

Eczacı: Sürün hanımefendi ikinciyeye de üçüncüye de dördüncüye de hepsine sürebilirsiniz?

Hasta: Beşinciye?

Eczacı: Beşinciye de sürün, sürün bitsin artık.

Hasta: Tamam anladım iyi günler.

Eczacı: Sonunda iyi günler.

Hasta: Ney sonunda anlamadım.

Eczacı: Sonuncu parmağı diyorum hani beşinci var ya.

Hasta: Daha beşinciye gelmedim ki ikinci parmaktayım.

Eczacı: Oldu o zaman size iyi günleeeerrrr.

Allahım ne olur bitmiş olsun artık derken gene telefon. Numaradan tanıyoruz artık ama o uzun uzun anlatıyor hani ayağım kaşınıyo diye yağı aldıydım yaa...

Eczacı: Şimdi sorun ne hanımefendi?

Hasta: Ben birinci ayağı bitirdim de ikinci ayağıma da aynı pamuğu mu kullanayım yoksa başka pamuk mu?

Eczacı: hanımefendi o pamuğu atın başka bir parça pamuk alın. İkinci ayağınızın birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci parmaklarınızın arasına hep bu pamukla sürün tamam mı?

Hasta: Tamam anladım. Sizi de durmadan arayıp rahatsız ediyorum ama kusura bakmayın. Elemanlarınız kartınızı verip bir sorun olduğunda arayabilirsiniz demişti.

Eczacı: Estağfurullah ne demek, görevimiz. Anlaşılmayan bir şey kalmadı herhâlde artık. Geçmiş olsun.

Elemanlar bankonun arkasında gülmekten yerlerde. Ben bağıriyorum kartı hanginiz verdiniz diye. Konuşmalara şahit olan eczanedeki diğer

hastalar falan koştur zaten. Herkes karnını tutuyor gülmekten. Bir ben kasılıp kalmışım tam rahatlayacağım gevşeyeceğim, sınırdan dikilen saçlarımı düzeltip bir bardak çay içeyim ben de artık biraz güleyim derken altın vuruş geldi.

Telefon! Yine o arıyor.

Eczacı: Evet hanımefendi hâlâ ne var?

Hasta: Şeyyy ben ikinci ayağımı da bitirdim de bu pamuğu atayım mı yarın gene bu pamukla mı süreyim.

Eczacı: Siz o pamuğu alın buraya gelin hanımefendi yoksa bu hikâye bitmeyecek.

Hasta: Anlamadım.

Eczacı: Tövbe Yarabbim! Atın diyorum atın. Yarın yeni pamuk kullanın.

Hasta: Düzgünce baştan anlatmıyorsunuz on defa arattırıyorsunuz beni. Bir daha gelmem de aramam da. Zaten aç karna mı tok karna mı sürülecek onu da söylemediniz.

Çat telefonu kapattı. Ahize elimde kalakaldım. Herkes yerlerde...

MUHABBET YASTIĞI

Ecz. Süleyman KOCA

Sıcak bir Ağustos günü eczanemdeki bülbül, kanatlarını düşürmüş, ağzını sonuna kadar açmış, her gün güzel nağmeleriyle bize şarkılar söylerken, bugün hiç ötmüyor. Arada bir su kabının içine kafasını sokup serinlemeye çalışıyor. Kalfalar yemek molası vermiş, nöbetçi kalfa, bilgisayar ekranının içine girecekmiş gibi yaklaşmış, gözünün altından beni kontrol ederek arada bir bilgisayarın faresini tıklıyor. Asfaltın üzerinde Serap'ın buharlaşan ahengini kırmızı bir Murat araba bozuyor. Araba alışılmadık bir gürültüyle eczanenin önünde duruyor. Şoför arabanın içinde kafasını eğip, eczaneyi şöyle bir süzdükten sonra arkada oturan kadınlara işaret ediyor ve arabadan iniyorlar. Arabanın arka kapısını kadın kapatmaya çalışıyor. Bir, iki, üç derken adam geri dönüp kadına çıkışıyor. "Gız yavaş ol gapiyı giracang. Gel, nasıl olsa şimdi gideceğiz bırak açık kalsın." Kadın öylece bırakıyor, eczaneye beraberce giriyorlar.

- Selam ün aleyküm Abi.

- Aleyküm selam. Buyurun. Hoş geldiniz.

- Hoş gördük.

Dedikten sonra adam koltuğa oturuyor. Karşı ikili koltuğa da kadınlar sanki yanlarına bir kişi daha oturacakmış gibi sıkışarak oturuyorlar. Kadınlar başlarındaki tülbendi Türkmen yaşmağı yapıp tülbendin bir ucunu başlarının üzerine doğru dolandırmış, sıcaktan olacak ki çenelerinin altını hafifçe gevşetmişler. Gelin olduğu tülbendinin kırmızısından ve ucundaki

renkli oyasından belli olan, gözünü ayakkabılarının ucuna dikmiş başını hiç yukarı kaldırmıyor. Ara sıra tülbindinin ucuyla yüzünden akan teri siliyor, tülbindinin oyasını dişleriyle koparırcasına çiğniyor çiğniyor.

Genç adam, aylardır uyumamış gibi kapanan gözlerini açmaya çalışıyor, genç yaşına rağmen alnında oluşan çizgilerin derinliği daha da artıyor. Nadasa bırakılmış tarlada biten deve dikenini gibi suratında tek tük çıkıp uzamış sakalını bir eliyle oynuyor, diğer eliyle tuttuğu reçeteyi elinde ezercesine buruşturuyor. Terleyen avuçlarını ceketine sildikten sonra reçeteyi dizinin üzerinde sıvazlayıp tekrar düzeltmeye çalışıyor. Kirece benzer beyaz lekeli, ucu biraz havaya kalkmış, arkasına basılmış, terlik gibi kullandığı eski ayakkabılarını sehpanın altına gizlemeye çalışıyor.

Huzursuz bacak sendromu varmış gibi bacaklarını titretirken, yarı giydiği ayakkabının topuğu tık tık tık tık zeminde ritmik sesler çıkarıyor. Bu ritme uyum sağlayan titreşim, yarısı boğazına takılı kalan kısık bir sesle;

- Abi, diyebiliyor.

- Efendim kardeşim. Buyurun, söyleyin.

- Abi biz doğum doktorundan geliyoruz. Gelirken bir-iki eczaneye uğradık. Reçeteyi hesap ettiler. Yarısını devlet ödediği hâlde altı yüz lira tutuyormuş. Şu anda arabanın lastiği patlasa yaptıracak param yok. Bu ilacın günü de bugünmüş. Çocuk olması için bugün yapılması gerekiyormuş. Burada yabancıyız kimseyi de tanımıyoruz. İlaçları bize veresiye verir misin abi?

- Nerelisiniz siz?

- Merzifonluyuz abi,

- Bu hanım eşin mi?

- Evet abi, yanındaki de baldızım.

- Sen ne iş yapıyorsun?

- Ben bir ekmek fırınında işçiyim abi.

- Peki, nasıl ödeyeceksin?

- Abi ben iki yüz lira maaş alıyorum. Maaşımla ödeyemem. Ancak Ekim ayı gibi anama pancar parası öderler. İşte o zaman öderim.

Genç kadından saklayıp sığıttığı yumruğa dikilen gözleri buğuluyor, diğer eliyle şakağını kaşıma bahanesiyle çaresizliğini gizlemeye çalışıyor. Öfkesini, hıncını çiğnediği dudaklarından çıkarıyor.

Ağustosun sıcaklığında buz kesen eczane ani bir sessizliğe bürünüyor. Gelin hanımın kaşını kaldırıp iri gözleri ile çaresiz bakışları, bağırımı zehirli bir ok gibi deliyor. Genç çiftin isyan kokan nefesi yüreğime bıçak gibi saplanıyor. Bilirim çaresizliği. Sözcükler düğümlenir boğazına, yutkunamazsın. Kırık cam çiğnemiş gibi olur dilin, konuşamazsın. Kan fışkırır insanın acılarından, dokunamazsın. Mutluluğuna prangalar vurulur, kurtulamazsın. Bütün kelimeler dile gelir, anlatamazsın. Haykırmak istersin, bağıramazsın. Bilirim.

Kim bilir, her gün kaç meslektaşım bu ikilemi yaşıyor. Hastasının her türlü derdine çare bulmaya çalışıyor. Onu incitmeden kıymetli bir misafiri gibi ağırlıyor. Zira hastayı böyle karşılamak onun yarasına merhem sürmekten daha iyi geliyor.

Bülbül kanat çırpıp, tüylerini etrafa dağıtırken, hâlsiz ve bitkin ötüşü sessizliği bozuyor.

- Tamam, ilacı vereceğim.

- Allah senden razı olsun abi,

“Verme abi diğerleri gibi bu da getirmez borcunu” der gibi bakan kalfaya.

- Sedat Arslan'ım. Bunların ilacını getir. Borcunu da ekimin otuzuna yaz. Kiminin parası, kiminin duası.

- Yüzünü buruşturup, isteksiz bir eda ile:

- Tamam abi,

Sevinç ve mahcubiyeti bir arada yaşadıkları her hâllerinden belli olan genç çiftin birbirlerine bakışmaları, içimi eritiyor. Eziliyorum. İlaç bir an önce gelse de gitseler diye beklerken bitmek bilmeyen bir yarım saat geçiyor. Motor-kurye ilacı getiriyor.

Bu arada beklerken Medula'ya girilen reçete arkasına kadının adı soyadı ve imzası alındıktan sonra ilacın küpürü kesilip yapıştırılıyor. Buz aküsüne tekrar sarılıp poşetlendikten sonra ilaç genç adama veriliyor. Genç adam gelip öpmesine müsaade etmediğim elimi bir eli ile sıkarak diğeri ile boynuma sarılıyor.

- Allah razı olsun abi.

- Tamam, kardeşim geçmiş olsun.

- Abi borcumu gününde gelip öderim.

- Tamam, kardeşim, geçmiş olsun.

- Abi Allah razı olsun abi, haydi Allah'a ismarladık.

- Kadınlarda başları önlerine eğik hoşçakalın diyerek adamın peşinden çıkıyorlar.

- Haydi, kardeşim güle güle, geçmiş olsun.

Aradan günler aylar geçiyor. Eylül, ekim, kasım derken, aralık ortalarında dışarının soğuk ve rüzgârlı iğzerinin sıcak ve kalabalık olduğı bir günde kapıdan kasketli orta yaşlı bir adamı sanki rüzgâr içeri atıyor.

Adam kapıyı kapatıp kasketini düzelttikten sonra;

- Eczacı kim?

- Buyurun benim.

- Ben Merzifon'dan geliyorum. Şu altı yüz lirayı Cafer Şahin gönderdi.

- Hoş geldin amca. Buyur önce bir otur.

- Veresiye defterini çıkarıp buluyoruz. Defterden borcu silerken;

- Yalnız bu para Ekimin 30'unda gelecekti.

- Kusura bakma, Cafer'in annesi vefat etti, gönderemedi. Ben Cafer'in dayısıyım.

- Vefat eden senin kardeşin mi?

- Evet

- Allah rahmet eylesin, başka bir acı göstermesin.

- Sağ ol. Haydi, bana eyvallah.

- Güle güle Cafer'e de selam söyle.

- Aleyküm selam.

Zaman hızını artırmış; günler, aylar, hatta yıllar birbirini kovalıyor. Dünyanın da saati var sanki. Her yıl aynı gün, aynı saatte, aynı sıcaklık, aynı sessizlik... Artık sessizliğin içine çılglık çılgılığa aşkını fısıldayan bülbülümüz yok. Onun küçük kalbi büyük aşkına daha fazla dayanamadı. Sabah kafesinde ölü bulundu zavallı. Kalbi güle, bedeni toprağa âşıkı. Bülbüle nazlanan, bu sevdayı onun sırtına giydiren gül utansın. Sevmek zorunda mıydı gülü? Gül hak etti mi bülbülün sevgisini? İçi sızladı mı hiç? Araba gürültüsünden, ilaç raflarının tıkırtısından başka bir şey duymadı.

Gülü hiç dünya gözüyle görmedi, kokusunu hissetmedi. Aşkından yandı, gönlünün külünde yetiştirdi onu. Acı çekti, feryat etti. Aşkın acısı bile mutlu etti onu. Nağmeler yaptı. Şarkılar söyledi. Ölümün gölgesinde korkmadan yaşadı. Ölüm, aşk acısı kadar acı gelmedi. Aaah ah!... Her yere yapıştırdım da şu yara bandını, bülbülün gönül yarasına yapıştıramadım. Ayak basılmadık bir duvar dibine, gül yapraklarından kefen yaparak gömdüm onu. Şimdi bülbüle can verme aşkına birazda gül ağlasın.

Aniden içeri dalan kalabalığın gürültüsü ile irkiliyorum. Boş kalan kafese dalıp, uyuklamaya çalıştığım sumenin üzerinden doğruluyorum. Ağzımdan akan su ile ıslanmış kalemin yüzümde iz yaptığını, masamda duran aynadan görüyorum. Ani kalkışımla kalemin yüzüme attığı çizdiği kimse görmeden parmağımla silmeye çalışıyorum.

Kucağındaki çocukla bana heyecanla yaklaşan adam;

- Abi tanıdın mı beni?
- Gözüm bir yerden ısıyor ama çıkaramadım. Kusura bakma.
- Abi ben Cafer.
- Hangi Cafer?
- Abi ben üç yıl kadar önce hanım için ilaç almaya gelen Merzifonlu Cafer.
- Tamam tamam. Hatırlıyor gibiyim.
- Abi param yoktu da sen ilacı veresiye vermiştin. Biraz gecikmeyle parayı göndermiştim hani. Ben Cafer Şahin.
- Tamam hatırladım.

Karı koca, çocuklarla beraber üzerime atılıp sınıksı sarıldılar. Sesimi duyurabilsem "Durun, yavaş olun, nefes alamıyorum " diye bağıracaktım ama nafile.

- Abi sen olmasaydın bu çocuklar yoktu. Kızlarımın doğmasına sen vesile oldun. İlacı senden de alamasaydık, tedavi olamayacak geri memleketeye dönecektik. Önce Allah'ın sonra senin sayende ikiz kızlarımız oldu. Bana babalığı karıma da anneliği tattırdın sen. Çocuk hasretiyle geçen yıllardan sonra gelen yavrularımıza her sarıldığımızda sen aklımıza geliyorsun. Şükür biz de hissettik bebek kokusunu. Uykusuzluğu tattık. Hastalanınca üzüldük. Gülünce güller açtı yanaklarında. Çok mutlu olduk. Allah sevincimizi üçe katladı. Hamileliğini öğrendiğimizde hanımla ayrılmaktan vazgeçtik. Yatak odasındaki dolabın kapağına tam iki yüz seksen adet çentik attık. Biz bir istedik. İkiz çocuklarımız oldu.

Seslerinin tonu gittikçe değişiyor, hıçkırıkları konuşmalarına engel oluyordu. Göz pınarlarının contası bozulmuş sanki. Sicim gibi akan yaşlar bir türlü dinmek bilmiyor. Göğsümde hissettiğim ıslaklık, bağrıma hançer gibi saplanıyor, içimi ürpertiyor. Boğazımda bir yumruk oluştu sanki çalı yutmuş gibi yutkunamıyorum. Bütün duyguları kerpetenle sökülmiş bir insan bile bu manzaraya kayıtsız kalamazdı. Aynı oranda olmasa bile kâfi miktarda dolan gözlerim yer çekimine daha fazla direnemiyor, gözyaşım yanaklarımdan aşağıya süzülüyordu. Göğüs havanımda harman olan bu karışım hangi derde derman olmaz, hangi yaraya merhem olmaz ki? Bütçeleri trilyonları bulan ilaç devlerinin tamamı birleşse böyle bir karışım meydana getirebilirler mi? Bu karışımın bir ilaç yapabilirler mi?

Saçlarımı karıştıran bebeklerin ağızları büzülüyor, kaşlarının üzerinde kızarıklıklar beliriyor. Neler yaşandığının şaşkınlığı içerisinde ağlamaklı oluyorlar. Hiç ayırmadan bana bakan iki çift göz, karakaşlarının altına sonradan takılmış siyah boncuk gibi duruyor. Onları yanaklarından öpüyorum. Dudaklarımın üstünde biriken gözyaşımın çocukların yüzleri de nasipleniyor. Sakinleşmeleri için anne ve babalarının sırtını sıvazlıyorum.

- Haydi, artık oturun. Hoş geldiniz. Çok sevindim. Kızlarınız da çok tatlılar.

Çocukların birisini yanlarındaki kadın kucaklayıp, çocuğun annesi ile beraber oturuyor. Elleriyile gözyaşlarını silerek oturmaya çalışan Cafer;

- Abi sen bize güvendin, yardım ettin. Bizde sana güveniyor ve seni en yakın akrabamız gibi seviyoruz. Hem seni görelim, hem de gelmişken kızların kulaklarını sana deldirelim diye geldik.

- Benim de hastalarımın çoğu kan bağımlı olmayan akrabalarım gibidir. Siz de onlardan biri oldunuz.

- Sağ olasın abi.

- Siz de sağ olun. Ne o Cafer kılık kıyafeti düzeltmişsin.

- Abi anam ölünce köydeki tarlaları sattık. Merzifon'dan ev aldım. Birde fırın kiraladık. Kendi işimin sahibi oldum. İşim iyi elhamdülillah.

- Eee Cafer göbeği de büyütmüşsün.

- Evet, abi şimdi çok rahatız ve çok mutluyuz.

- Göbeğini yanlarından iki eliyle sıkıp sıvazlayarak;

- Bu da muhabbet yastığı abi.

Hep beraber gülüşüyoruz.

ECZACI SABIRLIDIR

Ecz. Ersin ÇİTÇİ

Eczanede gebelik testinin yapıldığı bir dönemde, köylü içeriye girerek, elindeki bir litrelik serum şişesini gösterir.

Serum şişesi, ağzına kadar idrarla doludur. Eczacıya;

“Beyim, şuna bir test yapsana?”

Eczacı, bu kadar idrara şaşırmış; ama sesini çıkarmadan laboratuvara geçmiş, testi yapmış ve negatif sonuç çıkmıştır. Köylüye;

“Test sonucu negatif çıktı, yani hamile değil.”

Köylü çok üzölmüş, dışarı çıkarken eczacıya dönerek;

“Yav, bu bizim sarı kız bir türlü hamile kalmıyor, boğada mı iş yok, yoksa bizim sarı kızda mı?”

Eczacı, getirilen bir litrelik idrarın, ineğe ait olduğunu öğrenince gülmeye başlamıştır. Köylüye, veterinere gitmesi gerektiğini anlatmış, biraz olsun köylüyü rahatlatmıştır.

Bu arada, eczanede oturan bir misafir olaya şahit olmuş ve kulaklarına inanamamıştır.

- Senin eczanen ne garip böyle, her gelişimde ilginç şeylerle karşılaşıyorum. Şimdi bu durumdan çok keyif aldım, burası çok eğlenceli olsa gerek?

- Arada böyle lezzetler olmasa, inan hep karamsar bir insan olacağım
Metin Bey.

- Yani hikâyen çok anlaşılır?

- Olayları anında yazmadığım için hep pişman oluyorum. Bir kısmını unutuyorum.

- Yine de çok geç değil, bundan sonra da çok olacaktır, yazsana.

- Haklısın Metin Bey, ihmal ediyorum. Geçenlerde, çırağa çöp kutusunu göstererek içindekileri atması anlamında 'onu at', dedim.

- Biraz sonra, bir baktım ki çöp sepeti de ortada yok, birlikte atmış.

- Çıraklar, çok saf oluyorlar.

- Haklısın. Eksik olan bir ilacı hastanın evine gönderecektim, paketleyip bankonun üzerine koydum. Çırağa "Acele et, Menekşe apartmanına götür" dedim. Son sürat bisikletine binip gitti.

Evin zilini çalmış ama bir bakmış ki, elinde ilaç poşeti yok.

Bayana "Bir dakika efendim, ilaçları getireyim" demiş.

Eczaneye tekrar dönüp ilaçları alıp gitti.

Eczacı ve Metin Bey, bu sohbetten hoşlanmışlardı, gülüyorlardı.

- Şimdiki bazı çocuklar çok zeki oluyorlar Metin Bey.

- Geçenlerde yedi yaşında bir kız çocuğuyla annesi eczaneme geldi. Annesi, doğum kontrol ilacı istedi. Her zaman ki kullandığı ilacı verirken, bu yedi yaşındaki kız çocuğu, annesine "Yeter anne ya, ben artık kardeş istiyorum, kullanma bunları ya!" deyiverdi.

- Vay, şuna bak, bizler lisedeyken bile, bu işlerden pek anlamıyorduk, bravo çocuğa ya...

Kahvelerini yudumlarırken, eczacı başka olayları hatırlamaya çalışıyordu. Bir an duygusallaştı.

- Ama bazen de hastalarımız vefat ediyor, aralarında çok sevdiğimiz kişiler de oluyor. Geçen yıl, bu şehrin ilk noter kâtibi, uzun süredir çilesini çektiği hastalıktan vefat etmişti. Kız kardeşine, ölmeden önce, "Eczacı çok çilemi çekti, çok yardımcı oldu, şurada duran vazoyu ona verindiye vasiyet etmiş, deri vazoyu getirdiklerinde gözyaşlarımı tutamamıştım.

- Ne kadar ince biriymiş.

- Evet, tam bir beyefendi... En güzeli de, bazen komşular yemek gönderiyor. Farklı lezzetlerin geldiği de oluyor. Hele bir de açsam, tadına doyum olmuyor. Geçenlerde bir dolma geldi, kıymayla değil, küçük doğranmış kuşbaşı et ile yapılmış, harika bir şeydi.

- Mesleğini çok seviyorsun anlaşılın, gözlerinden anlaşılıyor.

- Mesleğimi seviyorum da, fark edersen yemekten konu açılınca gözüm parladı.

Bu arada otuz yaşlarında bir bayan girer. Elindeki Bağ-Kur reçetesini uzatır. Eczacı, reçeteyi bilgisayara girmek için oturur. Bayana,

- Buyurun oturun, ben de reçeteyi bilgisayara gireyim, der.

- Yok, yok oturmayayım, dedikodu olur.

Eczacı ve misafir şaşırmıştır. Birbirlerine bakarak tebessüm ederler, eczacı susar. Reçeteyi bilgisayara girdikten sonra, reçetenin arkasına kaşesini basar, boşlukları doldurmak için bayana telefon numarasını sorar.

- Neden numaramı soruyorsunuz? Başka eczanede sormadılar, yoksa beni mi arayacaksınız?

Eczacı, kızmaya başlamıştır, yine de kendine hâkim olmaya çalışıyordu.

- Ne münasebet efendim, kurum istiyor o bilgileri, ben değil. Lütfen, şuraya da bir imza atın.

- Ben hiç bir yerde imza atmadım, beni bazı sorumluluklar altına sokacaksınız sen!

- Hanımefendi, sadece ilaçları aldığınıza dair bir imza bu...

Eczacı, sakin olmaya çalışmaktadır. Kadın, gelişigüzel kararlar, ilaçlarını alır gider.

- Görüyorsun değil mi Metin Bey?

- Vallahi çok şaşırdım, kadın çok sorunlu anlaşılan...

- Bir tuhaf toplum olduk Metin Bey, Geçen yıl, bir bayan ve eşi kavga ederek içeriye girdiler. Bayanın elinde şu suda eriyen C vitamini olur ya, ondan var. Bir de, ilaç bozulmasın diye ilaç kutusunun içine nem tutucu özel bir kapsül konur, bayanın diğer elinde de o var. Eşine diyor ki, "Suya C vitaminiyle birlikte bunu da atacağız, yoksa bu C vitaminin faydası olmaz." Beyi de diyor ki, "Hanım o ilaç değil, delirttin beni, yeter artık." Bu durumdayken, sormak için bana geldiler. Ben de onun suya atılmayacağını, sadece bozulmasını engellemek için firmanın koyduğunu söyledim. Bayan ne dedi, tahmin edebilir misin?

- Ne dedi?

- Eczacı da bilmiyormuş, başka eczacıya soralım, dedi...

- Bu nasıl inatlaşma, inanamıyorum.

- Şimdi gelelim sizin sorununuza. Bir haftalık bebeğinize uyku ilacı istiyorsunuz.

- Evet, hiç uyutmuyor.

Metin Bey'e eczacı tam tamına yirmi beş dakika, anne babanın rahatı için bebeğe uyku ilacı verilmemesi gerektiğini anlatır. Uyku ilacını sürekli vermenin zararlarını ayrıntılı anlatır. Metin Bey, duydukları karşısında şaşırıldığını mimikleriyle belli ederek dinler. Eczacı, Metin Bey'i ikna ettiğini düşünmüş, rahatlamıştır. Eczacı, konuşmasını ve iknasını bitirdikten sonra, Metin Bey'den son cümleyi alır.

- Şimdi, sen bu uyku ilacını vermiyor musun?

Eczacı, eczanesindeki hatıralarına bir yenisini daha eklemiştir.

Başını ellerinin arasına koymuş, ya sabır çekmektedir..

ECZACILIK MESLEĞİMDEKİ ACI TATLI GÜNLERİM

Ecz. Pembe BAŞKURT

Yıl 1977 bugün liseden mezuniyetimi belgeleyen diplomamı aldım. Üniversiteli olmak için ilk adım olan dershaneye, hızlı kurslara kaydımı yaptırđım. Bu benim için seçmiş olduğum mesleğe ilk adımdı tabii ki eczacılığa. Bir ayda dershanedeki kurslar bitmiş ve sınav zamanı gelmişti. O günü hiç mi hiç unutamam. Sabahleyin erkenden kalkıp hazırlandım. Sınava gideceğim yer olan Ankara Tandoğan'daki şimdiki Gazi Üniversitesine yani eskiden Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisine doğru amcamla yola koyulduk. Tabi o zamanlar özel arabamız yok dolayısıyla üç seçeneğimiz vardı ya dolmuş ya otobüs ya da taksiyle gidecektik. Seçimimizi bir az erken çıkmamıza bağılı olarak dolmuştan yana kullandık. Benim içim içime sığmıyor, bir de heyecan var, öleceğim âdeta. Sınav biran önce başlasa da bitse diye içimden geçiriyorum. Amcam ise yanımda o da heyecanlı ama bir taraftan da beni süzmekle birlikte heyecanlı olup olmadığını sormaktaydı. Bense hiç heyecanlı olmadığını ispatlamak için sıkı durmaya çalışıyordum ama o ne de olsa öğretmen, bir öğrencinin az çok ne hissettiğini biliyordu. Ben kendimi ne kadar sıksam da bu sınav benim hayatımın dönüm noktasıydı. Yani ilerdeki mesleğimin ilk adımdı ve ne kadar yalan söylesem de heyecan doruk noktasındaydı.

Sınava gireceğim sınıfa girdim ve yerime oturdum. Daha sonra soru kâğıtları dağıtıldı. Bütün hayatımız ve geleceğimiz bu dört saate sığdırılmıştı, sınav iyi geçmişti, ama ne de olsa öğrenciler iyimser bakar ya yine de sonucu görmek için postacıyı bekleyecektik tabii ki. Elimize sınav sonucu gelmeden hiçbir şekilde emin olamazdık.

Bir ay boyunca postacıyı gözledim. En sonunda o gün geldi çattı. Postacı kapıyı çaldı, elinde benim sınav sonuç zarfım. Ne yazık ki içteki yazılar üstten görüldüğü için postacı ben zarfı açmadan nereyi kazandığımı önceden söyledi. O zarfı açarken ki heyecanı yaşayamadım ama yine de postacıya kızmadım ve bahşişini verdim. En sonunda istediğim eczacılık mesleğine ilk adımımı atmış oldum. Her ne kadar amcamın yok terlik, yok çocuk emziği, yok mama, yok yakında ekmek, karpuz da satacağın diye alaylı sözleri olsa da mesleğimi severek seçtim.

Yıllar yılları kovaladı. Birçok sınav verdik ve en sonunda okul bitti. Gerçekten bir eczacı olmuştum artk. Hayata atılacak ve mesleğimi sürdürecektim. Bana ihtiyacı olanlara yardım edecek, üniversitede öğrendiğim bilgileri hayata geçirecektim. Bir taraftan geçimimi sağlayacak, aileme artk yük olmayacak, bir taraftan da hastalara gerekli bilgileri ve iyileşmeleri için gerekli yolları öğretecektim. İşin ikinci yanı yani kişilere yardımcı olabilmek beni çok mutlu ediyordu.

Ama bunlar güzel de okul bitince insan kendini bir an boşlukta hissediyor. Acaba hayatta umduğum şeyleri bulabilecek miydim?

Üniversiteden mezun olunca Eczacılık Fakültesi mezunlarının iki seçeneği oluyor. En azından benim öyleydi. Ya serbest eczane açıp ticarete atılacaktım ya da kısıtlı kadrosu olan hastane ya da ilaç fabrikalarında çalışacaktım. Ben de çoğunluğun seçtiği birinci tercihi seçtim ve az gelişmiş bir bölgede meslek hayatıma eczane açarak başladım. Hâlâ daha eczane eczacısı olarak mesleğime devam etmekteyim.

Üniversitede iken çok hayallerle mezuniyetimi bekliyordum. Ama evdeki hesap hiçbir zaman çarşıya uymuyor. O zamandaki düşünceler hepsi bu çalışma ortamında hayalmiş.

Mesleğimi çok seven bir insandım ama şimdilerde sorarsanız aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Gerek maddi gerek manevi yönden bizler çok zor günler yaşıyoruz. Eskiden eczacılık mesleğinin bir saygınlığı ve albenisi

vardı. Ama şimdiki günlerde bunların hepsi yok oldu. Bunu gördükçe üzülüyorum ve hiç olmazsa ben bazı şeyleri geçmişte yaşamışım diye kendi kendime avunuyor ve bundan sonraki yeni arkadaşlar için çok üzülüyorum.

Neydi o günler 1989-1990'lı yıllar. Hastalar eczacıya danışmadan, ne kız alıyor, ne kız veriyor, ne de hasta oldukları zaman ilk önce eczacıya danışıp bilgi almadan doktora gidiyorlardı. Kaynanasından, kızından, oğlundan ve kocasından dertli olan eczacıdan medet umardı. Umduklarını da bulurlardı. Ben şahsen öyle bir eczacıydım. Hastaya gerekli morali verir, mutlu bir şekilde evine gönderirdim. Bana teşekkür olarak da pasta börek yapıp getirilerdi. İşte bu denli samimiyet ve içtenlik vardı eskiden.

Ben 30 yıllık bir eczacıyım. Mesleki hayatımda çok inişler ve çıkışlar yaşadım ama hepsinde de alınması gereken dersleri aldım. Çok şeyler gördüm, bunlar çok komik, acılı ve ders alınacak şeylerdi. Bunlardan bazılarını sizlere aktarmak istiyorum. Bir gece nöbetimde saat 24.00 sıralarında resmi kıyafetli rütbeli bir beyefendi reçetesini bana uzattı ve ilaçlarının verilmesini istedi. O zamanlar malum her kurumla anlaşmalı değiliz. Bu da öyle bir reçete. "Bakın beyefendi, bizim anlaşmamız yok ama isterseniz ücretli alabilirsiniz" dedim. O da bize emreder gibi, 'kendisinin büyük rütbeli biri olduğunu, hemen ilaçlarının verilmesi gerektiğini yoksa gerekeni yapacağını' söyledi, emredercesine. Ben yine kibarlığımı bozmadan güzellikle parası yoksa kimliğini bırakarak ilaçlarını alabileceğini, ertesi günü de ücretini getirip kimliğini alabileceğini söylesem de, benim laflarımı duymamazlıktan gelip, ağzına geleni söyleyerek çıkıp gitti. Bu olay beni çok üzmüştü. Hem bir hizmet veriyorsunuz uykusuz kalıyorsunuz, hem de teşekkür edileceğine bir de küfür iştirip aşağılanıyorsunuz. Hangi meslek bizim mesleğimiz gibi özveri gerektiriyor bilemiyorum. Bana göre hiçbiri. Bir taraftan sağlık hizmeti yapıyorsunuz bir taraftan ticaret.

Yine 1990 yılları, tabii o zamanlar genciz. Her gün bir yaşlı teyze bir hafta boyunca eczaneye geliyor, oturuyor, beni süzüyor ve hâlâ hatır

sorup gidiyor. Dur diyorum, sen sabret bunun altından bir şey çıkacak. En sonunda bir haftanın sonunda kızım diyor, hep soracağım, dilimin ucuna geliyor, ama bir türlü soramadan gidiyorum. Şimdi dedim baklayı ağzından çıkaracak. Hemen söyleyiveriyor. “Kızım ben seni çok beğendim, seni çok sevdim, seni Allah’ın izniyle oğluma almak istiyorum” dedi. Ben kendimi tutamayıp gülmeye başladım. O ise neden güldüğüme bir türlü anlam veremedi. Teyzeciğim ben on yıllık evliyim, üstelik de iki tane çocuk annesiyim dedim. Teyze bu olaya çok üzüldü ve o oldu, bir daha da teyzeyi göremedim. İşte bu da size komik bir kız isteme olayı ama benim başımdan geçen tabii ki.

Depresyon tedavisi gören ve raporlu ilaçları olan bir hastam vardı. Bu genç bir deniz subayıydı. Her ay gelip ilaçlarını benden alıyordu. O günde ilaçlarını almaya gelmişti, selamlaştık, bir çay söyledik. Ben de bu arada bir yandan onunla sohbet edip, bir yandan da ilaçlarını çıkarıyordum. Hepsi antidepressandı ve dörder kutuydu. Kutuları bankoya çıkarıp üzerlerine kullanışlarını yazmaya çalışıyordum ki yerinden kalktı, yirmi kutuyu birden elimden alıp hepsini yere attı ve üzerlerine basarak ezmeye çalıştı. Derken bir anda göz göze geldik. Benim gözlerim faltaşı gibi açılmış ağızım açık çocuğa bakıyordum İçimde bir korku ve ne yapacağım düşüncesinde iken çocuk tak diye yere yığıldı. O an ne yapacağımı bilemeden komşumun beyini çağırdım. O iri yarı ve komiser emeklisi olduğu için gerekeni yapacağından emindim. Komşumun beyi onu yerden yavaş yavaş kaldırdı ayılmaya başlamıştı. Çocuğun yüzü kıpkırmızı idi. Anlaşılan yaptığın da utanmıştı ama kendinde değildi, ne yapsın. Derken ilaçları komşunun beyi ile yerden topladı ve benden özür diledi. Biz de ambulans çağıralım dedik ama istemedi. İlaçlarını aldı, gidiş o gidiş, her ay ilaçlarını alan çocuk artık gelmez olmuştu. Belli ki çok utanmıştı ama yapacak bir şey yoktu. Acaba o ilaçlara bağımlı olmasına mı kızmıştı ve yaptığı şeyle ben bu ilaçlara artık bağımlı kalmak istemiyorum mu demek istemişti. Bu, bende cevapsız bir anı olarak yani muamma olarak kaldı.

Ekseriye ilginç olaylar hep geceleri oluyor. Ancak bu anlatacağım olay gündüz yani Pazar nöbetimde oldu. İlk önce eczaneye iki adam

geldi ve benim kalfamı oyalamaya başladı. Arkadan da iki çarşafılı kadın gelerek benden kadın doğum ilaçları ile ilgili bilgi almak istediklerini ancak eczanede erkek olduğu için içeriye geçmemizi istediler. Bayanların yanında bir de on yaşlarında erkek çocuğu vardı. Çocuğu ön tarafta bırakıp, ben ve iki bayan arkaya geçtik. Kadınlar arka arkaya sorular soruyor ve bir taraftan da çocuğu kolluyorlardı. Derken erkekler bir şey almadan çıkıp gittiler. Arkadan kadınlarda çıktılar ama çocuğu göremedim. Kalfamla birbirimize bakarak ne olduğunu anlayamadık. Ama iki saat sonra arabamın anahtarına ihtiyacım olunca elimi çantamın olduğu yere uzattığımda yerinde olmadığını fark ettim. Ve o an her şeyi anladım. Kadınlar beni erkekler de kalfamı oyalarken çocuk da çantamı alarak kaçmıştı yani soyulmuştum. İşte burada mesleğinizi yapmaya çalışırken bu gibi tatsız olaylarla da karşılaşabiliyorsunuz.

Bu anlatacağım olay ise tam bir fıkra gibi ama başımdan gerçekten geçti. Eczanemin olduğu ilçede bir yaşlı karı koca reçeteleri ile eczaneme geldiler ve reçetede ki ilaçları almak için reçetelerini kalfamın birine verdiler. Kalfam ise bilgisayar monitöründen reçetelerine bakarken onlarda yanında onu izlemeye koyuldular. Derken kalfam “Ellerinde reçetede yazılan bazı ilaçların bitmediğini ve alamayacaklarını” söyleyince. Amca hemen hanımına dönüp “Ben sana söylemedim mi ilaçları masanın üzerine koyma” diye, “Bak işte televizyondan bizim evi gözetiyorlar, hadi çabuk eve gidelim de ilaçları kapalı bir yere koyalım bari” dedi ve öbür ilaçlarını da almadan, biz aman amca öyle değil böyle deyip de doğruyu anlatmaya çalışsak da çıkıp gittiler. Biz ise gülsek mi gülmesek mi? diye birbirimize bakarken kahkahayı bastık tabii ki. Daha sonra evlerini aradık ve olaya açıklama getirip, ilaçlarını teslim ettik. Onlar da bu olaya gülüp geçtiler. O kadar çok anımız var ki bunları kâğıtlara dökmekle bitiremeyiz. Ama her ne olursa olsun tatlı acı anılarıyla ben mesleğimi çok seviyorum ve gücüm takatim olduğu sürece ve beynimin çalıştığı sürece mesleğimi sürdürmeye devam edeceğim.

VİCDAN

Ecz. Murat Onur YÜCE

Hava yeni yeni ağarmaktaydı, ancak yeni günün telaşı çoktan başlamıştı şehirde. Çay ocağından gelen taze demin kokusu tüm uyku mahmurluğumu alıp, yatağıma geri götürüp orada bıraktı. “Gel abim geel. İzmir yolcusu kalmasın” sesleri eşliğinde kepengini açtım dükkanımın. İşte eczanem burada yer alıyordu. Telaşlı, küçük bir ilçe garajında. “Melih Eczanesi.” Her sabahki gibi ilk işim simit ve “simitçi peyniri” almaktı. Bir de tazeler tazesi çay söyleyip, kahvaltımı yaptım... Yirmili yaşlarımın sonunda, iyi bir işim, arabam, evim... ve beni her zaman destekleyen bir ailem vardı. “Ya nişanlın?” diye yankılanan sorularınızı şimdiden duyabiliyorum. Ama maalesef bu noktada beklentilerinizi karşılayabileceğimi sanmıyorum. Hayatım boyunca kızlarla aram iyi olmamıştı. Pek yakışıklı sayılmam, üstüne üstlük utangaç da olunca, bu yalnızlık durumum tesadüfen çıkıyor. Açıkçası dert etmiyordum. Hemen hemen tüm günüm komşu esnafla sohbet, her gün yol soran on kişi, hastalarım ve uzun yemek molalarımla işte geçiyordu.

“Allah rızası için bir ekmeğin parası...” diye inledi dilenci kadın, ardından da ekledi; “Şu kızcağzın karnını doyurabilmek için.” Bitkin görünüyordu. Belli ki yorgunluk ve açlıktan çökmüştü. Bana göre henüz altmış yaşında yoktu ama ilk bakışta en az yetmiş verirdiniz. Yüzü çok zayıf ve kırışık. Çoktan ışığı sönmüş siyah gözleri, soluk teninde birer zeytin çekirdeği kadar önemsiz duruyordu. Yüzündeki tüm bu silikliğine meydan okuyan sivri kaşları ise hayata karşı sahip olduğu son direniş kaleleri gibiydi. İçimde güçlü bir acıma duygusu uyanmıştı. “Gel teyzecim” dedim.

Dükkânın önüne iki sandalye çektim, hemen yakındaki pide salonunda kuşbaşı kaşarlı sipariş ettim. “Evladım Allah senden razı olsun, sabahtan beri bir şey yemedi bu kızcağız” dedi yaşlı kadın, hemen yanında oturan ürkek kızı göstererek. “Zavalılık, torunum. Hayatta benden başka kimsesi kalmadı. Yıllar önce annesi ve babası çalışmaya Fransa’ya gittiler. Biraz para biriktirip döneceklerdi güya, tatlı geldi gâvur elleri kör olasıcalara. Ne kadar aradımsa, konuştumsa da almadılar kızı yanlarına. Başlarda üç beş kuruş para gönderirlerdi, karnını iyi kötü doyurabilirdim. Artık ne yardım ediyorlar, ne arayıp soruyorlar. Bu hayatta benden başka kimsesi kalmadı.” Acıyla iç çekip uzaklara daldı yaşlı kadın. Diyecek bir şey bulamadan kıza çevirdim gözlerimi. Henüz on üçü yoktu, ama bakışlarındaki o sert ifade, yaşından çok daha olgun olduğunu hemencecik belli ediyordu. Esmer yüzünde tüm canlılıklarıyla parlayan gözlerinin biri yeşil, ötekisi sarıydı. İlk görüşte sıradan biri olmadığını anlamak mümkündü. Buram buram “Özel” bir kızdı. Omuzlarını geçmeyen siyah, kısa saçları, sivri kaşlarıyla birlikte ona güçlü bir hava katıyordu. Dudağının sağ bitiminde başlayıp çenesine kadar inen derin yara izi ise, onu büsbütün gizemli biri yapıyordu. Çok geçmeden pideler geldi. Hemen yemeye koyulduk. Yaşlı kadın iki lokmadan fazlasını yiyememişti.

Onun aksine kız büyük bir iştahla tüm pideyi bitirdi. Onu izlerken gözlerim dolmuştu. Kızın adının Ayşe olduğunu söyledi yaşlı kadın, kendininkini ise söylemedi. “Bir daha gelin” dedim. “Sohbet eder, bir şeyler yeriz.” Vedalaştık. O günün akşamı, hayatımda ilk kez kendimi başka bir insana karşı sorumlu hissettim, Ayşe’ye. Ona yardım etmeliydim. Yalnızca acıma veya vicdan duygusu değildi beni uyumdan alıkoyan. O kızda “Özel” bir şeyler vardı.

Sonraki günler de eczaneme gelmeye devam ettiler. Her öğlen hemen hemen aynı saatte geliyorlardı. Bense önceden onların geleceğini biliyor, sandalyeleri hazırlıyordum. Yemek yiyip, uzun sohbetler ediyorduk. Zamanla yaşlı kadının o yitik görüntüsünden çok daha fazlası olduğunu anladım. Bilge, sevecen biriydi. Ayşe ise bana çok çabuk alışmıştı. Her

gelişinde yüzü gülüyordu. Bu şekilde iki ay geçirdik. Her öğlen onları bekledim. Her öğlen geldiler.

Güneşli sıcak bir yaz günüydü. Öğle vakti sandalyeleri dışarıya koyup onları beklemeye başladım. Bu kez geç kalmışlardı, ama ben beklemeye devam ettim. Havanın yavaştan kararmasıyla o güne dair umutlarım da tükendi. Gelmediler. Eczanemi kapatma vaktiydi. Tam kepengimi indirip üzerine kilit vurmuştum ki, karşıdan koşarak gelen Ayşe'yi fark ettim. Küçük kız yaklaştıkça yüzündeki gözyaşları daha net seçilebiliyordu. Zavallı kız, ağlamaktan konuşamıyordu. "Ni-ninem" dedi, "fenalaştı." Hıçkılmaktan boğulacak gibi oldu, "Öldü galiba, nefes almıyor, yardım et abi, ne olursun." Hemen arabaya bindik, evlerini tarif etti. Tahmin edeceğiniz gibi yıkık dökük, tek katlı bir viranenin önünde durduk. Tahta kapıyı çarparak açtı küçük kız. Ninesi divanda öylesine uzanmış hareketsiz yatıyordu. Hemen yanaşıp nabzını dinlemeye başladım. Çok geçmeden, önceden çağırdığımız ambulans da geldi. Ancak artık ona gerek yoktu. Yaşlı kadıncağız çoktan son nefesini vermişti. Küçük kız kendisini çığlıklar, gözyaşları ve titremeler içinde yere attı. Ben hayatım boyunca, bu denli acı bir tablo görmemiştim. Teselli edecek tek bir söz bulamıyordum. Ona bakan, onu sahiplenen, dahası onu seven son kişi de onu terk edip gitmişti.

Cenazeyi ambulans aldı. Kimsesi olmadığı için masraflarını belediye karşılayacakmış... Ancak bunun için bile bir süre beklemesi gerekiyormuş. Talihsiz kadın, ölümünde bile fakirliğinin bedelini ödüyordu. Ayşe'yi karakola ben götürdüm. Fransa'daki ailesini arayıp olanları anlattık, kızlarını sahiplenirler diye umuyordum ama konuşmanın sonunda ne kadar yanıldığımı anladım. Görevli memur, yetimhaneye kaydının yapılması gerektiğini söyledi. Gerekli başvuruları yaptık. "Hadi gel Ayşe" dedim, seni yeni evine götürelim. Orada sana iyi bakacaklar. Hiç yalnız kalmayacaksın merak e..." sözümü bitiremeden memur müdahale etti. "Beyefendi ağır olun bakalım. Anca başvurusunu aldık. Uygun bir yer bulunana kadar karakolda kalacak." "Bu -uygun yer- ne zaman bulunur

acaba?” diye öfkeyle sordum. “Bir hafta falan, o da en iyi ihtimal...” diye umursamazca yanıtladı memur.

İşte o an sinirle bağırılmaya başladım: “Ne demek bir hafta falan, ufacak kız çocuğu karakolda mı kalacak, sizde hiç insaf yok mu!” Memur istifini bozmadan alaycı bir şekilde cevap verdi “Madem o kadar insaflısın, al götür evine. Biz seni yurt çıkınca ararız.” Memurun dediği mantıklı gelmişti. Zaten Ayşe’yi öylece bırakmak içime sinmeyecekti.

Birlikte eve döndük. Ağlamaktan yorulan zavallı kız hemencecik uyuyuverdi. Ertesi gün ailesini tekrar aradım. Eğer gelip almazlarsa kızın bir hafta içinde yetimhaneye düşeceğini anlattım. İlgilenmediler. Yine de, kızlarının şu an benim evimde olduğunu ve fikirlerini değiştirirlerse gelip alabileceklerini söyleyip adresimi verdim.

Ayşe birkaç gün boyunca hiç konuşmadı. Sonra yavaş yavaş açılmaya başladı. Mutlu olması için elimden geleni yapıyordum. Hediyeler, oyuncaklar alıyor, gezmeye çıkarıyordum. Tek derdim bir an için acısını unutmasıydı.

On birinci gündü. Benimle yaşamaya başlamasının 11. günü. Hâlâ yetimhane çıkmamıştı. Ama Ayşe’nin mutlu olmaya başladığını hissediyordum. Akşam yemeğimizi yemiş televizyon izliyorduk. Ayşe bana doğru yanaştı. Yalvaran gözlerle baktı. “Lütfen! Beni yetimhaneye bırakma. Ben seninle çok mutluyum.” Öylece bakakalmıştım kıza. Acı bir nefes aldım. “Ne olur” diye yineledi. “Benim babam ol.” Aslında olmasından korktuğum da buydu. Bir iki hafta onunla ilgilenir, vakit geçirebilirdim. Ama onun babası olmak. Bir ömür bakmak. O an göze alamayacağım bir sorumluluk gibi gelmişti. “A-ayşe..” dedim, yutkundum. O an ağlamaya başladı. “Sen beni seviyorsun sanıyordum. Beni hiç kimse sevmiyor. Ne annem ne babam. Sen de sevmiyorsun. Nefret ediyorum senden! Nefret!” ve odasına koşup kapıyı hızla kapattı.

Bu olaydan iki gün sonrasıydı. İki gündür aklımdan çıkmayan tek şey, Ayşe’nin benimle yaşamak istemesiydi. Onu reddettiğim günden

beri kız, benimle konuşmuyordu. Akşam eve gittiğimde kapı girişinde bir çift yabancı ayakkabı gördüm. Kapıyı açmak için anahtarı deliğe soktuğum an kapı açıldı. Karşımda kırklı yaşlarda, kaba saba bir adam. “Siz de kimsiniz...” demeye kalmadan, “Ben Ayşe’nin babasıyım. Kızımızı almaya geldik.” Şaşkınlıktan küçük dilimi yutacaktım. “Çok sevindim” den başka bir şey diyemedim. Aklımdaki yüzlerce sorudan bir tanesi bile dudaklarımdan süzülüp o kaba saba herife çarpmaya cesaret edemedi. Ayşe sinirli görünüyordu. Benimle yine tek kelime konuşmadı ve “ailesi” ile birlikte çıkıp gitti. Doğrusu olanlara hiç anlam veremiyordum. Anlaşılan bunca yıldır kızlarını istemeyen ailesinin birden vicdanı uyanmıştı. Ayşe için seviniyordum. Ancak benimle vedalaşmadığından içim çok buruktu. Aslına bakarsanız içimde fırtınalar kopuyordu. Erkenden uyumaya karar verdim.

“Aç kapıyı polis!” gecenin bir vaktiydi. Kapımda polislerle uyanmıştım. İçeri girdiler, dört kişiydiler. İçlerinden birisi bileğimden tutup kelepçeledi. Ötekisi ise yanaşıp sıkı bir yumruk attı. Ne olduğunu anlayamamıştım. “Yürü pis sapık, şerefsiz o**** çocuğu seni. Gidiyoruz.” Hiçbir şey soramadan beni karakola götürüp bir hücreye attılar. “Yarın davan var. Bugün yine iyi günün!”

Bütün gün kimse bana bir şey anlatmadı. Bir avukat atandığını söylediler ama onu bile görmeme izin vermediler. Neden bu denli sert davrandıklarını anlayamıyordum. Suçumu ancak ertesi gün mahkeme salonunda öğrenebildim. “Taciz!” Duyduğumda başımdan kaynar sular döküldü. Ben şaşkınlığımı üzerimden atamadan, salona Ayşe ve ailesi girdi. Hakim, önce bana suçumu okumaya başladı: “...Reşit olmayan kız çocuğu ile rızası olmadan cinsel ilişkiye girmek...” O an öyle kötüydü ki, bu sözlerden başka hiç bir şey dinleyememiştim. Ben ne kadar itiraz etsem de, bu tarz bir suçlama ile itham ediliyorsanız, insanlar size karşı çok büyük bir önyargı ile yaklaşıyor. İşkence gibi geçen iki uzun saatin ardından Ayşe’ye söz verdiler. Avukat yanaşıp sordu, “Söyle Ayşecim,” parmağıyla beni işaret edip “Seni zorla evine alıkoyduğu ve tacizde bulunduğu doğru

mu?” Kızın ağzından çıkacak kelimeyi beklemeye başladım. Kalbimin atışları sanki tüm salonda yankılanıyordu. Ayşe önce anne babasına doğru baktı, sonra ise bakışlarını bana yöneltti. Canlılıkla parlayan o sarı yeşil gözleri, beş ay gibi gelen beş saniye boyunca üzerimde durdu. Sonra derin bir nefes aldı ve...

“Melih Efendi, Melih Efendiii! Daldın yine. Biz sana uyu diye mi para ödüyoruz. Al şu siparişleri kâğıttaki adrese götür, Çabuk.” Patron yine sinirlendi. Altmış yaşında, otuz yaşındaki çocuktan azar işitiyoruz. Hem de üç kuruş para için.

O gün Ayşe'nin ne cevap verdiğini tahmin edersiniz. Mahkeme beni hapse gönderirken, Ayşe ve ailesine de tazminat ödemekle yükümlendirdi. Eczanemin bulunduğu dükkânı onlara verdiler. Eczacılık diplomamı da iptal ettiler... O günden çok uzun yıllar sonra hapisten çıkabildim. “Çocuk tacizcisi” sıfatıyla girdiğim hapiste “anlatamayacağım” kadar büyük acılar yaşadım. Şu an altmışlı yaşlarında, beş kuru parası olmayan zavallı bir ihtiyarım. Aç kalmamak için bana köpek gibi davranılan bir eczanede kalfalık yapıyorum.

Zaman tüm dertleri dindirir, derler. En iyi ilaçtır, diye de eklerler. İnsanoğluna bahşedilmiş en büyük hediye ise unutmaktır. Acıarsa ikiye ayrılır. Biri pişmanlıklar diğeri ise sadece acılar. Eğer acınız ilk kısımda yer alıyorsa. Hayatınızda büyük harflerle yazılmış bir “Neden” sorusu var demektir. O zaman dostlarınız, korkarım ki zaman da size iyi gelmez. Çünkü sürekli etrafınızda dolanan o lanet soru, size unutma fırsatı vermez. İşte ben de, Sizlere, Sahip olduğum her şeyi kaybedip, büyük harflerle yazılmış bir “Neden” sorusunun beynimi yiyip bitirdiği bir hikâyenin içinden seslendim.

Sahip olduğum her şeyi kaybetmeme sebep olan bir “Neden?” hayatımı bir hiç olarak sürdürmeme sebep olan bir “Neden?” Ayşe'ye de kızgın değilim. Ailesine de... Elimden her şeyimi aldılar. Belli ki bana tuzak kurdular. Demek istesem de dostlarım. Sanırım o tuzağı kendi ellerimle kendime ben kurdum.

ödemelere göz gezdirdim. Masanın sağ köşesinde duran gazetelere hızlıca göz atar, hasta bekleme koltuklarının önündeki dar sehpayı bırakırdım.

Zamanla ayak sesi, insan sesi, uğultular hareketlendirirdi eczaneyi. Herkes farklı bir dert ile çıkardı karşımıza. Bu yüzden gelenlere ilk olarak gülümsemeyi ve “hoş geldiniz” demeyi kural edinmiştik.

Huysuz ve tatlı kadın Fadime Teyze eczane çalışanlarına kızarken, bir gözüyle de yöresel çarşafının ucundan beni takip ederdi. Muhakkak yine bir şikâyeti vardı.

“Eczacı Bey, Eczacı Bey”

“Doktor raporlu ilaçlarımı üç kutu yazdı bunlar bir kutu verdiler.”

Ben gülümserken görevli arkadaş tatlı dille izah ederdi.

“Teyze raporun yeni çıkmış ilk sefer bir kutu veriyoruz. Sonraki yazdırmanda üç kutu vereceğiz.”

Sol kaşı, gözü ve yanağıyla birlikte yukarı kalkar, dudağı genişler memnuniyetsizliğini ifade ederdi. Sonbahar çiçeği gibi bükülmüş belini doğrultmaya çalışır, sol ayağı üzerine yalpalayarak kapıya yönelirdi.

“Atf Bey’in oğlu gözümün içine bakıyor. Bizim eczaneye gel diye. Bana başka eczane mi yok?”

Fadime Teyze ile her ay böyle bir olay yaşardık. Yıllardır ilaç alır daha şikâyet etmeden çıktığını hatırlamam. Eczanede en çok günü gelmeden yazılmış ilaç vakası ile karşılaştık. Bu ismi çalışan arkadaşlar koymuşlar.

“İlacınızın günü gelmemiş. Erken yazdırmışsınız. İlacınızı veremeyeceğiz.”

“Ama ilacım bitti. Vallahi hepsini içtim.”

Uzun süren tartışmadan sonra anlaşılırdı ki; ilaçlar ya fazla iilmiş, ya da cömert halkımız, konu koşmıya dağıtmıştır. “Bana iyi geldi. Sana da yarar.” Bu yüzden akılı ve doğru ilaç kullanımı üzerinde çok durur, hastaları sürekli bilgilendirmeye çalışırdık. İlaçların kullanım dozlarını hastaya daha iyi anlatabilmek için küçük yapışkanlı etiketler yaptırmiştık. Etiketin üzerinde; sabah, öğle, akşam, gece gibi vakitler; a, tok gibi uyarıcı notlar yer alıyordu. Her bir yazının önündeki kutucukları işaretleyerek ilacın kullanımını daha pratik ve anlaşılır hâle getirmiştik. Ancak bazen ne kadar anlatsak da yine sorunlar yaşıyorduk. Pala bıyıklı, tıknaz, dört cepli avcı yeleğiyle Ramiz Dayı yanıma yaklaştı. Ben onu tanıdığımdan beri bu yelek üzerindedir.  ayda bir koliyle astım ilacı alırdı. Nebulizatör cihazına döktüğü nebuller, inhaler kapsüller, inhalerler ve tabletleri bir koliyi doldururdu. Yanıma yaklaşınca yine keskin bir sigara kokusu burnumu sızlatmıştı.

“Ramiz Dayı hâlâ bırakamadın mı sigarayı?”

Eczacı Bey yine başlama dercesine boynunu bükerek geçiştirdi konuyu. Tedirginliği yüzünden anlaşılıyordu.

“Dn doktora gittim bir tane ilaç yazdı. Bizim ocuk eczaneden almış. Akşam içtim yatağa girdim. İnanır mısın sabaha kadar yatamadım. Çok rahatsız oldum. Af edersin geçirdim durdum. Midem hedik kazanı gibi haşlandı durdu.”

Ne ilacı demeye kalmadan yeleğinin üst cebinden kutusunu çıkardı.

“Ne zalim ilamış. Hem bu kadar büyük ilaç olur mu? Yutması bile işkence.

“Kutunun zerindeki kullanım talimatını okudun mu?” dedim.

Dikkatlice kutunun üzerindeki etikete baktı. Heceleyerek okudu: “Bir bardak suya.” Sonra tedirgin gözlerini bana kilitledi.

“Korkma bir şey olmaz. Bu efervesan tablet suya atınca köpürür. Dışarı karbondioksit gazı çıkar. Geğirmelerin ondan. Bol su iç ve sakın sigara içme. Karbondioksit ve sigara dumanı birleşirse mideyi deler. Benden söylemesi.”

Şaşkın ve düşünceli bir tavırla eczaneden çıktı. Ondan sonra hiç görüşemedik. Hâlâ içiyor mudur bilmiyorum?

Ben ve çalışanlarım işimizi çok severiz. En değerli şey sağlığımızdır. Bu düşünceyle insanlarımızı bilinçlendirmek görevimizdi. Ancak bizim için görevlerin en zoru; hasta muayene ücretlerini tahsil etmektir.

“Borcunuz 36,5₺, bunun 20₺’si eski muayene, 3₺ şimdiki reçeteden, 4₺ fark ücreti, 4₺ ilaç katkı payı. 5,5₺’de ödenmeyen bir spreyniz var.”

Bizim mahallenin uzun burunlu, geniş favorili, her daim jöleli saçlı, lise öğretmeni Mansur Hoca sinirlenmişti;

- Bu ne yani; Havuz problemi mi? Yaş problemi mi? Ben bile bu kadar zor sormuyorum.

“Ben ödemiştim; bir dahaki sefere versem; kredi kartına çeksek” gibi konuşmalar sıradan bir durum olmuştu bizim için. Faruk amca yine ilaç farkı vermemek için direniyordu. “Devlet ucuzunu ödüyor. Senin ilaçların daha pahalı aradaki farkı ödüyorsun. İstersen kırmızı kutulu olanları vereyim fark ödeme.” Faruk amca söylendikçe söylenir. Eli birkaç defa cebine gider gelir ama sonunda parayı öder hiç gelmeyecekmiş gibi koşar adım çıkar giderdi. Bir de eşdeğer ilaç diyalogları yaşanırdu banko önlerinde. Cam bankonun üstünde, eczane çalışanı ilaç kutularını sağa sola yatırır. “Bu da onun aynısı, eşdeğeridir” derken tereddütlü bir çift göz başka açıklamalar da bekler. “Doktora mı sorsak?” Deveye hendek atlatmak kadar zor olurdu ilaçların aynı olduğunu ispatlamak. Hele bir de ilaç piyasada yoksa! İlacının piyasada olmadığını söylediğimiz Ali Paşa amca kalın çerçeveli gözlüğünün altından beni süzüyordu.

“Bu ilaç olmasa doktor yazar mı?”

Bir bardak açık limonlu çayla yumuŖardı. “Senin için Türkiye’deki bütün depolara sordum. Ama ilaç daha retilmeyecekmiŖ. EŖdeęerini verelim. Bak ii bile aynı.” Limonlu ayını yudumlarken kalın çerçeveli gzlg kalkıp iniyordu.

- Olmaz ben ilacımı isterim.

Ali PaŖa amca, obsesif kompülsif bozukluk hastası olduğu için bir türlü ikna edemiyorduk. Ben de elindeki kutuyu aldım. “Tamam. Yarın gel, ilacını vereceğim” dedim. Ertesi gün eŖdeęer ilacın blisterlerini, onun kutusunun içine koyup verdim. “Bu kutuyu iyi muhafaza et. İlaç bitince her seferinde bu kutuyu bana getir” diyeli bir yıl geçti. Kutu biraz yıprandı ama Ali PaŖa amca hâlâ mutlu ve sağlıklı. Limonlu ayını içerken hprdetiyorsa her Ŗey yolunda demektir.

Her yaŖ grubundan hastamız vardı. Ama ocukların bizim için ayrı bir önemi vardır. Onlar bizim gzbebeklerimiz. Önceleri eczanede çok yaramazlık yaparlardı. Cam bankoların içinde dizili rengârenk gargaralar, macunlar, diŖ fıralarına göz diker, avuç ileriyle camı hırpalardılar. Sabaha temizlenecek birçok parmak izi kalırdı. Kimi su sebilinin mandalını eker etrafı suya verir, kimi de benim masamın üzerindeki eŖyaları dağıtır, yere sererdi. Masamın zerindeki taŖtan, oymalı eczacılık yemini o kadar çok kırıldı ve yapıŖtırdık ki, Ŗu an Türkiye Karayolları Haritasına benzemiŖ olsa da yerini asla deęiŖtirmedik. Sonraları onlar için giriŖteki su sebilinin yanına küçücük bir oyun alanı yaptık. ocuk halısı ve iki küçük sallanan at koyduk. Biri pembe, diğeri kahverengi. Onlarla oyalanmaya baŖladılar. Çocuklar atları o kadar çok sevdi ki, onlara isim bile koydular, “Zuzu, Mimi, Edi, Bd.” Bazısı eczaneden ayrılmak istemezdi. Atın tahta kollarından tutup srterek götürmeye alıŖanlar olurdu. Bilgisayar kasasının yanındaki bölmede rengârenk balonlar bulundururduk. Onlar için baŖka ne yapabilirim diye çok dŖndęm günler olmuŖtur.

Sevinç ve hüznün beynimde git gel yaşadığı dakikalar biricik oğlum Melikşah'ı hatırladım. Saat 10.46 çotkan uyumuş olmalı. Gece lambasının ışığındaki loş oda birden aydınlanmaya başladı. Başucumdaki dar, uzun pencereden içeri giren ışık huzmeleri odama güneş gibi doğmuştu. Arlanda Ekspresi ısıık çalarak yaklaşıyordu. Bu gün bir dakika geç kaldı. Gözümün önünden film şeridi gibi kayan vagonlar Norrmalm Durağı için yavaşlıyordu. Bugün yirmi dokuzuncu gün idi. Bir ay sanki bir yıl gibi geldi bana. Yarın sabah bu durağa inecek bu tren ile Stockholm Havaalanına gideceğim. Bu sarı tren ne kadar güzel göründü şimdi gözüme. Zira her gece bu saatte gürültüsüyle uykumu çalar, sarsıntısıyla tedirgin ederdi. Yarın bu güzel ülkeden dünyanın en güzel ülkesine döneceğim. Burnumda tütüyor artık; Vatanım, Eşim, Melikşah ve eczanem.

NAR TANEM

Stj. Ecz. Halime Kübra ŞAHİNER

“Bana bir şiir yazar mısın?”

“...”

“Lütfen! O kadar özledim ki yazılarını küçücük bir şey olsa bile yeter bana.”

“Cesaretim yok ki.”

“Papatya veririm ya da kardelen çiçeği. Bir de yıllardır senin için biriktirdiğim bu çekirdekleri.”

Gerçekle rüyanın arasına konulan bir noktalı virgül saflığında; cümle bitmiş fakat anlam devam ederken aynalara baktığımda hâlâ çift yaşıyordu “biz”siz çerçeveler. Kahverengi ve yeşilden mürekkep o resmiyetsiz sarhoşluğun baş döndürücülüğünden, bir soyut resim tablosundaki tuhaf zeytin ağaçlarının kokusunu aldığımda, kollarımda tuttuğum “gel unuttur bana seni” çiğliklerim yalnızca bir yalvarıştı. Daha asitli bir yalnızlıktı. Çocukluğum, her gün biraz daha yaşlandırırken beni hiçbir yerde bulamadığım asaletinin gölgesiyle bu bahar çiçeklerini daha dün kondurmuşum sanki uzun, gür, dalgalı ve sarı saçlarına.

Beyaz düğmeli müzik kutusu kucağında pencereni alelacele kapatıp dışarı koşarken müzik kutusunu bisikletin sepetine koyar, her zamanki sözlerini tekrarlayarak ve kibarca bisikletin kenarına otururdun: “Bir külah kakaolu dondurma hiç fena olmaz aslında.” diyerek. Senden

duymadıkça o dondurmanın kokusu gelmezdi bana ve her defasında dondurmanın beyaz çiçekli elbisene damladığı yer değişirdi. Ve seni her gördüğümde sandığıma attığım bu çekirdekler sanki bana bakışlarının değiştiği yerlerdeki mutluluğu getiriyordu. Bakışlarını bana en güzel hediye paketleri gibi sunuyordu.

“Sahi bu çekirdekler ne için, bir türlü anlatmadın? Her bulduğumuzda sandık biraz daha doluyor. Geçen gün bu harika sandığı gördüğümde dayanamayıp baktım; içinde de kendine yakışan bir şeyler taşıyor mu diye. Onlarca çekirdek ve küçük bir zarf. Zarfın üzerinde ‘nar tanelerim’ yazıyordu ve dilini bir türlü çözemediğim birkaç terim: ‘Momordica charantia’. Anlam verememiştim pek ama çok manidar bakıyorlardı. Sanki kocaman bir sırrı seninle birlikte saklıyorlardı. Artık anlatma zamanı geldi de geçiyor bile.”

“Kudret narının çekirdekleri bunlar. Bizim için biriktiriyorum. Bunlara her baktığımda bizimle konuşuyorlar, bizim için çok güzel şeyler söylüyorlar.”

“Momordica charantia, nar tanesi mi demek yani?”

“Yok, kudret narı demek o. Aslında bütün hikâye saklambaç oynamak niyetiyle saklandığımız bu zeytin ağacının altında gözüme takılan birkaç kudret narını saklayışımı başlıyor. Görür görmez vurduğum bu renklerin ahengi ve inceledikçe avuçlarımda biriken bu muazzam çekirdekler bana güneşin rengiyle seslenip; batarken kırmızı, doğarken sarı soluklarla bir nar gözüyle seni anlatıyor. Yıllarca terk edemediğimiz bu yerde yine seni ‘nar tanem’ olarak sandığımda saklatıyor. Bak, her birinin üzerinde ayrı bir ifade... Bilinmek isteyen Kudret, küçücük bir meyveye kendi ismini vererek, o meyvenin zemininde anlamak isteyeneye büyük bir zarafetle kendini anlatıyor.”

“Fakültedeyken botanik bahçesinde uzun yıllar çalıştım. Bitkilerin sergilendiği bir yer düşün. Birçok yerden özenle seçilmiş onlarca bitki, her birinde ayrı bir süs, ayrı bir nakış, ayrı bir zikir var. Onları

incelerken kudret narının çekirdeklerine rast geldim. Evvelinde sarı bir kabuğun altında kıpkırmızı göz alıcı bir güzelliği varken çekirdeğini ayırıp incelediğinde bambaşka bir atmosferde o narın kaderini okursun. Bu çekirdeğin bakışıyla, çok kıymetli bir kompozisyonun etrafında ancak sessiz kalabilirsin. Bizi anlatır aslında; yüzünün beyazlığında yanaklarına serpilmiş sarı saçların, altında kırlangıç kanadıyla bulutlara çizdiğim kıpkırmızı yanakların... Ardından narın varlığıyla kendisini setreden ve özünü bulan sert ve renksiz bir çekirdek... Sonra “makamı var ile yokluğun ötesinde olan” defalarca şükretmem. Yani bu nar tanesi benim sende olduğumun, senin de bende olduğunun bizim aslında yalnızca bir kudret narından ibaret olduğumuzun göstergesi.”

“Şu mükemmelliğe bir bak! Yani bütün bunlar bizim için öyle mi? O zaman ben de bu muazzam tabloyu bozmayıp sadece bir tanesini ömrümün sonuna kadar saklamak istiyorum; bizi yaşatmasını istediğim için, sonsuza kadar ‘nar tanem’ olarak kalmanı istediğim için. İçimde dolup dolup taşan bu kelimeler bir çekirdeğin gelmesini bekliyormuş meğer. Bana cesaret veren bu minicik kudret dinle, bana şimdi neler söyletiyor: Seni her gördüğümde hiç susmadan konuşmak istiyorum, konudan konuya atlamak, içimdeki çocukça kahkahalarımı usulca kulağına fısıldamak ve gülümseyişlerine bir de benim bakışlarımı dokundurmak, çılgınca uçurtma uçurmak, dönen rüzgârgülümüzün yapraklarına kafa tutup gökyüzündeki en mavi yere uçmaya çalışmak. Yüzlerce balonu senin için biriktirip her birinin üzerine usanmadan ‘seni çok seviyorum’ yazmak ve doğum gününde o balonları seni herkese anlatsın diye yıldızlara satmak. Ayakkabılarımı çıkarıp çimlerde ayaklarıma bir şeyler batana kadar koşmak koşmak... Ve hiç yorulmadan ahşaptan kurulu o küçük kulübenin merdivenlerine ayakkabılarını saklamak sonra kendimi de saklayıp beni aramaya kalktığı anda aniden arkandan çıkıp büyük beyaz şapkamı küçük aralıklı tarağımızla taradığın siyah saçlarına yakıştırmak ve özenle taradığın saçlarını tek bir el hamlesiyle bozup o hâlinde sana bir başka güzel yakıştırmak. En çocuk olmak, seninle en kocaman çocukluğu yaşamak. Nefes almadan sen olmak. Her saniyemde biraz daha sana

karışmak. Her bakışında acaba yıllar sonra da bu heyecanı hissedebilecek miyim diye düşünmeden deli gibi heyecanlanmak ve heyecanımdan içimdeki bütün kelimeleri uçuşan rengârenk baloncukları tek üfleyleşte kaybeder gibi unutmak ve nihayet yorulup yine sende durulmak.”

Susma hiç. Bırak bu şiir gibi akıp giden kııda kaybolayım ömrümün sonuna dek. Ama sen, bu büyücü zamanın asası kırılana kadar susma. Saniyeleri durdurana kadar, bizi birbirimizde hep şimdiki zamanda yaşatacağı ana kadar... Ne kadar da haklıymışsın bu hain, zalim, vicdansız zaman; yüreğimi acıtıyor. Şimdi saniyeler hep geçmiş zamanda, hâlâ konuşan sözlerin sahibi hep o ağacın altında, ölmeden gördüğüm kefenim senin bereketli toprağında. Her gece ve her sabah yürüdüğüm bu yollar içimin karanlık zindanlarında; yürürken yorulmaktan değil ama suçsuzken mahkûm kalmaktan.

Daha dün gibi aklımdayken otopsi raporunun sonuçları, kudret narının neden bana bu kadar çok sevdirdiğini daha iyi anlıyordum. Kanserin bu sinsi hikâyesinde sonuçlar hiç değişmiyordu. “Midenin hacmi küçük ön yüzü normal görünümde olmakla birlikte küçük kurtatür tarafında sert bir alan mevcuttur. Mide açıldığında mideyi dolduran kahve telvesi şeklinde bol miktarda sıvı pilora 1-2 cm mesafede kanseröz ülser perforasyonu ve tüm antrumun kalınlaştığı saptanmıştır. Buradan da anladığımız kadarıyla ölüm, mide kanserinin kanaması ve perforasyonuna ikincil gelişmiştir. Ölüm saati: 11.00”

Kim bilir yıllarca ne on birler geçirdik seninle. Fakat artık bu saat on birden öteye gitmiyor, vakit bir türlü nefes alamıyor. Bu saatten sonra kalbim sana sürgün olmaktan başka bir yol kabul etmiyor. Hep sen kokan bu yollar ömrümü bu defa yokluğunla yalnız bırakıyor.

“İlahi kudret” zikrini bir başka taraftan gösteriyordu hayatımın en dar geçit sahnelerine. Âdeta kudretiyle yol yapıyordu. Gözyaşlarımı gözümden silip toprağına bereket olarak yağdırıyordu. Çekirdeğimizi bana teslim ettiğın o günün sabahından beri kulaklarımda yankılanan

sarı yaprakların hışırtısı seni daha da güzelleştirmeye azmediyordu. Bu minik kudret mabedimdi artık benim, mabedimizdi. Üzerindeki bütün çizgileri ezberlediğim; laboratuvarında mesleğim, otobüste, yolda, deniz kıyısında, o ağacın altında mücevherim, yanı başında nefesim bu çekirdek Rahman'ın kaleminden izler taşıyordu. Günlerdir incelediğim, incelerken daha da bir kıymet verdiğim bu uğur, bana aşkı tek kelimeyle özetliyordu. Beni âdeta aşkının akkorluğunda sıcaklığını hissettirmeden her zerreme kadar üşütüyordu. Sandığımızda artık tek hediye paketi olarak kalacak bu çekirdek ancak senin yanında huzurlu, her sabah sende uyandığından yalnızca senin kokunla kudret narı yetiştirmeye umutlu.

Korkma nar tanem, korkma toprağına dokunduğumda. Ben senin üstünü örter gibi toprağıını sıvazlarım, gözyaşlarım ağırlık yapmasın seni üzmesin diye başka yerlerde ağlarım. Hele gelemeyeceğimi düşünüp hiç üzülme, ben sana her gün gelir biriktirdiğimiz bütün çekirdeklerde yazan aşkı tek tek anlatırım. Bugün de onlarca kudret narı ektim senin için. Nar taneleri hayat bulsun ve seni atmosferin değdiği her yerde "son"a kadar yaşatsın diye.

Ömrüm boyunca saklayacağım demiştin ya ömürlük olsun demiştin, bir tanesi bende kalacak ve her zaman avuçlarımda olacak demiştin; ömürlük oldu nar tanem. O sakladığın bir tane çekirdek bizi sonsuza kadar yaşatmanın sözünü taşıyordu. Yani O da bizi bizim için yaratmış ve bizi hayatın en sonuna kadar birlikte kılıyordu. Bu nasıl bir sevdandı ki bizim sevdamıza O şahit oluyordu. Ve sana ömrümüzün en uzun anını bir çekirdekle özetliyordu, sonsuza kendiyile birlikte yelken açtırıyordu. Bu nasıl bir sevdandı böyle ki o, bu sevdaya bir ömrü değil sonsuz bir yaşamı vadediyordu. Bir ömrü sığdırdığın o çekirdeğimizin içinde bir ömre yakışacak bir sevda oluyordu. Bir ömrü özetleyen bir başlangıç, beni sonsuza kadar bekleyeceğini bildiğim bir son oluyordu. Öyle bir son oluyordu ki avuçlarında yaşayan çekirdeğimizde "Ya Baki" yazıyordu.

BİR VARMIŞ BİR YOKMUŞ

Uzm. Ecz. Ergin YAZICIOĞLU

Eczaneyi açtığı ilk yıllardı; sabahları büyük bir hevesle eczaneyi bizzat kendim açıyor, gün boyu gelen hastalarımla tek tek ilgileniyor ve onların anlayacağı şekilde ilaçları özelliklerini anlatıyor ve nasıl kullanmaları gerektiği hususunda bilgiler veriyordum.

Eczanem, Cumhuriyet Meydanı'ndaydı; şehrin en eski ticari merkezi ve meydanında olmam köylü kentli her kesimden hastayla buluşmam demekti.

Bir yaz günü eczanemde, masamda haftalık kampanya listelerini incelerken kapının önünde sessizce birinin durduğunu hissettim. Kapının hemen yanında olan masamdan başımı çevirdiğimde, başında yazması, basmadan eteği, elinde kara lastikleri (atık araba lastiklerinden yapılan kapalı bir çeşit ayakkabı), yüzünde geçmişin izleriyle benden izin istercesine duran yaşlı teyzenin beklediğini gördüm.

Biraz şaşkınlık biraz merakla “anacığım buyur” dedim. O da çekingeni bir tavırla sessizce eczaneye girdi ama hâlâ kara lastikleri elindeydi. Dayanamayıp; “Anacığım lastiklerini niye çıkardın? Niye elinde tutuyorsun, ayağın taşa basmasın, giysene” dedim. Bugün gibi kulağında olan şefkat ve edep dolu o sesle bana: “Tövbe de oğul, hiç eczaneye potinle ayak vurulur mu? Bu usuldendir kuzum” dedi. Ne diyeceğimi bilemeden dondum kaldım bir şey de söyleyemedim. İsteddiği ilaçları verip saygı ve hürmetle kapıya kadar uğurladım.

Eczacılık Fakültesinde Eczacılık Tarihi ve Deontoloji derslerine büyük bir sevgim ve ilgim olmasına rağmen böyle bir âdetin olduğunu hiç duymamıştım. Eczaneyi açtıktan yaklaşık bir yıl sonra vatani görevimi yapmak üzere uzman kurasıyla GATA Eczacılık Bilimleri Merkezine atandım. Görev yaptığım Eczacılık Bilimleri Merkezinin tam karşısında GATA Merkez Eczanesinde emekliği gelmesine rağmen hâlâ çalışan “Ayhan Baba” lakaplı dünya tatlısı bir eczacı kalfası ağabeyimiz vardı. Gidip gelmelerde, yemek aralarında vakit buldukça meslekten eskilerden konuşur, sohbet ederdik. Kendisi Ankara’da on üç tane eczanenin olduğu zamanlarda Ulus’ta çok küçük yaşta eczanede işe çırak olarak başladığını anlatırdı. Ben de bir gün kendisine o yaşlı teyzeyle olan o sıra dışı anımı ve teyzeden duyduklarımı doğrulatmak istercesine anlattığımda hiç tereddüt etmeksizin: “Evet, evet doğru. Benim çocukluğunda âdettendi, eczaneye girenler ayakkabılarını eczanenin önünde çıkarır ellerine alır içeri öyle girerlerdi ve biz reçetelerini öyle kabul ederdik; zaten ilaçların çoğu da yapma ilaçlardı, benim eczacım da eczaneye her gün papyon kravatla gelirdi” dedi.

Mesleğimizin geçmişinde kalan o saygın günler bugün inanılması güç masallar gibi geliyor kulağımıza, ama büyük bir mutlulukla ifade etmek isterim ki eczacılığın o saygın ve onurlu günlerinden kalan o anlık kesti çok kısa bir anda olsa yaşamak ve mesleğe duyulan o saygıyı hissetmek tarifi mümkün olmayan bir mesleki onurdu.

Anılarda kalan bir mesleğin değil, onurlu ve saygın bir mesleğin bireyleri olmak ümidi ve dileğiyle. Sonsuz saygılarımla.

YANLIŞ TEŞHİS

Ecz. Nazım KARADAĞ

1995 yılının 18 Mart cumartesi günü Nevruz bayramı yaklaştığı için eczanede temizlik yapıyoruz. O sırada gırtlak Mahmut lakaplı, Mahmut Erkut hemşerimiz eczaneye geldi. Fazla sigara içmekten dolayı (*larenksi*) gırtlak kanseri olmuş. Konuşma zorluğu çektiği için, gırtlak konuşma cihazı ile konuşuyor.

Eczanede oğlum Ozan, arkadaşı Fatih, kalfa Atıf var yaş ortalamaları 15-18. Mahmut Bey bunlara, sigaranın ve alkolün zararları hakkında nasihatte bulunuyor. Gırtlak kanseri olduğundan dolayı, yaşantısının nasıl değiştiğini, eskiden çok şık giyindiğini, hayatı ve yaşamayı sevdiğini, şimdiyse ölümü beklediğini anlatıyor. Ben ise eczanenin asma katında konuşmaları dinliyorum. Gırtlak konuşma cihazını, gırtlığına bastırarak konuşmasını sürdürüyor. Konuşma zorluğu çektiği için iki kelime konuşup, sonra ara veriyor. Çocuklarda merakla sorular soruyorlar.

Asma kattan çocuklara seslendim:

- Çocuklar Mahmut amcanızı fazla yormayın.

Saat on otuz sıralarıydı. İki kişi eczaneye girdi. İri yarı olanı elindeki reçeteyi kalfaya uzattı. Ufak tefek olan ikinci şahıs, hemen eczanenin giriş kapısının yanında ayakta durdu.

Kapı aniden açıldı. Sert ve tekmeli olduğu için dikkatimi çekti. Hemen asma katın camından içeriye baktığımda eli silahlı bir zat içeri girdi. Sonradan isminin Kemal olduğunu öğrendim.

Kapının yanında ayakta duran kişi, Kemal'in elindeki silahı görünce, eliyle Kemal'e sarıldı. Kemalle birlikte hareket eden arkadaşı, kapının dışından Kemal'e müdahale edip sarılan kişiye, yakın mesafeden, kalp hizasından bir el ateş etti. Adam kurşunu yiyince yere yığıldı. Kemal müdahale edenin elinden kurtuldu.

Kemal, eczanede iki banko arasındaki (70 cm.lik aralık var) Mahmut Amca'yı boşluğa itekledi. Osman'a silahla üç el ateş etti. Osman yere düşerken bir elde kafasına ateş etti.

Bu olaylar öyle ani gelişti ki, ben asma kattan aşağı inene kadar, eczanede bulunan oğlum bana doğru gelerek, telaş içerisinde: "Baba adam vurdular" dedi heyecanla.

Oğlum telaşlanma, korkma sakın ol dedim. Ama ben de çok korkmuştum.

Mahmut amca ne olup bittiğini öğrenmeden eczaneden uzaklaştı.

Eczanenin laboratuvar bölümünde korku ve titrek bir sesle sakın olun, çocuklar korkmayın diyerek yatıştırılmaya çalıştım gençleri.

Aşağı indiğimde, oğlum Ozan'ın arkadaşı Fatih, korkudan yere uzanmıştı. Ona bir şey mi oldu diye, telaşlanıp yanına gittim. Fatih'in korkudan yere uzandığını bir şeyinin olmadığını öğrendim.

Eczanenin içerisinde iki kişinin cesedi vardı.

Osman, kan revan içerisinde hemen oracıkta ölmüştü.

Kapının yanında Osman'a yardım eden şahsın, ağzını açıp kapattığını gördüm. Can çekişiyordu, daha ölmemişti.

Tesadüf bu ya, eczanenin karşısındaki dükkânların önünde iki jandarma eri bulunuyordu. Askerler terör dönemi olduğu için silah sesinden ürküp, ne olup olmadığını anlamadan, ellerindeki uzun menzilli silahlarla havaya ateş ettiler.

Yıl 1995 terörün en kötü olduğu zamanlardı. Bu silah seslerinden ürken insanlar eczaneden uzaklaşıp sağa sola kaçıyorlardı.

Hemen kapının önüne koşup, titrek ve kesik kesik sesle, "Polis! Polis" diye bağırdım.

Merkez karakolu bize 500 metre mesafededir. Bir polisin eczaneye doğrudan değil de beş yüz metre ilerimizdeki polis karakoluna koşarken gördüm.

Eczanenin kapısının önünde Osman'ın hanımı bulunuyordu. Türkçe bilmediği için Kürtçe; "*Miri yemi, miri yemi*".

- Öldü mü? diye bana sordu. Ben de ona,

- Miriye (öldü) dedim.

Şapkalı uzun boylu bir genç, bana seslenerek,

- Nazım abi öldümü, dedi. Ben de birisinin öldüğünü söyledim. Hemen yanımdan uzaklaştı. Sonradan o adamın da Kemal'in arkadaşı olduğunu beraber hareket ettiklerini öğrendim.

O telaş içerisinde eczanenin kapısında korkarak, ürkerek beklerken öğretmen olan arkadaşım Ekrem Baydar geldi. Herkes eczanenin önünden kaçarken O'nun gelmesi bana cesaret verdi.

Ekrem'e polis çağırmanız lazım. Kimsenin olay yerine girmemesi gerekir dedim. Soru soranlara öğretmen Ekrem cevap vererek olay mahallinden uzaklaşmalarını sağladı.

Polisler olay yerinde.

Hadiseleri hızla ve kısaca gelen polisler anlatıp kapının yanında yerde duran kişinin ölmediğini, nefes alıp verdiğini, adamın kurtulabileceğini söyleyerek hemen hastaneye yetiştirilmesi gerektiğini söyledim. Ambulans çağrıldı. Kapının önünde yatan kişi hemen hastaneye götürüldü. Hastane başhekimi arkadaşım, beni telefonla arayarak geçmiş olsun dileklerinde bulundu. Hastanın durumunu sordum. Öldüğünü, merminin kalbine yakın isabet ettiğini söyledi.

Osman'ın cesedi biraz daha eczanenin içinde kaldı. Polis fotoğraflar çekip ambulansın gelmesini bekledi. Gelen ambulansla cesedi hastaneye morga götürdüler.

Polis çevre güvenliğini sağladı.

Bu olayların seyrini benimle beraber oğlumda yaşadı. Yaşı daha 16 olduğu için ben daha çok telaşlandım. Şu anda avukattır. Oğlum soğukkanlılığını hep korudu. Hukukçu olacağı bu sükûneti ile belli oldu.

Savcı geldi.

Yetkililer soruşturmanın selameti için bizimle mülakata başladı. Vuran kişinin iki sokak ötede yakalandığını söylediler.

Ertesi gün pazardı. Polis aradı, keşif yapılması eczanenin açılmasını söylediler. Eczaneyi açtık, polis ve savcı geldi. Polis minibüsünde Osman'ı vuran Kemal ve yakalanan arkadaşı ile on yedi yaşında uzun boylu, yeşil gözlü, yakışıklı bir gençte vardı. Olay günü o ortada yoktu. İçimden bu de nereden çıktı geçmedi değil.

Bu genç:

- Nazım abi, adamı ben vurdum, sen gördün değil mi? (Mahmut Amca'yı kast ederek) "O'nu itekledim" ısrarla, "Osman'ı ben vurdum" diye tekrar etti durdu.

Bunu söyleyen genci ilk kez o an görüyordum. Olayı eczanenin camından izlemiş.

- Ben seni ilk kez görüyorum, dedim, ardından Kemal'i göstererek,
- Bu vurdu, dedim.

Oğlum ve eczanede çalışanlarda aynı şeyi söylediler. Kemal bize teşekkür etti.

Ben hem şaşırdım hem merak ettim. Adam katil, iki kişi ölmüş, üzerine şahitlik yapıyoruz, yine de bize teşekkür ediyor.

Keşif anında "Ben vurdum" diyen genç Kemal'in 16 yaşındaki küçük kardeşiymiş, yaşının küçük oluşundan suçu kendi üzerine almak istediğini anladım.

Vurularak ölenlerin sayısının şimdiye kadar dört kişi olduğunu o arada duydum. Bu durum benim merakımı iyice artırdı.

Sonradan öğrendiğim kadarıyla

Düşmanlığın, husumetin, başlangıç sebebi farklıdır. Kemal Digor'un Karabağ köyünden, hanımı ise Digor'un karşısındaki Nahcivan köyündendir.

Kemal, işsiz güçsüz köyde hayvancılık dışında sayılacak bir işi yok, evli ve iki çocuk babası. Çalışmak için İstanbul'a gitmek istiyor, hanımı yalnız kalmasın diye yanına baldızını, ablasının yanına getiriyor.

Bir iki ay sonra Kemal'in Bekir isimli kardeşi, askerden terhis olup köye geliyor. Kemal'in 15 adet koyunları var. Bekir onlarla ilgilenmeye başlıyor. Çobanlık yapıyor.

Teşhis

Bir ay sonra, baldızının karnı şişmeye başlıyor. Bekâr olduğu için karnının şişmesini kardeşleri ve köy halkının arasında bazı dedikoduların çıkmasına sebep oluyor.

Kız kardeşlerinin karnının şişmesinden şüphelendikleri için kızı Digor da pratisyen doktora götürüyorlar.

Doktor (doktorun erkek, hastanın bayan olmasından kaynaklanarak) muayene yap(a)madan, fiziki görünümünü ve tansiyonunu ölçen doktor, kızın üç aylık hamile olduğunu söylüyor.

Kızın ağabeyleri, Bekir in yanına giderek, Bekir bu evde bekâr sensin, kardeşimiz hamile kaldıysa, bu sendendir, sorumlusu sensin deyip ısrarla Bekir'in üzerine gidiyorlar. Evlenmelerini istiyorlar. Kürtçe:

- (*Ware namusame temizke yan ji eme te temizke*) Gel bizim namusumuzu temizle, yoksa biz seni temizleriz.

Kürtçe: (*xuşkame bixaze namusa xwa temizke*) Bacımızla evlen namusumuzu temizle.

Bekir'in hiçbir şeyden haberi olmadığı için, bu durumu kabullenmez ve hiçbir alakasının olmadığını söyler.

Kürtçe: (*Ezv sounddu xum ki valla bille xuweda hajmın tunne*)

- Benim bir ilgim yok yemin olsun, Allah billâh adına.

Aradan zaman geçerek kızın karnı gittikçe şişmeye başlar.

Otların, çimenlerin yeni yeni filizlendiği, toprağın amber koktuğu, bahar ayının müjdesi, çiçeklerin açtığı, kuşların öttüğü yaylada, göz alabildiğine otlakların bulunduğu doğanın insanı mest ettiği düzlüklerde, Bekir kuzularını-koyunlarını otlatırken, Bekir'in yalnız olduğunu öğrenen kızın ağabeyleri, Bekir'in yanına gelerek yine sıkıştırılmaya tehdide başlarlar:

- Namusumuzu temizle, bacımızla evlen!

Bekir, yine ısrarla masum olduğunu, herhangi bir ilişkisi olmadığını söylese de kızın iki kardeşi ve amcaoğluyla beraber Bekir ile kavga ediyorlar ve ceplerinden çıkardıkları bıçakla Bekir'i öldürüyorlar ve kafasını ve ayaklarını gövdesinden ayırarak Digor deresine atıyorlar.

Bunu duyan Kemal İstanbul'dan Digor'a geliyor.

Kemal, hanımını babasının evine gönderiyor. İki çocuğunu İstanbul'a götürerek yetimhaneye veriyor. Kardeşinin öcünü alma ortam ve rahatlığını sağlamaya çalışıyor.

Tedavi

Olaylar jandarmaya intikal edip, adli vaka olması nedeniyle baldızın tekrar muayenesi isteniyor. Kars Devlet Hastanesinde muayene edilince kızın karın boşluğunda, ur (miyom) olduğu ortaya çıkıyor. Hacettepe Üniversitesine sevki yapılıyor. Üç kilo civarında kitle alınıyor. Karnının sürekli büyüdüğü, bu sebepten olduğu anlaşılıyor.

Planlama

"Bir kadın, söyleyeceği çok şeyi olduğu hâlde susuyorsa, erkek artık tüm şansını kaybetmiş demektir." (*Pablo Neruda*)

Kemal'e, Osman'ın hanımı ve amcası oğlu İğdır'a gidecekleri haberini veriyor.

Kemal üç akrabasıyla beraber cuma günü Digor'dan İğdır'a gelir. Gece Polat otelinde kalırlar.

Osman, hanımınıve akrabası cumartesi günü İğdır'a gelir. Un almak için değirmene gider. Sonra hanımını doktora götürür. Kemal ve arkadaşları bunları takip ederek uygun bir zemin ararlar ve veikisini birlikte eczanemde kıştırarak infazları yaparlar. Artık namusları temizlenmiştir. Hem de kanla. Töre artık yerine gelmiştir. İntikam alınmıştır.

Mahkeme

Polis, savcının emriyle yedi kişiyi sıraya dizdi ve başka bir pencereden katilin kim olduğunu teşhis etmemizi istedi bizlerden. Ben, oğlum ve çalışanlar katilin Kemal olduğunu teşhis edip, yardım edenlerin kim olduğunu görmediğimizi söyledik.

Baba

Ölen Osman'ın babası on gün sonra iki akrabasıyla beraber eczaneye geldi. Oğlunun nasıl vurulduğunu, nasıl öldüğünü sordu.

Ben de olup bitenleri anlattım. Merak ettiğim için sordum Osman'ın hanımı nereli ve kimlerden diye sordum. Meğerse Kemal'in teyzesiymiş.

On beş gün sonra Osman'ın babası tekrar eczaneye geldi. Elinde bir kutu baklava vardı. Doğruyu söylediğimiz için teşekkürle gelmiş. Benden bir avukat tutmalarına yardımcı olmam için ricada bulundu. Ben de yardımcı olup, tanıdık bir avukata yönlendirdim.

Mahkeme günü gelip çattı. Bizler şahidiz.

Mahkeme salonunda hâkim sorular sordu. Ben de gereken cevapları verdim. Bu arada, hakim:

- Şikâyetçi misin, diye sordu. Ne de olsa eczanemde olay olmuş, bana zarar vermişti.

Şikâyetçi olmadığımı söyledim. Duruşma salonunda Kemal bana dönerek,

- Nazım abi bizi bağışla sana zarar verdik. Her şey için teşekkür ederim, dedi.

Öldüren taraf da benden memnun

Ölen taraf da benden memnun.

Ama ya ben?

ÇİLLİ KAYISI

Ecz. İlkey ÖNEN

Eczanemi açalı daha birkaç ay olmamıştı. Elemanlarımın dışarıda olduğu bir vakit eczaneme kelli felli bir amca geldi. Ben hemen masamdan kalkıp bankonun arkasına geçtim.

Amca bana çil ilacı istediğini söyledi. Ben gayet kendimden emin bir şekilde Fazıl çil ilacını çıkartıp tezgâhın üzerine üstüne koydum. Amca biraz şaşkın bir ifadeyle bunu nasıl kullanacağını sordu. Ben de “Bak amca bundan ince bir tabaka hâlinde çil olan yere süreceksiniz” dedim. Süreceksiniz sözünü bitirir bitirmez amca “tek tek mi ” diye sordu. Ben de “tek tek ve ince bir tabaka hâlinde” diye devam ettim. Amcaya “yalnız amcacığım bunu sürdükten sonra güneşe çıkmaması gerek bunu da unutma” demeye kalmadan amca” hadi tek tek sürmeyi anladım ama o kadar ürünü güneşten nasıl koruyacağımı anlayamadım” deyince “Amcacığım ne ürünü” diye cevap verdim. Amca da “Eee, kayısı tabi ki” diye cevap verdi. O anda amcanın benden yüz için değil de kayısı için ilaç istediğini anladım. Amcaya bu olayı izah ettikten sonra epeyce güldük.

CÜCE

Ecz. Füsun TÜTER

Sene 1993... Yeni mezun olmuşum. Kendim Kastamonuluyum. Evlenip Samsun'a yerleştim ve eşimin doğum yeri olan Çarşamba'ya eczane açtım.

Bir akşam üzeriydi. Üç tane 16-17 yaşlarında Çarşamba delikanlısı eczaneye girdi. Eşimde işten çıkmış ve yanıma uğramıştı. Gençlerden biri "Grip ilacı alacaktık, cüce grip oldu da" dedi. Yerimden kalktım, bir yandan da düşünüyordum. Cüceye ne verilir?

- Tablet mi, şurup mu istersiniz? diye sordum.

- Hiç fark etmez, diye bir cevap geldi gençlerden. Tablet de olur, sulandırıp veririz.

İlaç raflarının önünde kararsız bir şekilde ben hâlâ düşünüyordum. Vereceğim kişi cüce. Metabolizması çocuk metabolizması gibi çalışıyor olsa gerek. Vereceğim ilaç çocuk dozuna uygun mu olsa ki? Ben karar vermede geciktikçe çocuklar da kendi aralarında konuşmaya başladılar. Sandalyede sessiz bir şekilde gençlerin isteğinden habersiz oturan eşim birden gençlerle aramda bir problem olduğunu düşünüp yüksek sesle:

- Hayırdır delikanlılar? diyerek hızlıca ayağa kalktı. Gençler ürkmüştü.

- Yok abi bir şey. Grip ilacı istedik. Cüce grip oldu. Eczacı hanım hangi ilacı vereceğine karar veremedi. Bize cüceyi muayene ettirin diyor, deyince eşim kahkahayı patlattı.

- Gençler civciv ilacı bizde yok, satmıyoruz.

- Mesleğimin ilk yıllarında yöresel şivenin kurbanı olmuşum.

ÇOBANIN BOĞAZINDAKİ BÖCÜK

Ecz. Aslan Ali IŞIK

1991-1995 yılları arasında Malatya'nın Doğanşehir ilçesinde eczane işletmekteydim. O yıllarda veteriner ilaçları da eczanelerde satılırdı.

Hatırladığım kadarıyla ilçe pazarı salı günleri kurulmaktaydı. Salı günlerinden birinde her zaman veteriner ilaçlarını benden alan ve mezrada çobanlık yapan bir müşterim gelerek çeşitli veteriner ilaçlarını aldı. Hesaplatıp ödemesini yapacakken “bir de boğazımda böcük var gışıntı yapıy” dedi. Ben üşüttüğünü var sayıp antihistaminikli bir grip ilacıyla bir de sprey verdim. “Hadi ordan” deyip “şurdaki Sheltox'lardan ver” dedi. Ben daha önce aynılarını kullanıp memnun kalmadığını, veteriner ilaçlara ilave olarak Sheltox alacağını düşündüm. İlaçları iptal edip torbasına Sheltox'u koyarak parasını aldım ve uğurladım. Dışarı çıkar çıkmaz benim ve çalışanlarımın şaşkın bakışları altında ağzını kocaman açarak aerosolün dumanları arasında yarım şişe Sheltox'u boğazına boca etti. Ne yapıyorsun demeye fırsat vermeden uzaklaştı.

Bir hafta boyunca acaba zehirlendi mi ya da öldü mü kuşkusuyla beni uyku tutmadı. Belediyenin ve camilerin ölüm anonslarını dinledik. Mezrada komşu olabilecek insanlar geldiğinde çaktırmadan ölen veya zehirlenen var mı sorduk.

Bir hafta sonra yine pazarın kurulduğu Salı günü geçerken bizim müşteriyi görünce derin bir oh çektim ve ağzından laf almak için oturtup bir çay söyledim. Neden Shelltox'u boğazına sıkıştığını sorduğumda kendi şivesiyle, “siz dohturlar ve eczahanacılar bi poh bilmiysiniz” diye söze başladı.

- Doctora gidiyem balgan sökücü veriy sana geliyem grip ilacı veriyisen, ben diyim böcek var sen diysin boğazın soğuktan şişmiş.
- Eee iyi geldimi bari?
- Hee hemi de nası sıktıktan kelli hemen öldürüy böcekleri.
- Yav ne böcüğü boğazda böcek mü olur?
- Bak hele sen bilmiyisen, biz davarda esneriken veyahut uyur iken (iki parmağıyla küçük işareti yapıp) na bu gadder gancık sinekler boğazımıza gurt atar, sonra gurtlar gıvı gıvıl gıynaşır ağzından da şorik (su) akar. Öskür öskür sabahı ediyisen. Tek ilacıda Shelltox'tur, dedi.

Ben hayretler içerisinde kalmışken o çok şey biliyorum edasıyla veda edip kalktı. Ben de doktor arkadaşlara sormak için sağlık ocağının yolunu tuttum. Birçoğuna sorduğum hâlde hiçbiri literatürde böyle bir şeye rastlamamışlardı.

O gün bugündür Shelltox vb. aerosolleri satarken kendime soruyorum. Acaba?

MAYASIR

Uzm. Ecz. Aylin ATABEK

Mezuniyetim sonrası eczanemi açtım. Eczanemde alışveriş yapan 4-5 kişi vardı. Kasketli yaşlı bir hasta geldi.

- Kızım bana oradan bir mayasır kremi ver, dedi.

Mayasır, mayasır, mayasır ne demek acaba? Hiç duymadığım bir kelime. Hastaya sormadım. Düşünmeye başladım.

Mayasır, maya, mantar... Demek ki mantar kremi istiyor. Bir yanlışlık olmasın diye hastaya sordum.

- Nerenize süreceksiniz? Nerede bu mayasır?

Ben elimde, ayağımda vs. cevabını beklerken kasketli yaşlı adam sinirden kızardı, yüzüme baktı ters ters. Sonra bağırarak:

- Ver işte oradan bir tane dedi.

O kadar kızgın bir şekilde bağırды ki ne istediğini anladım. Eczanede çalışan teknisyen arkadaşlar gülerken ben hemoroid ilaçlarına yöneldim.

O gün öğrendim. Mayasır hemoroidmiş!

ATROPA BELLADONNA

Ecz. Ömer ÇAKIR

1988 yılında A.Ü Eczacılık fakültesini kazandım ve ilk yılımdı. Bizim fakültede derslerimiz yıllıktı. İlk yıl 15 tane ders alıyorduk. Haziranda finallerde 15 dersin 11'ini vermiştim. Dört tane dersi geçemedim. Haziranda memleketim Konya'ya geldim Eylül'e kadar kaldığım dört dersime sular seller gibi çalışmışım.

Eylül'de bütünlemeler başladı. Bütünleme sınavına gireceğim derslerimin ilki farmasötik botanik teorikti.

Sınav başlamadan önce arkadaşlarla bahçede sınavda çıkabilecek sorular hakkında konuşuyorduk.

“Arkadaşlar güzelavrat otunun Latince ismi nedir?” dedim. Onlar bundan kolay ne var ki; *Atropa belladonna* dediler. Yaprakları *Folia Belladonnae* drogunu verir dediler. Bunun üzerine ben dövülmüşavrat otunun Latince ismi nedir diye sordum. Güzelavrat otunu biliyoruz da dövülmüşavrat otunu ne duyduk ne de notlarımızda gördük dediler. Ben de “Dövülmüşavrat otunun Latince ismi *Tamus comunis*'dir” dedim. Kitaptaki yerini buldum ve arkadaşlara gösterdim. Kitapta *Tamus comunis* ismi herkesin gözünden kaçmış olacak ki bilemediler. Çünkü kitapta *Tamus* ismi sayfanın en sonunda *comunis* ismi de diğer sayfanın başındaydı ve herkesin gözünden kaçmıştı. Sınava girdiğimizde dövülmüşavrat otunun Latince ismi sorulmuştu. Bütün arkadaşlarım bu soruyu doğru cevaplamışlardı. Sınavdan sonra arkadaşlarımın hepsi bana teşekkür ettiler.

Bir bitkinin Latince isimlendirilmesinde sonda *maritima* kelimesi geçiyorsa bu bitkinin deniz kenarında sahil kıyısında kumsalda yetiştiğini anlıyoruz. Buna en iyi örnek adasoğanıdır. Bir bitkinin Latince isimlendirilmesinde *autumnus*, *autumnale* gibi isimler geçiyorsa bu bitkinin sonbaharda çiçek açtığını anlıyoruz. Örnek: *Colchicum autumnale* (çiğdem bitkisi). Sonbaharda sarı renkte çiçekler açan bir bitkidir. Tohumları *Semen Colchici* drogunu verir. Kolşisin etken maddesini taşır. Kolşisin FMF-ailevi Akdeniz ateşinde kullanılıyor. Eczanelerde sattığımız *kolsin TB* ve *Colchicum dispert* draje buna en iyi örnektir. Bunları yazarken konu ile ilgili kitaplarımı açıp bakarak yazmış değilim.

Fakülteyi bitirmemin ardından 20 yıl geçmesine rağmen, hocalarımız beyinlerimize puntalayarak öyle anlatmışlar ki meslekte 20 yılımı doldurmama rağmen bir türlü unutamadım.

Sözün hülasası şudur ki, A.Ü. Eczacılık Fakültesine *Atropa belladonna*-güzelavrat otu ile başladık ve *Tamus comunis*-dövülmüşavrat otu ile kimimiz fakülteden mezun olduk, kimimiz ise daha mezun olamadan fakülteden atıldık.

ERTESİ GÜN

Ecz. Fatih ORDU

Gece nöbette saat beş civarı eczaneye gelen çift, “Ertesi gün hapı var mı?” diye sordu.

Ben, “Var vereyim diyerek her zaman ki gibi, kullanımını biliyor musunuz?” diye yanıt verdim.

- Biliyoruz, al şuradan parasını, diyerek 50 lira attı bankoya beyefendi.

Ben parayı alırken beyefendi de ilaç kutusunu alıp açtı. Para üstünü hazırlarken bayanın elindeki su şişesini açarak ilacı aldığını gördüm. Beyefendinin de su şişesini dikip, su içtiğini fark edince bir yanlışlık olabileceğini düşünerek, “İlacı yanlış kullandınız herhâlde” dedim.

Beyefendi gayet kendinden emin cevap verdi; “Yok iki tane işte, birer tane yuttuk.”

- İkisini de eşinizin yutması gerekiyordu, dedim.

- Baştan söylesene kardeşim, diyerek çıkıştı beyefendi.

- Ben size kullanımını biliyor musunuz diye sordum. Bu durumda eşinizin bir tane daha yutması gerekiyor, dedim.

Beyefendiden harika bir soru geldi; “Tek satılıyor mu?”

Tebessüm ederek;

- Hayır, ne yazık ki kutu olarak satılıyor, dedim.

Beyefendiden müthiş bir soru daha geldi;

- Ben ne yapacağım o bir taneyi.

Ben artık dayanamadım ve “bugünün anısına saklarsınız” diyerek bir kutu daha verdim. Bayan bir tablet daha yuttu ve çift eczaneden ayrıldı.

Nöbetim bitmek üzereyken eczanenin telefonu çaldı, telefonu açtım.

- Nöbetçi eczane mi? diye soran bir adam, “biraz önce ertesi gün hapı almıştık, benim bir şey yapmam gerekiyor mu Eczacı Bey?” dedi.

Ben “Ne gibi?” dedim.

- Benim herhangi bir ilaç kullanmam gerekiyor mu? dedi.

- Sizin bir ilaç kullanmanıza gerek yok, biraz bulantınız olabilir, dedim.

Beyefendi teşekkür ederek telefonu kapatırken bana da bu anıyı bırakmış oldu.

SIRADAN BİR GÜN

Ecz. Ahmet Tolga YILMAZ

O gün şehrin en büyük pazarının kurulduğu gündü. Eczacı Yağız eczanede ‘Hava da güzel işler iyi olur inşallah’ diye düşünüyordu. Muayene ücretleri, fiyat farkları derken olaysız bir gün yaşamak rüya olmuştu.

Yaşlı bir amca içeri girince düşüncelerinden sıyrıldı. Yaşlı amca e-reçete şifresini verip;

- Evde varsa verme, dedi.
- Amca bilgisayara girip görelim T.C. kimlik numarasını alayım.
- Yazıyor ya görmüyon mu ilacı 9YT3UZ ilacı veriver gari. Ben Eğrikavaklı'yım beni kandıramazsın.
- Amca bu şifre ilaç ismi değil.
- Eee vereyim kimliği bak benim emminin kaynının oğlu SGK'da çaycı ona göre!
- Amca ilaçların hazır. Geçmiş olsun.
- Eczanedeki mezuniyet fotoğrafına bakıp;
- Ule bu sen misin kardeşin mi eczacı değil misin sen?
- Eczacıyım saçlar döküldü aile bizim hep böyle.

- O kadar saç dökülmesi ilacı koymuşsun kullanıversene, paraya kıyıversene.

- Haklısın amca geçmiş olsun. Sana iyi günler.

Eczacı Yağız en kısa sürede şu fotoğrafı değiştireyim diye düşündü. Ben bu saçlarla nasıl saç ürünü satacağım diye düşündü. En sonunda kullanmazsanız benim gibi olursunuz demeye karar verdi.

Başka bir hasta girdi. Adam cebinden küçük bir şey çıkarıp masanın üzerine koydu. Eczacının teknisyeni Engin ne olduğunu anlayamadı. Eczacıyı çağırdı. Eczacı ne olduğunu çözdüğünde 'Tövbe tövbe,' dedi. Boş ilaç kutusu getiren görmüştüm ama boş prezervatif getireni!

Acaba kullanılmış mıydı şu elimi bir daha yıkayayım diye lavaboya gitti.

Ellerinin yıkayıp içeri girdiğinde bir kadın telaşla pusetini bırakıp çıktı.

Artık pazar gevşemeye başlamıştı. Pazarcılarda ilaçlarını alıp eve dönüş hazırlığı yapıyordu. Eczane kalabalıklaşmıştı. Birden bir bebek ağlaması duyuldu. Pusetteki bebek ağlamaya başladı. O ana kadar eczanedekiler puseti boş sanıyordu. Bebek öyle bir ağlıyorduki puseti sallamakta fayda etmedi.

Eczacı bebeği kucağına aldı. Eline diş kaşığı verdi. Bebek biraz sakinledi. O sırada çayçı geldi boşları alırken;

- Senin mi aynı sen, dedi.

Eczacı sarışın çocuğa birde kendine baktı. Eczacı esmerdi. Sarışın çocuğa aynı sen denmesine gülüp geçti. İyi ama bebeğin annesi neredeydi?

Birazdan nihayet telaşlı bir bayan içeri girdi ve durumu açıkladı.

Meğerse dolmuşta çantasını unutmuş. O günde altın bozdurunca telaşı bir kat daha artmış.

Telaşla puseti bırakacak bir yer baktım. Eczane görünce rahmetli babamın bir sözü geldi aklıma. “Kızım” derdi. “Eczacıların asık suratlarının, çatık kaşlarının altında pamuk gibi kalpleri vardır. Nereye gidersen git bir sıkıntın olursa eczacılara güvenebilirsin. “Ben de en güvenilir liman olarak eczaneyi gördüm. Telaştan size de bir şey söyleyemedim.”

Kadın bebeğini alıp giderken çantasınıda bulduğunu söyledi.

Eczacı insanların canını, sağlığını, en çok değer verdikleri çocuklarını emanet ettikleri bir mesleğe sahip olmanın mutluluğunu yaşıyordu.

YUMUŞAMIŞ MI?

Ecz. Nezihi IŞIKÇI

Hemen her sabah uyanınca gökyüzüne bakardım; sonra da bahçeye ve bisikletime. Balkona çıktığımda; komşu ev ile kavak inciri ağacı arasından baktığım deniz de iyi görünüyorsa, işte o zaman her şey tamam demekti. Çocukluk işte... İnsan çocukken çok küçük şeylerle, çok büyük mutluluklar yaşayabiliyor!

Güzel bir Eylül sabahı uyanmak -hele bir de 70'li yılların Pendik'inde-mutlu olmak demekti! Bir görseniz; denizin duruluğunu, sahilin sakinliğini, çarşının sadeliğini...

Okullar henüz açılmamıştı; yazla vedalaşmanın hüznü olurdu içimizde. Okul önemliydi tabi ama tahmin edersiniz durumu: Deniz yok, bisiklet yok, top oynamak bile sınırlı! Hele bir de eczaneye gidemeyeceğinizi, dahası öğlen yemeği sonrası denizden döndüğünüzde dondurma yiyemeyeceğinizi düşünürseniz; akşamüstü su bardağında gelen çaya lezzetli kare bisküvilerinizi daldırıp yere düşürmeden ağzınıza götürme heyecanından mahrum kalacaksınız, yazı hoşça kal demek elbette ki hüznüydü.

Rahmetli babam, Eczacı Mektebi'ni 1926'da bitirmiş olan rahmetli dedemim yanında yetişmişti; ancak çevresinde en az bir eczacı kadar saygı duyulan, majistral ilacı çok iyi bilen ve işini hakkıyla yapan duayen bir emekçiydi. Hayatta olduğu dönemlerde, babamın yanı sıra dedem de ara sıra eczanemize gelir, masif ceviz masasında maroken koltuğunda otururdu. Diğer yandan, amcam da fakülteyi bitirip mezun olmuş, askerlik görevini de tamamlamasının ardından yakınlarda eczane açmıştı.

Eczacılık, ailemiz için bir yaşam tarzıydı. Bu yüzden, ben de küçüklüğümden beri okul zamanlarında ders sonrası, okulun tatil olduğu zamanlarda ise hemen her gün eczaneye yardıma giderdim.

Yaz aylarında akşamüstü geldiğinde bizim sahil pek canlı olurdu. Deniz kenarında bulunan lokantalar, kahvehaneler, açık hava sinemaları ve bizim kendi aramızda sanki bir şifreymişçesine “çay park” diye adlandırdığımız çay bahçeleri dolup taşardı.

Çevre köyler henüz tam olarak gelişmemişti ve bu nedenle de köy sakinleri alışverişlerini Pendik'teki esnaftan yaparlardı. Civarda, birkaç eczacı meslektaşın eczanesi bulunmaktaydı. Bu günlerde, o yılların eczacılık açısından altın yıllar olduğunu daha iyi anlıyorum. Gerek işlerin yoğunluğu ve günümüze kıyasla verilen emeğin karşılığının alınabiliyor olması, gerek eczacı-hasta ilişkilerindeki sevgi ve saygı, gerekse eczacı meslektaşların yakın ilişkileri bunu kanıtlar nitelikteydi. “Yalnızca bizim çevremiz böyle, ne şanslıyız!” diye düşünebilirdik; ama eczanemize gelen ziyaretçilerimizin anlattıkları gösteriyordu ki her yerde durum böyleydi. Şimdilerde şaşkınlıkla karşılanan ‘Eczacı Geceleri’ ve ‘14 Mayıs Eczacılık Günü Törenleri’nin düzenlemesi, hemen hemen tüm eczacı meslektaşlarımız için tatlı bir heyecandı o zamanlar. Bu törenlerin meslektaş sayısı arttıkça daha da keyifli hâle geldiğinin ve doktor arkadaşlarımızla birlikte sayısını unuttuğum uzunca bir dönem tekrarlandığının canlı şahidiyim!

Haydi, anıma geri dönelim. Demiştik ya okullar henüz açılmamıştı ve yine huzurlu bir Pendik sabahı babam beni erkenden uyandırdı. Ben gökyüzüne, bahçeye ve denize bakma ritüelimi –bisikletime bakamıyordum çünkü eczanede bırakmıştım- gerçekleştirdikten sonra, birlikte Yakacık'ta kahvaltıya gittik; saat yedi civarıydı ve kahvaltı menümüz klasikti: Simit, kaşar peynir, çay. Gazetemizi de aldık ve çınar altında güzel bir güne merhaba dedik. Mütevazı kahvaltımızın ardından doğrudan eczaneye yollandık. Babam, arabayı eczanenin önüne park etti, eczaneyi

açtı. İçeride az önce de bahsettiğim gibi önceki geceden bıraktığım ve ablama alınmasına rağmen çoktan sahiplendiğim bisikletimiz duruyordu. Onu dışarı çıkarttıktan sonra ilk iş olarak 'nöbet kutusu'na giderek, nöbetçi eczane bilgisini değiştirdim. Nöbet kutusu, tahtadan yapılmış ve sürgülü camlı bir kutuydu, üstelik ışıklıydı. Hâli hazırda az sayıda eczane olduğundan, bu sürgülü dikdörtgen camlara eczane isim ve adresleri, bir ressam tarafından yazılmıştı.

Babamın suratı çilli bir çırağı vardı, o da erkenden gelmişti. Yakında kalfa olacağını bildiğinden, işi sever ve ona dört elle sarılırdı. Günlük olağan işler bitince, hastalar yavaş yavaş gelmeye başladı. Yaz bitmek üzereydi; insanlar son demlerini yaşıyordu yazın.

O günlerde Pendik'e yeni bir trafik polisi atanmıştı, bizim sahilde gezer uzun uzun düdük çalardı; görevi gereği sayısı pek de fazla olmayan arabaları eczane önündeki sokağa park ettirmezdi. İri yapılı, sert görümlü bir polisti. Uzaktan düdüğü sesi gelir gelmez babam arabayı alıp, daha uygun bir yere park ederdi.

İşte her şey o sıradan ama huzurlu yaz gününde öğlen vakti oldu: Orta yaşlı geçkin kahverengi ceketli bir adam, sol eliyle sağ elinin işaret parmağını sıkarak, hızlı adımlarla eczaneye girdi ve babama kıymık battığı için kanayan parmağını gösterdi. Pansuman yapılması gereken bir vakaydı. Yakınlarda hiçbir hastane veya poliklinik yoktu, en yakın hastane Haydarpaşa Numune Hastanesiydi. Bu yüzden, ufak müdahaleler eczanelerde yapılırdı. Gerekli olduğunda agraf pensiyile müdahale bile edilirdi. Babam, "Gel abi, hayırdır?" diye sordu.

Adam kısa boyluydu; yaz olmasına rağmen üzerinde çok uzun süredir giyildiği her hâliinden belli olan bir ceket vardı. Ceketin yakaları normal renginden daha koyu ve parlaktı; içinde koyu renkli geniş yakalı bir gömlek ve altında da dizleri bollaşmış bir pantolon vardı.

Adam, sakince parmağına elma kasasının kırık kenarından kıymık

battığını söyledi. Belli ki pazarcıydı. Babam, adamcağızı hemen eczanenin arkasında bulunan laboratuvar bölümüne aldı. Burada, birçok hammadde ve pansuman malzemesi ile yüksek bir banko ve altında da nöbet yatağı bulunurdu. Laboratuvar bölümünden, dışarıya görünmüyordu.

Pazarcı, tabureye oturdu; babam, hemen bir gazlı bez alıp yaranın üstüne koydu. Yarayı sildikten sonra, yeniden bir gazlı bez koyup üstüne biraz oksijenli su döktü. Adama: “Merak etme, çok kötü değil. Biraz yumuşasın saracağım.” dedi ve eczanenin önüne geçti. Beş dakika geçmeden sokaktan bir düdük sesi geldi. Bir de baktık ki daha önceki gün, arabayı yine kaldırıma çekersek ceza keseceğini söyleyen bizim yeni polis geliyor! Öğle tatili yaklaşıyordu ve o esnada birkaç hasta da ilaç alıyordu. Babam büyük bir panikle çırağı dışarı gönderdi. Bu sırada da eczanenin ön kısmında bulunan hastaların işlemlerini hızlıca halletti. Ardından bana “Hadi, saat: 12.00 oldu zaten, bisikleti içeri al da gidelim.” dedi. Ben de telaşla bisikleti eczanenin ön bölümüne koydum. O yıllarda saat 12.00 ile 13.30 arasında öğlen tatili olurdu. Eczaneyi kapatıp, apar topar arabamıza bindik. Yemekten önce çırakla denize girdik, daha sonra eve gidip yemek yedik. Yemekten sonra eczaneye giderken babam, haftanın 3 günü gelen ilaçlarımızı almak için çırağı motor iskelesine bıraktı ve eczaneye vardığımızda arabayı yine aynı yere park etti. Ardından yolun karşısını göstererek, “Ben karşı kahvede kahve içeyim, sen eczaneyi aç” deyip gitti.

Eczaneyi açtım, ön bölüme koyduğum bisikletimi de dışarı çıkardım. İçeriye, yani laboratuvara doğru yöneldim ki olanlar oldu: İçeride üstünde pamuk parçası duran parmağını uzatmış bir adam oturuyordu! Ömrüm boyunca bir diş hekiminde bile ağzımı o kadar açtığımı hatırlamıyorum. Adeta nutkum tutuldu; beş saniye kadar adamla baktık ve ben gerisin geri döndüm. Koşarak eczanenin karşısındaki kahveye gidip bağıra bağıra babamı çağırdım. Babam ne olduğunu sorarken, bir taraftan da eczaneye koşuyordu. Ben eczaneye girer girmez kekeleyerek: “La-laboratuvar...” diyebildim. Babam bankonun etrafını dönüp içeriye girince neler olduğunu anladı ve çok kısa bir panikten sonra sanki rutin bir durummuş

gibi: “Bakalım yumuşamış mı?” diyerek pamuğu aldı. Adam da ben de şaşkın şaşkın birbirimize bakıyorduk. Pansumanın devamını yapıp:

- Kusura bakma beklettik, dedi.

Adam ise:

- Olsun, iyi olsun da bekleriz. Yalnız bir ara kolum havada yoruldu, diğer elimle destekledim bir şey olmaz değil mi? dedi.

Babam: “Merak etme, olmaz” dedi. Adamcağızı bir gün sonra tekrar pansuman yapmak için çağırdı ve ekledi:

- Aman ha öğleye yakın gelme!

Adamcağız gittikten sonra, artık bizim için gün sona ermişti. Bu anımızı her hatırladığımda ve anlattığımda hâlen gülerim. Belki biraz saflık ama fazlaca saygı, itibar, güven ve daha başka birçok iyi olgular barındıran bir olay yaşanmıştı.

Gelecekte, eczacılık mesleği ve eczacı meslektaşlarım için bu olguların geri gelmesi en büyük dileğimdir.

ÖYLE BİR GÜN

Ecz. Binnur TEKİNALP

Bazı günler vardır ki sanki bütün olaylar aynı zamana sığmış gibidir. Pek çok şeyi unutsa da insan o anılar belleğinin bir kenarına kazınır. İşte o günde öylelerinden biriydi.

2005'in Nisan ayıydı sanırım. SSK hastanelerinin serbest eczanelerle sözleşme imzalamaları yeni yasallaşmıştı. Bizler de hastalar da acemiydik daha. Hastanelerin çevresinde mantar gibi eczaneler bitmemişti. Okmeydanı Hastanesi civarındaki tek eczane olduğumuz için her gün hasta akınına uğruyorduk. Evet, Viyana'yı kuşatan atalarımız gibi hastalarda bizi kuşatıyor, sözleriyle, hareketleriyle taciz atışlarında bulunuyordu. O günde sıradan işgal günlerinden biriydi. Metrekareye düşen insan sayısı 4-5 civarındaydı. İri yarı bir kadın kalabalığı yararak öne geçti.

- Önce benim reçetemi verin.
- Kalabalıkta itiraz sesleri yükseldi. Sesler uğultuya dönüştü.
- Biz de sıra bekliyoruz hanım.
- Niye seninkini verecekmış?
- Sıranı bekle, hepimiz hastayız burada.

“Ben” dedi kadın, “Müsteşar bilmem kimin kızımım.”

‘Hanımefendi’ dedi kalfam, burada unvana göre değil geliş sırasına göre veriyoruz ilaçları.

Kadın sinirlendi. İngilizce bir şeyler söylemeye başladı “Benim söylediklerimi anlamayan insanlarla bir tutamazsınız beni” dedi. Dayanamayıp lafa karıştım.

- Hanımefendi sanırım yanlış yerdesiniz. Sizin İngiltere’de olmanız gerekli. Burası Türkiye, dili de Türkçe.

Reçete sırası gelen beyefendi “Ben sıramı hanıma veriyorum, ilacını verin de bir an önce gitsin. İnsanları rahatsız etmesin” dedi.

Kadının reçetesini hemen hazırlayıp verdik istemeyerek. Sıradaki reçeteyi alıp hazırladım. Ama bir türlü seslenip reçete sahibine veremedim. Ağzımdan kadının adı çıkıyor ama soyadına gelince dilim söylemiyor. Baktım olacak gibi değil, reçeteyi Zeliha’ya uzattım. O her zamanki dobra hâliyle bir çırpıda okudu.

- Şükriye Kılıbacak, Şükriye Kılıbacak... İlaçlarınızı hazır.

Bir insan nasıl bu soyadını alabilir ki... Tamam, sen kılıbacak olabilirsin ama kızını, karını bir düşünseydin. Gelinin olacakların ne suçu vardı? Satılmış Çilek, Mülkü Kaçakçı, Kelime Korkulu, Fikri Açık, Gönül Bükenler gibi çok farklı isimle karşılaşmıştım reçete hazırlarken ama hiç biri kıllı bacak kadar zorlamadı.

Zihnim isimlerle, elim ilaçlarla uğraşırken yaşlıca bir adam eczaneden hisşimla girip kalabalığı savuşturarak yanıma ulaşıyor.

- Paramı verin, işte reçete...

Reçeteye bakıyorum, on tane mama yazılmış. Hiddetli adamın arkasındaki kız sabah gelip mamaları almıştı. Reçetesi olup olmadığını sormuştum: “Uğraşamam parayla verin, çok kalabalık” demişti.

Mamaların kupürlerinin gerektiğini söyledim, parayı iade etmek için. Adam bağırıp çağırmaya başladı.

- Ben nereden bulayım kupürleri, hastaneye verdim. Reçete işte burada... Alın reçeteyi verin paramı.

- Beyefendi, yanınızdaki hanıma izah ettim sabah durumu. O parayla almayı tercih etti. Kupürler olmadan reçete bir işe yaramaz.

Adam söylene söylene, daha doğrusu küfürler savurarak gitti. Moralimiz yerlerde hizmete devam etmeye çalıştık. Saat üçe doğru hastalar azalmaya başlamıştı. O zaman fark ettim Süleyman Amca'yı. Kapı girişinde elinde bir sepetle bekliyordu.

'Gel Süleyman Amca, yorulmuşsundur. Otur şuraya, uzun yoldan geliyorsun.' diyerek çağırdım yanıma. Yalova'dan geliyordu. Karısı kanserdi. İlaçlarını zor da olsa bulup temin etmiştik daha önce. Elindeki sepeti uzattı.

- Hanım gönderdi. Yumurta ile süt var.

"Ne zahmet ettin. Yazık değil mi sana, Yalova'dan taşıyıp getirmişsin."

"Olur mu? Ne zahmeti?" dedi.

- Senin iyiliğini unutamayız, kızım.

Gözlerim doldu, başımı hazırlamakta olduğum reçeteye çevirdim. Süleyman Amcalar mesleğimize tutunmamızı sağlıyordu. Reçeteyi girmeye başladım gülümseyerek. Hasta adı: İmdat Yankaç

BİR ECZACININ ANI DEFTERİNDEN

Ecz. Hasan TEMEL

Sağlık Çıkmazı Yokuşundan Eczacılığımın İlk Yıllarına

Orta Anadolu'da Sivas iline bağlı, Sivas-Kayseri arasında, Sızır Şelalesi ve yeşil beldeleriyle ünlü küçük bir ilçe. Yakın akrabalarımın önerisi ve ısrarları ile eczane açmaya karar verdiğim, merkezinde bir sağlık ocağı, bir eczanesi, çevre belediyeliklerinde birer sağlık ocağı bulunan, mesleğimden ilk göz ağrım olan Gemerek...

İlçenin çarşısı merkezinde bulunan büyük bir kahveyi ikiye bölerek hazırladığımız eczanemiz 1983 Eylül ayında Malatya Eczacı Odası'na kayıtlı Temel Eczanesi adı altında faaliyete başladı. Açılışımızın ardından ilk hastamız ve müşterimiz eczanemizin dekor ve mefruşatını hazırlayan marangoz Bekir Ustaydı. Özel Dr. Osman Tuğtaş'ın reçetesiyle gelen ilk hastamızdı. Reçetede 10 adet Lincosin ve 1 kutu 2 cc Novalgin ampul yazılıydı. Ayrıca doktor altına not düşmüştü; "enjeksiyonu eczanede yaptırın." İlaçları aldım, tariflerini yaparak ilaç paketini hastaya uzattım. Bekir Usta reçetede ki notu hatırlatarak "iğneyi yapmıyor musun eczacım?" deyince şaşkınlığımı ve heyecanımı gizleyemedim. Ustayı ikna etmeye çalışarak "eczanede iğne yapmak yasal değil" desem de kim inanır! Tüm kasabada sonradan öğrendiğim "eczacı her şeyi bilir" mantığı hakim. Sağlık kurumları ve doktorlar genelde iğnelerin eczanede yapılmasını öneriyorlarmış. Hem ulaşımı kolay hem de daha emin olacağı için. Ama gel gör ki yasaların, halkın ve sistemin istekleriyle ters orantılı olduğu gerçeği çıkıyor karşımıza. İşi kurtarmak adına bahaneler

uydurarak bocalarken ustaatı vermişti kendini nöbet yatağının üstüne; “Hadi eczacı yap şu iğneyi de gideyim” diye söyleniyordu. İlk iğne yapıyor olmanın heyecanıyla 5 cc’lik cam enjektörü kaynatarak, ilaçları çekip, pamuğu alkolle ıslatıp, ustanın gez, göz, arpacık hesabı kalçasını dörde bölüp sağ üst köşeye gayet titizlikle,yavaşça iğneyi enjekte ettim. Usta, Orhan Veli’nin şiirindeki “uzanıp yatı vermiş sere serpe...” örneği “ hadi eczacı” diyerek hâlâ iğneyi yapmamı bekliyordu. Oysa işlem bitmişti. Ancak Usta iğnenin acısını duymamıştı bile. O an el becerimin farkına varmanın mutluluğuyla rahat bir nefes almıştım.

Akşam eve gittiğimde ilk günün heyecanı, yorgunluğu ile bundan sonra bu iğne işleri ne olacak diye düşünmekten uyuyamadım. Yasal olmayan ancak yoğun bir istekle karşı karşıyaydım. Üstelik diğer eczanelerde her an iğne yapılıyordu. Bu işin bir çıkış yolu olmalıydı. İlçede ikinci bir eczanenin olmasının daha iyi hizmet verebileceği bilincinde olan insanlar her iki eczaneye de destek veriyorlardı. Hem de tüm hizmetlerden yararlanmak istiyorlardı. Günler ilerledikçe insana hizmet ve yasalara saygı anlayışını nasıl terazide tutarım diye içim içimi yerken akıl imdadıma emekli sağlık memuru eczane komşusu rahmetli İsmet Gövdeli yetişti. Reçeteli hastalarımın iğnesini yapar mısın önerime az bir ücretle yapabileceğini söyleyince o sıkıntılı ruh hâlimden kurtulmuştum. Ayrıca enjeksiyon ve pansuman işlerinin yetkili bir el tarafından yapılacak olması hem yasal açıdan hem de ilçe halkının ihtiyacı açısından çok sevindirici olmuştu.

Yine bir gün hava çok sıcak ve eczanede yalnızım. Karşı marketçi Ali Alkan acı içerisinde kıvrınarak eczaneye geldi. Mezarlıkta elinden akrep sokmuş. Çok hızlı bir şekilde bölgeyi sabunlu su ile silip temizledim. Üç, beş dakika buz tatbik ederek ağrısını dindirmeye çalıştım. Sonra da sağlık ocağına doktora gönderdim. Günler geçtikçe meslek hayatının ve halkın sağduyusunun bana bir şeyler öğrettiğinin farkındaydım. Yasaların acımasız, ayakları yere oturmayan uygunsuzluğu, çaresizliği de beraberinde getiriyordu. Ancak bu durumun ileride benim için mesleğimde deneyim kazanmama yardımcı olacağına bilincindeydim.

Eczane günden güne her anlamda canlanıyor ve şenleniyordu. Mesleki konular dışında bir çok konunun da danışıldığı, bir sohbet, bir siyaset bir danışma bürosuydu âdetâ. Kaymakam, hakim, öğretmen, doktor, çiftçi, kasabanın akıllısı, delisi ve insana dair ne varsa eczane çok değişik konulara, görüntülere sahne oluyordu.

Bir gün uzak bir köyden Trakya kökenli arkadaşım Öğretmen Ali Kuburlu geldi ama üzgün ve düşünceliydi. Derdi kaymakam Bey idi. “Abi kaymakam Hakkı Teke Bey geçenlerde köye geldi, okula uğradı. Ben hoj geldin kaymakam bey dedim ama o bana hoj bulduk demedi” deyince ben bastım kakhahayı. Yahu! Kaymakam bey Konyalı, nasıl hoj bulduk desin, o Trakyalı mı abe ya! deyince öğretmen de espriyi anlamış olacak ki o da bastı kakhahayı. Aradan 30 yıl geçti Ali Öğretmenimin oğlu büyük bir gazetede ekonomi sayfasının köşe yazarı, küçük oğlu Boğaziçi Üniversitesi öğrencisi. Hey gidi günler hey diyerek özlem ve hüzün kaplıyor ılık ılık içimi!” hoj bulduk sevgili öğretmenim hoj bulduk...”

Nöbet zorunluluğu ve hafta sonu tatili olmadığından kırsal kesimden ve köylerden gelen hastalar eczacıları arayarak hizmet alıyorlardı. Bir pazar günü evdeydim. Belediye hoparlöründen bir duyuru: “Eczacı Hasan Temel lütfen eczaneye gelir misin?...” telefon eden veteriner müdürü Hüseyin Gölgeli idi. Köyde büyükbaş hayvanlar hastalanmış veterinerine getirmişler o da ilaç almak için beni çağırıyor. Nöbet usulü olmadığı için aranan eczacı hizmet verebiliyordu. Gittiğimde bir römork da üç adet buzağı vardı. İlaçları ve ayrıca cam enjektörü kaynatarak 30 mg oksitetrasiklin hidroklorid flk. ile vitamin A, D3 ve E kombinasyon flakonu hazırlayarak romork’ün üzerinde enjeksiyon işleminde veterinerine yardımcı oldum. Köylü hayli mutlu olmuştu, onlarla olan görüşmelerimiz ve dostluğumuz hâlâ devam etmektedir.

Yakın zamanda Urla’da Tarım ve Köy İşleri Müdürlüğü yapan Hüseyin Gölgeli işin durgun olduğu bir gün eczaneme geldi ve bir cam enjektör ucu kaynatıp komşu Ahmet Ağa’nın hastalanan ineğine bakmaya gitmemizi

rica etti. Gittiğimizde evin avlusuna ineği hazırlamışlardı. Hüseyin Bey iğne ucunu enjektöre taktı, alkolle hayvanın kalça kısmını temizledi ve enjektörü bana uzatarak “Eczacım sen yap elin alışsın” deyince beni bir gülme aldı ki sormayın ne gülmek!... Müdür şaşkın şaşkın bakıyordu; “Yahu Müdürüm ben ilk deneyimi Marangoz Bekir Ustada kazandım. Şimdi inekte geliştiriyorum. Bu gidişle vay Gemerek’in hâline vay!” deyince Hüseyin Beyi de bir gülme krizi tuttu. Neyse derken ben iğneyi hayvana nazik bir biçimde batırıverdim. O an zavallı inek bir sıçradı ve huysuzlandı ki sağı solu dağıttı. Müdür “Eczacım ne yapıyorsun! Bu inek inek! Bekir Efendi mi sandın? Güçlü bir biçimde saplasana, deyip, elimi eli ile güçlendirerek iki kişi bir iğneyi yapıverdik, hem de kahkahalarla...

Şehir Lokaline abone olan sağlık memuru İsmet Gövdeli zamanla eczanemi sık sık ziyaret eder olmuştu. Pansuman, iğne, tansiyon ölçme gibi konularda, evinin bir bölümünde, vatandaşın hizmetinde bana yardımcı oluyordu. Sağlık bilgileri yanında şair, edebi, filozofi ve bilge kişiliğinden kaynaklanan birçok konuda milli kütüphane gibiydi. Hikâye, fıkra, şiir, Türkü muhabbetlerimizin belli başlı konusuydu. Ondan öğrendiklerimi bir kasete kaydedemediğime hâlâ iç geçiririm. Laboratuvarında kullandığım Çekoslovak marka makas, pens gibi birkaç parça hatırasını hep saklarım, ondan çok şey öğrendiğimi unutmadan. Rahmetli ile olan anılarımızdan aklımda kalan bir kaç örnek: Neyzen Tefik’ten:

Bir hazakatzedeyim, midemi tıp tepti benim

Kırk katır tepse yıkılmazdı bu muhkem bedenim

Kapladı her yanımı sancı, elem, ağrı, bere

Bir mezar oldu vücut, sanki haşere

Hastane sanarak çok yere girdim çıktım

İbret oralardan da canımdan bıktım

*hazakatzede: Osmanlı döneminde hekim kurbanı kimseye söylenen alaycı söz.

*muhkem: sağlam

*edibba: doktor

Dizeleriyle sağlıktaki yanlış uygulamaların ne kadar zararlı olduğunu, yine:

“Dünyasına dünyasına

Dün gittim dünyasına

Dünya benimdir diyenin

Dün gittim, dün yasına”

Anonim olan bu dizelerde dünyanın ne kadar fani olduğunu cinaslı kafiye ile ne güzel vurgulardı.

Ayrıca yörenin anonim olan şu dizeleri hiç düşmezdi ağzından;

Sabah güneşi gibi doğup parlama

Yavaş yürü de kız kendini sallama

Ölürüm uğruna ölmez belleme

Ecelim yetmeden öldürdün beni

*

Sürülü koyunda indi harmana

Acep şu güzel de dam başında varm'ola

Açsam da yorganı girsem koynuna

Safa geldin nazlı yarım derm'ola

*

Evlerinin önü bir kötü yokuş
Kız kurban olayım bu nasıl bakış
Halının üstüne döktüğün nakış
İlmek çalan ellerine kurbanım

*

Kekliğin kayada sektiği sekiş
Deli Durdu ile kızının çektiği çekiş
Saliha'nın iğnesi ile dikilen dikiş
Kıyamete kadar sökülmez imiş.

Halk bilimine, kültürüne olan girişkenliğim, ilgim ve düşkünlüğüm Gemerek'teki iki yıllık hasret yumağında güçlenerek bu günlere gelişte tetikleyici olmuştur. Hâlen eczanemde buna benzer heyecanlar, duygular ve söyleşiler sağlık hizmetlerimiz yanında bir yaşam felsefesi olarak devam etmektedir. Gelecekte eczacılığın yasalarla korunacağı, meslektaşlarımızın spor, edebiyat, müzik gibi kültürel ve sportif değerlere vakit ayırabilecekleri, huzurlu ve sağlıklı bir eczacılık yapabilecekleri günler dilerim. Saygı ve sevgilerimle...

HATİCE

Ecz. Muhammed Ali DURMAZ

Tokat'tan Almus'a gitmek için şehri Kuzey-Güney istikametinde kesen Gaziosmanpaşa Bulvarı'nın Yeşilirmak ile kesiştiği yere kadar yürüyün. Burada sizi 1300'lü yıllarda Selçuklular tarafından yapılmış muhteşem Hıdırlık köprüsü karşılar. Bu heybetli köprüden Tokatlı gençler Yeşilirmak'ın bol sularının aktığı ilkbaharda arkadaşlarına, sevdiklerine hünelerini göstermek için aşağı atarlardı. Almus Barajı yapılmadan gürül gürül akan bu ırmak şimdi dere gibi az su taşımakta, yine de tüm Tokat'a bereket saçmakta. Hıdırlık köprüsünden doksan derecelik açılı ile doğu istikametine dönersiniz, Tozanlı deresinin yanında on kilometre gidince sizi Gümenek karşılar. Gümenek hem Tokat'ın ilk kuruluş yeri hem de sulama regülatörünün bulunduğu yemyeşil ağaçlarla ve çimenlerle kaplı bir mesire yeri. Gümenek'ten sonra kırk beş derecelik açıyla tekrar doğuya dönüp kıvrıla kıvrıla giden yoldan ovadaki Ballıdere'yi, Döllük ve Bağderesi köyünü geçtikten sonra Pınarlı'ya doğru artık yol yükselmeye, tepelerin arasından uzayıp gitmeye başlar. Yolun her iki tarafı da yoğun bir şekilde çam ve gürgen ormanı ile kaplıdır. Tam tepede durup bakınca aşağıda küçük ve derin bir vadi, ortasında yaz kış çağıl çağıl akan dereyi ve karşıdaki çam ormanını görürsünüz. Vadiye doğru inip üç kilometre gidince Bakımlı köyü yolun solunda sizi karşılar.

Sultan Gazi Dağı'na sırtını vermiş Bakımlı köyü. Üstü çam ormanı ile kaplı bir köy. Yanındaki araziler ve köyün alt kısmında verimli taban toprağı. Ne eksik biter, ne diksen yetişir. Köyün aşağısındaki Kevaklık deresi güney sınırını çizer sonra yine ormanlık alan başlar.

Bu köyde babam 1950 yılında öğretmenliğe başlamış ve yıllarca çalışmış. Giderken yabani köy diye gitmiş ama oradaki insanların sıcakkanlı oluşları, misafirperverlikleri ve karşılıklı sevgi ile hâlen nesilden nesile devam eden atmış küsur yıllık bir dostluk. Rahmetli babam hep bu köyün ekmeğini yediğini anlatır, bu köyün toprağına, taşına saygılı olmamızı öğütlerdi.

O gün sabah eczaneye erken gitmiştim. Bahar yeni yeni geliyor, dışarıdaki sıcak hava eczanemizin kapısından yavaş yavaş içeri giriyordu. Sabah keyif çayını yudumlarken, günlük gazeteye göz atıyordum. Derken eczaneye bir bayanın girdiğini masamın önünden geçerken biraz geç fark ettim. Bizde aileden gelen eğitimle kim gelirse gelsin ayakta karşılaşılır. Hiçbir zaman para alırken veya biri karşımızda ayakta dururken sandalyemizde oturmamışızdır. Kafamı hafifçe kaldırıp baktığımda önce ellerini gördüm. Bembeyaz ellerinin üzerine kına yakılmıştı. İnce uzun parmakları kalem gibiydi ve üzeri kınalıydı. Karşımdaki koltukta, 20'li yaşlarında, parlak iri gözlü, çok güzel makyaj yapmış, alımlı, başında yeşil renkli üzerinde kırmızı gülleri olan eşarbinı boynunun altına bağlamış esmer bir bayan oturuyordu. Pardösüsünün altında topuklu, siyah zarif ayakkabıları görünüyordu.

Anadolu'da eczaneler halkla iç içe olduğundan gelen hastaların büyük çoğunluğunu tanırız. Gelen bayan benim tanımak için baktığımı görünce "Ağabey beni hatırladınız mı?" diye sordu. Mahcup oldum, özür diledim. Bana Bakımlılı olduğunu, babasının ve kayınpederinin selamını getirdiğini söyledi. İkisi de özellikle de babamla samimi görüşen kişilerdi. Tanışma faslından sonra geçmiş olsun kim hasta diyerek sordum. Bu arada ilaçlara bakıyordum. Hiç unutmam on dört tane penisilin iğnesi, bir kutu sulfonilamid, bir kutu öksürük şurubu ve bir de ağrı kesici-ateş düşürücü tablet vardı. Köyden, ailesinden konuşmaya başladık. Eczacılığın güzelliği karşınızdaki kişiye hizmet verirken dostluk kurabilmek, onların dertlerini, sorunlarını paylaşabilmektedir. Bu arada çayımızı içip sohbeteye devam ediyorduk. Yeni evlendiğini, kayınpederi ile oturduğunu ve yeni ailesine

alışmaya çalıştığını anlatıyordu. İlaçları kime aldığını sordum. Beyinin akciğerlerini üşüttüğünü, dahiliyeye muayene olduğunu ve doktorun bu ilaçları yazdığını söyledi.

Birden parmaklarında yüzüğünün olmadığını fark ettim. Hayretle “Yeni gelinsin ama niye yüzüğün yok?” diye sordum. Gözleri buğulandı, ilaç alacak paramız yoktu, gelirken yüzüğümü kuyumcuda sattım dedi.

Dünyamın karardığını, başımın döndüğünü, gözlerimin önüne siyah bir duman ve sis perdesinin çöktüğünü hissettim. Derken kendimi topladım. Ona, “Para vereyim git yüzüğünü al” dedim. Yine yanlış anlaşılmacak için, “Kayınpederin zaten bize her hafta uğruyor, o parayı bize iade eder” dedim ama razı olmadı.

Hatice, sonraki günlerde de eczaneye uğradı. Özellikle ilk çocuğunu büyütürken, herhâlde tecrübesizlikten olacak, çocuk sık sık hastalanırdı. O dönemde Almus'ta çocuk doktoru olmadığı için, çocuğun her hastalanmasında Tokat'ı boylarlardı. Kızı olduktan sonra daha az görmeye başladım. Herhâlde ilk çocuğunda tecrübe edinmiş olmalı ki ikincisini daha rahat büyüttü. Eczaneye bazen eşi ile geldikleri oluyordu. Bir gün eczanede otururken maddi durumlarının iyi olmadığından bahsederek Niksar'a taşınacaklarını, beyinin orada bir dükkan tuttuğunu ve lokanta olarak hizmet vereceklerini söyledi.

Aradan yıllar geçti. Tahmin ediyorum ki 24 veya 25 yıl. Yine güneşli bir bahar günü. Yine sabah saatleri. Eczaneye önden bir delikanlı, arkasından bir bayanın girdiğini fark ettim. Delikanlının sarı saçları koyuya çalan mavi gözleri hâlen gözümün önünde. Bayana baktım bizim Hatice. Artık olgunlaşmış, hafif kilo almış, mütevazı hâliyle tam bir Anadolu kadını. Hafif gülümseyerek, gururlanarak oğlunu benimle tanıştırıyor. Ali ağabey oğlum bu yıl avukat oldu, nişanladık. Kız da hemşirelik koleji son sınıfında. İnşallah o da bir dahaki yıl bitirirse Allah tüm muradımı vermiş olacak diyor. Bacakları ağrıdığı için fizik doktoruna gelmişler. Niksar'da fizik tedavi doktorunun olmadığından bahsediyorlar. Önerebileceğim

bir doktor soruyorlar. O zamanlar Tokat'ta iki tane fizik tedavi uzmanı var. İlçelerde ise hiç yok. Dr. Ayten Hanım hastalarına çok faydalı, genç, araştırmacı bir doktorumuz. Onu öneriyorum. Hatice'ye de doktoru arayacağımı söyleyip, muayenehanesine gönderiyorum.

Derken, onbeş yirmi gün sonra bir öğle vakti eczaneye gittiğimde oturan kişilerin içinde bir bayan görüyorum. Ben bu kadını tanıyor muyum yoksa tanıyamıyor muyum? Bana bakıyor. Konuşacağım tanıyamıyorum. Üzüntülü, bembeyaz, mutsuz bir yüz. Bitkin bir insan hâli... Ağlayarak başlıyor anlatmaya. Buradan gittikten sonra oğlan nişanlısını alıp Niksar'da arabayla dolanmaya çıkıyor. Gece geç vakit bir inşaatın önüne dökülen taş yığınının görmüyor. Delikanlıyla nişanlısı maalesef arabanın içinden sağ çıkamıyorlar.

Moral bozukluğu, işlerin iyi gitmemesi aileyi köye dönmeye mecbur bırakıyor. Almus yolundan köye sapıp yokuş yukarı yüz metre çıkınca sağda köyün okulunu görürsünüz. Eski ahşap okul yıkılmış, yerine betonarme beş sınıflı, altı pembe, üstü sarı boyalı yeni bina yapılmış. Önünde de bahçesi. Bir üst sokakta tam okulun hizasında da Muhtar Şaban Çelik'in evi bulunur. Eskiden sokaklar çamur deryasından geçilmezdi. Şimdi yollar parke döşeli. Şaban'ın evinin yanında harmanı vardır. Köydeki tüm düğünlerin güreşi orada kurulur. Hatice'nin kayınpederine ait olan şimdiki durduğu evde Şaban'ın evinin tam karşısındadır. Tek katlı, dışı badanalı, sıvası yer yer dökülmüş ve çatlamış, pervazları mavi boyalı küçücük bakımsız bir ev. Küçük bir bahçesi var. Dış kapıdan eve girince hayattan geçiyorsunuz, etrafında üç oda. Girişte solda bulunan büyük odada köşede çağ var. Hem mutfak hem banyo. Yanında dört sıra tahtanın dizili olduğu raf, üzerinde tahta kapaklı bir dolap. Tahtaların üzerinde dantel işlemeli beyaz bezler. Burası mutfak. Çağın tam karşı duvarında da yatakların konulduğu yatakların konulduğu yükük var. Ortada sedirde oturuyorsunuz. Pencereden bakınca sokakla Şaban'ın evi görülüyor. Hatice küçük tüp gazda ısıttığı sütü cam bardakta ikram ederken eşarbinin altında yapağı gibi ağarmış, griye çalan beyaz saçlarını

görüyorsunuz. Yüzünün kırışıklığı, çatlak ve büzüşmüş ellerinin üzerindeki mor, zayıf damarları sizi şaşırtmasın. O daha kırk beşinde anca. İçli içli konuşuyor. Konuşmasında devamlı bir üzüntü, mutsuzluk hâkim. Bazen sözlerini karıştırıyor. Tek karıştırmadığı Ali ağabey “Dağ başına kış gelir, adam başına iş” ne edelim, Allah böyle istedi diyor.

ECZACILARIN KAYBETTİĞİ EŞĞİNİ BULMA ÖYKÜSÜ

Ecz. Sadi SUBAŞI

Yeni haklar kazanma yerine, kaybettiği haklarını geri alabilme uğraşı ile baş başa bırakılmış eczacılık camiasında yaşanmış bu tür o kadar çok olay vardır ki, bunlardan birisine de biz tanık olduk. Öykümüzün konusu, eczacının kaybettiği eşğini bulabilme mücadelesinde geçmektedir.

Yıl 1975. Devrin Sağlık Bakanı Sayın Selahattin Cizrelioğlu sağlık giderlerini azaltmak ve halka şirin görünmek için ilacı ucuzlatma bahanesiyle eczane ve depo kâr oranlarını düşürmüştü ve sözüm ona ilaç zammını halka yansıtmamayı sağlamıştı.

Bu arada ecza depoları da karardan etkilenmemek için eczanelere yaptıkları peşin iskontolarını azaltmışlar ve böylece uygulamanın en fazla zarar göreni, her zamanki gibi giderleri sürekli artan eczaneler olmuştu.

Türk Eczacılar Birliğinin üst düzeyde yaptığı tüm girişimler sonuç vermeyince eczaneler kaderi ile baş başa kalmıştı.

Eczacılık camiasında tepki gittikçe artmaktadır. Devir, hakkın grevle, boykotla, gövde gösterileri ile alındığı devirdir. İşte bu sırada TEB Merkez Heyeti odalara çağrı yapıyor ve Ankara'ya gelebilecek çoklukta eczacılar Ankara'ya davet ediliyordu.

Programa göre eczacı odalarından gelecek eczacılar Sağlık Bakanlığının karşısındaki Kent Otel Lobisinde toplanacak, oradan Atatürk Anıtına kadar beyaz önlükle sessiz protesto yürüyüşü yapacak ve bir heyetle Bakan ziyaret edilecektir.

Bu hava ile Samsun'dan 15–20 kişilik bir eczacı grubu kiralanan özel bir otobüs ile yola çıkılıyor, yol güzergâhındaki il ve ilçelerimizden de arkadaşlarımız alınıyor ve sabah erken saatlerde Ankara Sıhhiye'deki Kent Otelin lobisinde diğer iller ve Ankara'dan katılan meslektaşlarımızla büyük bir kalabalık oluşturuştuk.

O günlerde Ankara'da sıkıyönetim vardır. Önceden izin alındığı hâlde yürüyüşün başlayacağı sırada gösteriye izin verilmediği haberi geliyordu. Şok yaşayan topluluğumuz karşıdaki Sağlık Bakanlığı bahçesine de sokulmuyordu.

Uzun tartışmalar ve şaşkınlıktan sonra eczacı parlamenterlerin yardımı ile Bakan ve Başbakan'la görüşölmek isteniyor. Ne yazık ki, partili parlamenterlerin bir kısmı hiç gelmiyor ve gelenlerden sadece Çanakkale Milletvekili Sayın Hasan Sever ortalıkta görünüyordu.

Büyük uğraşından sonra bir heyet oluşturuluyordu. Bir Milletvekili ile bizden de Ecz. Hasan Türkili, Merkez Heyeti ve Eczacı Odası temsilcileri ile asıl mesleği hukukçu olan Sağlık Bakanı Sayın Selahattin Cizrelioğlu ziyaret ediliyordu.

Buradan sonrasını meslek duayenimiz Ecz. Hasan Türkili'den dinleyelim:

Toplantıda Bakan ve Müsteşar Dr. Osman Yaşar uygulamayı savunuyorlardı. Kendilerine hukukçu olduklarını, haksız uygulamalara ortam yaratmamalarını anlatmaya çalışıyorduk.

O hâlâ, “Ben böyle uygun gördüm, karar uygulanacaktır. Haklıysanız gidin hakkınızı daha üst makamlardan arayın” diyordu.

Ben bir ara söze girip; Sayın Bakana, “Hukukta mahkemeden önce uzlaşma diye bir yol vardır, biz bu yolu denemeye geldik” dediysem de, kararından dönmüyordu.

O günkü Hükümete ait milletvekili meslektaşlarımızdan ise bir destek gelmiyordu. Baktık sonuç yok, kalktık çıkıyoruz. Bir dini bayram arifesiydi. Bakan ve müsteşar sırayla heyetin bayramını kutluyordu. Sıra bana gelince, "Bize bayramı zehir ettiniz, ne bayramı kutluyorsunuz, ben sizin bayramınızı kutlamıyorum" dedim ve elimi uzatmadım.

Sayın Türkili, kapıdan çıkar çıkmaz boynuma sarılarak "Hay sağ olsun ağabey, içeride yaşım küçük olduğu için cesaret edip söyleyemediklerimi söylediniz" diyen geçen meslektaşımın tepkisini hiçbir zaman unutamam" diye o günü özetliyordu.

Büyük umutlarla Kent Otelin önünde bekleyen eczacı grubu bu haber üzerine büyük bir umutsuzluğa düşüyor ve milletvekillerine yardımcı olamadıkları için yükleniyordu.

Daha sonra odaların önerisi üzerine odamızın duayeni olan Ecz. Hasan Türkili ile birlikte üç kişinin o gün orada kalarak detaylı bir rapor hazırlamasını ve milletvekilleri aracılığı ile devrin Başbakanına verilmesini kararlaştırılıyordu.

Uzak illerden gelen yüzlerce eczacı aynı gün yorgun argın illerine dönüyor, kalan üç kişilik heyet Ankara'daki bir ecza deposunda geç saatlere kadar raporu hazırlıyordu. Ancak ertesi gün raporu alan milletvekillerimizin raporu ne yaptıkları, Başbakan'a verip vermedikleri bile belli olmuyordu.

O geceyi hazırlıksız otelde geçirmek zorunda kalan Ecz. Hasan Türkili'nin sonraki yıllarda bu olayı sık sık hatırlattığı, "Beni otel köşelerinde rehlin bıraktınız." şeklindeki sitemlerini unutmak mümkün mü?

Uzun uğraşlardan çok sonra, kar oranlarımızın yeniden % 20'ye çıkartılmasından sonra az mı sevinmiştik? Bu düzeltme sonrası, meslek camiamız sanki yeni bir hak kazanmışçasına az mı sevinmişti.

Bu sevinç, bir anlamda kaybettiğimiz eşğimizi bulmamızdandı.

Bu kazanımda yaşamı boyunca mesleğimizin tüm dallarında büyük katkı veren değerli büyüğüm, benim için meslek yaşamımda önder olan sevgili Hasan Türkili ağabeyimi rahmet ve saygı ile anıyorum.

KÖYDE ECZACI OLMAK

Ecz. Kağan AKSOY

Ben eczane açmadan evvel, eczanemde bu kadar çok farklı durumla karşılaşabileceğimi hiç tahmin etmemiştim. İstifa ettiğimde yaklaşık altı yıllık bir devlet memuriyetim vardı. Bu tecrübemden dolayı eczane açtığımda, eczane eczacılığının icrasında çok fazla uyum sorunu yaşamayacağımı düşünmüştüm. Ama yanılmışım. Eczanenin sağlık merkezi olarak ne kadar önemli olduğunu; eczane açınca daha iyi anlama imkânım oldu. Özellikle küçük bir köyde, eczanenin bulunduğu yer için ne kadar önemli olabileceğini gördüm.

Mesleğinizi yapmanız için gereken özelliklerin başında sabırlı olmak geliyor. Çünkü muhatap olduğunuz kitle insan ve onlar çoğu zaman hasta olarak karşınızda duruyorlar. Bir dertleri var; bu yüzden sizin de bu derdin bir an önce bitmesi için çalışmanız ve hastanıza en kısa zamanda ilacını vermeniz gerekiyor. Çünkü size gelene kadar, hastanede ya da sağlık ocağında randevu almak, kan vermek, tahlil sonucunu almak gibi çeşitli sebeplerden dolayı beklemiş oluyorlar. Hâliyle de eczaneye geldiklerinde hastalıklarının da etkisiyle sabırları azalmış oluyor. Bu yüzden hastaların birçoğu, en kısa zamanda ilaçlarını alıp bir an evvel evine gitmek istiyor. Bu esnada ilaçların nasıl kullanılacağını hastaya anlaşılır bir şekilde izah etmek gerekiyor.

Köyde sosyoekonomik düzeyi düşük bir hasta profiliyle karşı karşıya olduğumuzdan, bu iş daha da bir önem kazanıyor. Hele ilacı alan kişi okuma yazması olmayan bir hasta ise, her ilacı tek tek anlattıktan sonra bir de hastanın anlayıp anlamadığını öğrenmek için, bu sefer hastaya

ilacın nasıl kullanacağını anlatıyoruz. Bu da oldukça vaktimizi alabiliyor. Çünkü bu konuda hata yapmamamız gerekli. Karşılaştığımız olaylar da bu konuda asla hata yapmamamız gerektiğini bize hatırlatıyor. Bir seferinde hastamızın birinin ağrı kesici özelliği olan bir spreyi boğaz spreyi sanarak içmeye kalktığını duyunca, bu konuda ne kadar hassas olmamız gerektiğini daha iyi anlıyoruz.

Küçük bir yerde eczane sahibi olmanın birçok zorluğu var. Köyde, hele küçük bir köyde eczane işletmek farklı sıkıntıları da beraber getiriyor. Bir de benim gibi yüz haneden oluşan, yaklaşık dört yüz nüfuslu bir köyde iseniz, sadece eczacılık mesleğini icra ederek vaktinizi geçirme imkânınız neredeyse yok. Birçok meslektaşımın da başına geldiği gibi, eczanede mesleğinizin dışında birçok farklı taleple karşılaşabiliyorsunuz. Ve kimi zaman bunları severek yaparken kimi zaman da istemeden yapmak zorunda kalabiliyorsunuz.

Mesela eczanemizin olduğu yer gibi küçük bir muhitte, köyün boş kutu ihtiyacının önemli bir kısmını tamamlamak size düşer. Çünkü gönderilecek olan kargonun ya da taşınacak olan mahsulün salimen yerine ulaşmasında boş ve sağlam bir kutunun önemi çok büyüktür. Elinizdeki ilaç kutuları bir şey taşınamayacak kadar kötü durumda ise sobayı yakmak için de kullanılabileceği için kutu ihtiyacı hiçbir zaman bitmez. Tabii bu boş kutu ihtiyacını köyde en iyi bir eczane giderebilir.

Köydeki bir eczanenin gidermesi gereken ihtiyaçlardan biri de fotokopi ihtiyacı. Zira köye en yakın fotokopi makinesinin yaklaşık on kilometre uzaklıktaki ilçe merkezinde olduğu düşünülürse, eczaneye gelen kişiyi “Fotokopi çekmiyorum.” diyerek başınızdan savma imkanınız yok. O an Medula sistemi çalışmasa ya da bekleyen hastalar köyden genelde saat başı kalkan minibüse yetişmek için sizi sıkıştırıyor da olsa; fotokopi çekmeme gibi bir şansınız yok. Çünkü vatandaş ilçeye gitmemek için, başınızda fotokopiyi çektirene kadar beklemeyi zaten göze almıştır. En iyisi başınızda dikilen birisinin olması yerine, fotokopiyi iki eliniz kanda dahi olsa çekerek; fotokopiyi bekleyen kişiye bir an evvel vermek.

Eczanemin bulunduğu köyde yaklaşık yirmi beş öğrencisi olan bir ilkokul var. Bu da evinde interneti ve yazıcısı bulunmayan ilkokul talebelerinin, size ödev yaptırmak için gelmesi demek. En son ödev yaptırmak için gelenlerden hatırladığım kişi, mobil reçeteleri hazırlamak için zamanla yarıştığımız bir ana denk gelmişti. Bulduğumuz bölgede haftanın üç günü öğleden sonra doktorumuz mobil hizmet vermek için köylere gidiyor. Biz de mesai bitimine doğru gelen reçetelerin eksik ilaçlarını bir an önce tamamlayıp, depodan çıkacak olan servise yetiştirmek için âdeta zamanla yarışıyoruz. Günde dört servis alıyoruz eczanemize. İlaçları Aydın'da bulunan ilaç depolarından temin edebiliyoruz. Şehir merkezindeki eczaneler gibi her zaman ilaç servisi alamadığımız için, doktorun getirdiği reçeteleri, deponun son servisinin çıkması için kalan yaklaşık yarım saatlik süre içinde hazırlayıp eksik olan ilaçları ilaç deposuna bildirmeye çalışıyoruz. Bazen mobil reçetelerin kırkı bulunduğunu düşündüğünüzde, bize kalan yarım saatlik sürenin ne kadar kısa olduğunu tahmin edebilirsiniz.

Bu süre zarfında kırk reçetenin ilaçlarını bankoya çıkarıp, eksik ilaçları tespit ediyoruz. Ayrıca raporlu olan ilaç reçetelerini sisteme girdikten sonra elimizde olmayan ilaçların siparişini yetiştirmemiz gerekiyor. Tabii yarım saatte ilaçların kullanımlarının yazılmasını ya da bütün reçetelerin girişini yapma imkânımız yok. Sadece reçetelerdeki eksik ilaçları tespit edip zamanında depoya sipariş verebilirsek kendimizi ziyadesiyle bahtiyar hissediyoruz. Bu hengâmede elinde ödev konusuyla çıkıp gelen bir talebe ve babasının ödev yapma talebini şimdi de varın siz değerlendirin. Üstüne üstlük gündüz gelmeyip de işlerin sıkışık olduğu bir zamanda gelince sakinliğinizi korumak oldukça zor oluyor. Neticede siz de insansınız ve zamanında işinizi yapmak için çabalıyorken gelen bu tür talepler canınızı ister istemez sıkıyor.

En çok zorlandığım zaman dilimleri acil müdahale gerektiren ve doktorun mesaisi bittiği için eczaneye başvuran hastalarla karşılaştığım zamanlar. Normalde acil müdahale gerektiren hastalar şehir

merkezlerinde hastaneye başvururlar. Ama eczanemizin olduğu yere en yakın hastane Aydın'da ve bize yirmi beş kilometre uzaklıkta. Bir de eczanemizin bulunduğu Koçak Köyü'nün üzerinde dağ köyleri var. Hatta bu köylerin kimisi o kadar yüksekte bulunuyor ki İzmir il sınırına dahil oluyor. Bu dağ köylerinin kimisinin hastaneye yaklaşık kırk kilometre uzakta olduğundan acil durumlarda hastaların niçin eczaneye başvurduğunu daha iyi anlayabilirsiniz.

Köy yerinde acil müdahale için en çok gelenler akrep sokması şikâyetiyle geliyor. Eczanede yapacak pek bir müdahalemiz yok aslında bu durumlarda. Tansiyonlarını ölçüp aşırı bir artma var mı ona bakıyoruz. Ama bu tür zamanlarda hastalara işin ciddiyetini anlatıp, onların hastaneye gitmeleri gerektiğini ikna etmek için uğraşıyorum. Çünkü morarmayla gelen ve tansiyonu yükselmiş hastalar olabiliyor.

Yaklaşık dört yıldır bulunduğum köyde iki kez kafasına balta ile zarar vermiş hastam oldu. Odun keserken balta ipe dolanmış ve kontrolsüz bir şekilde başlarına isabet etmişti hastaların. Neyse ki gelen hastaların kanamaları çok şiddetli değildi de pansuman yaparak hastalara yardımcı olabilmıştik.

İlginç hatıralarımdan birisi de eczanenin içinin kan olduğu iki vakanın da dede ve torununa ait olması. Dedesinden tam iki yıl sonra torunu ayağına yabancı cisim batmasıyla kanamalı bir şekilde eczaneye geldi. İkisinde de kanı durdurmak için bası uygulamak zorunda kalmış ve kanamayı durdurduktan sonra gazlı bezle yarayı sıkı bir şekilde kapatıp, yakınlarına haber verdikten sonra acil servise göndermiştik. Tabii bu müdahaleler esnasında eczanemizde sağa sola kan bulaşmış ve onları gönderdikten sonra eczaneyi güzelce temizlemek zorunda kalmıştik.

En çok endişe ettiğim durumsa kalp krizi geçirdiğini düşündüğümüz hastada olmuştu. Çünkü kendi babam kalp krizi geçirirken yanında idim ve kalp krizi geçiren bir hastanın ne kadar zor bir durumda olduğunu çok yakından görme imkânım olmuştu. Hele bir de durumda hayati tehlike de

söz konusu olduğunda iş tamamen farklı bir durum alıyordu. Göğsünde sıkışmaylagelen hasta nefes almakta sıkıntı yaşıyordu. Eczaneye geldiğinde koltukların üzerine kendini atmış zor bir durumdaydı. Şikâyetlerini dinlediğimde daha önce de kalp rahatsızlığı olduğunu ifade ediyor ve aşırı derecede bir terlemesinin olduğundan bahsediyordu. Ben de kalp krizi geçirdiğini düşündüğüm hasta için hemen 112'yi arayıp ambulans istedim. Normalde bağlı olduğumuz ilçe merkezindeki acil merkezinden ambulans gelmesi lazımdı. Ama o ambulans da vakaya gittiği için ambulans talebimizin Aydın'dan karşılanacağını söylediler. Ben de bu esnada hastayı köydeki bir araca bindirip yanında iki kişi ile Aydın'daki yaklaşık yirmi beş kilometre uzaklıktaki hastaneye doğru yola çıkardım. Hastanın yanında bulunan kişinin cep telefonu numarasını almıştım neyse ki. Böylece onlar yola çıkınca 112'yi tekrar arayarak hasta yakınının telefon numarasını ve bindikleri aracın markasını ve rengini haber verdim. Daha sonra 112 acil merkezi, verdiğimiz hasta yakınının telefon numarası ile irtibat kurarak hastanın bindiği araçla ambulansın karşılaşmasını sağlamış ve hastayı ambulansa alarak hastaneye yetiştirmiş. Daha sonra öğrendiğimize göre hasta kalp krizi teşhisiyle tedavi altına alınmış.

Köyde eczacı olmak zor bir iş. Eczanenin bulunduğu konuma göre bu sıkıntılar daha da fazla olabiliyor. Ama bütün bu zorluklara rağmen insanlara faydalı olmanın mutluluğu her şeye değer. Bulduğum köydeki insanlara yardımcı olabilmek ve onların hayır dualarını almak benim için çok önemli. Bu benim boynumun borcu belki de. Ben de aldığım eğitimden dolayı bu eğitimin karşılığını hakıyla vermek için elimden geldiğince uğraşıyorum. Bunun için bulduğum yerdeki insanlara hizmet etme imkânını elimden geldiğince değerlendirmeye çalışıyorum. Mesleğimdeki yaşadığım bütün sıkıntılara rağmen bu mesleğin mensubu olmaktan her zaman gurur duydum ve hayatım boyunca da duymaya devam edeceğim. İyi ki eczacı olmuşum vesselam!

BANA DA MI?

Ecz. Ökkeş KÖKSAL

Yine bir nöbet günü, gün geceye dönmüş, gece almış başını gitmiş... Yorgunluk tüm vücuduma egemenliğini kurmuştu. Eee biraz da yaşlılık vardı tabii... Hâl buyken, elemanlara biraz dinlenmek istediğimi söyledim, önlüğümü çıkardım. Tam o anda, biri ötekine göre daha uzun boylu iki kişinin eczaneye doğru gelmekte olduğunu gördüm. Kısa boyluca, esmer olan diğerinin koluna girmişti, yalpalayarak yürümeye çalışıyordu. Hemen önlüğümü giydim tekrardan. İçeriye girdiler. Kısa boylu olan âdeta ayakta sallanıyordu, sarhoş olduğunu anlamıştım. Alkol kokusu bir anda tüm odayı sarıvermişti. Sarhoş adam sert sözlerle: “Visine damla var mı?” dedi girer girmez. “Var, ama reçete olmadan veremiyoruz” şeklinde cevap verdim. Adam kendisinden beklenmedik ve öfkeli bir ses tonu ile “Bana da mı lan” diye bağırdı. Ben de “Evet, sana da” dedim. Sesimdeki kararlılığa ben bile şaşırmıştım. Bir an sessizlik oldu. “Bu da nesi” gibisinden sarhoşu getiren kişinin yüzüne baktım. O da “İdare edin ne olur” anlamında bakışlar yolladı.

Her nöbete başlamadan önce bir sıkıntı yaşamamak adına kendimce nöbetin kazasız belasız geçmesi adına dua ederim. İçimden kendi kendime “Bugün de böyle bir şey oldu, al sana problem” diye geçirdim. Hadi bakalım Ökkeş Hoca! Bunca yılın eğitimcisi, bunca yıllık eczacısı, çöz bakalım bu denklemi, diye düşünüyor, olayları büyütmeden işin içinden nasıl çıkacağımı hesaplamaya çalışıyordum. Birden alkolün bileşenleri ve bunun insan vücudundaki su dengesini nasıl bozduğu aklıma geldi. Daha kendimden emin ve yetkin bir ses tonu ile “Oturun bakalım, ne yapabiliriz

bir bakalım” dedim. Sarhoşu ve arkadaşını oturttum. Ama durmadan düşünüyordum; ortamı yumuşatmak için olayı çözmeliydim. Sarhoşa;

“Yörüklerle benziyorsun, yörük müsün?” dedim. “Evet, nereden bildin?” şeklinde cevap verdi. “Ben de Avşar’ım” dedim. Elemanlara, “Şekersiz bir çay verin amcanıza” diyerek seslendim akabinde. Amacım alkolün bozduğu su dengesini sağlayıp adamı sakinleştirmekti. Adam bir yandan çayını yudumlayıp diğer yandan hâlâ kavgaya hazır bakışlarını suratımdan esirgemezken ben ikinci adımı nasıl yaratacağımın peşine çoktan düşmüştüm. Alkolden dolayı beyindeki su konsantrasyonunun azaldığı ve bunu dengelenmesi gerektiği fikri aklımdan geçiverdi ve ikinci adımı attım. “Gir içeri de başını, yüzünü güzelce bir yıka” dedim. Güçlükle ayağa kalktı. Zor yürüyordu. Gidip başını yüzünü yıkadı. Silinip kurulandı ve tekrar yerine gelip oturdu. Dönerken daha az yalpalandığı dikkatimden kaçmamıştı. Alçak bir sesle arkadaşına “Biraz rahatladım” dedi. Ben de rahatlamıştım. Derin bir nefes aldım, kontrolü elime almaya başladığımı hissediyor gibiydim. Hemen, elemanlara “Amcanızın tansiyonunu ölçün” dedim. Ölçtüler. “Büyük tansiyon pekiyi, küçük tansiyon pekiyi, nabız iyi” dedim. Yörük şaşkınlıkla “Neden pekiyi diyorsun, eczacı?” dedi. “Bundan daha iyi olamaz da ondan” dedim kendimden emin bir ses tonuyla.

Adamın sürekli sağ eliyle sol elinin üstünü kaşması dikkatimi çekmişti. Kan grubunun ‘A’ olduğunu anlamıştım. Çünkü kan grubu ‘A’ olanlarda alkolün alerji yapma olasılığı çok yüksekti. Adamı biraz daha etkilemek için “Senin kan grubun ‘A’ değil mi?” diye sordum. “Bilmiyorum ama kimliğimde yazılı” dedi. Elini ceketinin bir sağ bir de sol iç cebine soktu, kimliğini çıkardı. “Bak bakalım, burada yazılı” dedi. Yanılmamıştım, kan grubu ‘A’ idi. Yörük biraz daha şaşkın bir ifadeyle sordu: “Nereden biliyorsun?” Suratımda haklı bir gülümsemeyle “Ee biz bu saçları boşuna beyazlatmadık” şeklinde yanıt verdim.

Adam bu arada bir hayli rahatlamıştı. Daha fazla beklemek istememiş olmalı ki arkadaşına yönelerek “Gözümün yanması geçti” dedi. Yerinden

yavaşça kalktı, beklenmedik bir hamle ile boynuma bir anda sarılıverdi. Kucaklayarak “Allah senden bin kere razı olsun” dedi. Beni öperek ödüllendirdi. Emin adımlarla yürüyerek eczaneden uzaklaştılar. Kendi kendime “Ökkeş Hoca, sana bu gece yıldızlı pekiyi veriyorum” dedim yorgun ama haklı bir iç rahatlığıyla.

Aradan geçen sürede adamı da olayı da unutmuştum. Olaydan iki ya da üç hafta sonra Perşembe Pazarı’ndan meyve sebze almak için yolu tutmuştum. Satıcının birinden portakal, limon aldım. Aldıklarım sekiz lira tutmuştu. On lira uzattım. Satıcı paranın üstünü bana vermeden, “Abi ben seni bir yerden tanıyorum, sen eczacı değil misin?” dedi. “Evet, ama ben size hatırlayamadım” dedim. Satıcı, “Üç hafta kadar önce nöbetçiydiniz, Visine damla almak için size gelmişim” deyince hatırladım. “Bana da mı lan diye sitem edensin değil mi sen” dedim gülümseyerek. Adam mahcup bir tavırla, “Abi özür dilerim, çok içmiştim, ne dediğimi inan bilmiyordum, ne zamandır eczacı abiye denk gelsem de kendimi bir affettirsem diyordum içten içe” dedi. “Sana çok minnettarım” diye de ekledi.

Bana para üstü olarak beş lira uzattı. Ben “Hayır, olmaz öyle iş, sekiz lira alacaksın, bu senin hakkın” diye dayatınca bu sefer de pazar çantamı portakalla limonla doldurarak, gönlümü almaya çalıştı, sarılarak tekrar öptü. Ben de mesleğimi gururla yapmanın zevkine ererek evin yoluna koyuldum.

YAŞAM DOZU

Ecz.Süleyman ARSLANTÜRK

İstanbul Üniversitesi, gülen gözlü ünlü rektör Ord. Prof. Dr. Ekrem Şerif Egeli'nin açış konuşması ile yeni ders yılına başladı. (02 Kasım 1965). Ülkenin gururu, on bin nüfuslu, en büyük Üniversite açılırken bazı gruplar rektöre ve birbirlerine çeşitli sloganlar attı. Kırk bir yaşındaki Süleyman Demirel, bir haftalık başbakandı.

Sayısı bini aşan, tıp, ecza, diş, orman öğrencileri ile devasa bir sinema salonunu andıran Fen Fakültesi konferans salonunda FKB dersleri başladı. Breusch, Sara Akdik, Cavit Ener gibi efsanevi profesörler unutulmaz dersler verdi. Kızlara yer ayırmak için, fakülteler arası ufak tefek itişip kakışmalar olurdu. Anlı şanlı Tıp Fakültesi öğrencisiyim. Çoğu erkek, kalabalık bir fakülte. Altı yıl, artı dört yıl uzmanlık, en az on yıl. Hayali bile zor. Komşu eczacılık fakültesi dört yıllık. Öğrenci az, bir erkeğe iki kız düşüyormuş. Lisede kimya dersine gelen eczacının havası ve kazancı göz kamaştırıcı idi. Kararsızlığım arttıkça arttı. 16 Kasım 1965 tarihinde, tıptan kopardığım lise diplomamı eczacılığa teslim ettim. Tıp rozetini çıkarıp, daha kibar eczacılık rozetini taktım. Pazartesi günü, Süleymaniye Camisi yanı, Haliç sırtlarındaki botanik laboratuvarına adım atar atmaz, asistan, "Mikroskop kalmadı, beraber çalışın" dedi, bir kızın yanına oturttu. Elde var bir kız, ikincisi kim acaba. Meraklandım. Mikroskobu kullanmakta ustalaşmış dönemdaşım bana da öğretecek, ne güzel ortak çalışacağız derken; gözü, kafası mikroskopa yapışmış bir sırt ile karşı karşıya kaldım; dakika bir, golü yedim.

Fizik deneyi numara sırasına göre ikili yapılacak. Saçları ayırım yerinden açılmaya başlamış, yaşı olgunlaşmış görünen numara komşumu, deney arkadaşımı kayıt olurken tanıdım. Ne zaman “Merhaba” demeye hazırlansam, bakmadan, görmeden yanımdan geçip gidiyordu; yutkunduğumla kalıyordum. “Az sonra mecburen tanışacağız” diye yanına gitmedim. İçerde, telaşla etrafına bakınırken yaklaştım. “Kız bekliyordun, ama değilim, Denizliliyim, tıptan geldim” dedim. “Ben Aydın’lıyım, Orman’dan geldim” dedi, kendi lafına kıkır kıkır güldü. Zararı yok, ağabeyim de Ormanda, dedim. Tanıştık, anlaştık, kaynaştık.

Şubat tatili. Telefon yok, mektup on günde gidiyor, telgraf kelime hesabı ile çok tutuyor, en önemlisi de söylemek zor diye, tıptan eczaya geçtiğimi henüz eve bildirmedim. Köye gidip eve girdiğimde, küçük atölyesinde tek başına çalışan babam, yaptığı makas taslaklarını eşleştiriyordu. Sarıldık, hoş beşledik; keyifle, gururla işine devam etmeye başladı. Bir sessizlik çöktü, kızardım, bozardım, boğazım kurudu, tıkanı, sesim çıkamaz oldu. Babamın, “Eee, daha daha ne var ne yok” sorusuna, “Doktorluktan eczacılığa geçtim baba” deyince, elindeki taslaklar düşüverdi, keyfi kaçtı, “Eczacılık para demektir oğlum, bizde para nerede?” dedi, işe devam edemedi.

Botanikteki aksilik devam etti; “O grubu kan, kimden kan alır” sorusuna “Kimseden alamaz” dedim; “Geçmez”i hak ettim. “Sadece kendi grubundan alır” deseysen, bir sömestre kaybetmeyecektim.

İkinci ders yılı ortasında birinci sınıftan temizlenip, filmin ikinci yarısında sinemaya girenler gibi, ikinci sınıftan ikinci yarısına başladım. Eczacılığa demir attım. Profesörler, hiç duraksız ders anlatan Rasim Tulus, şefkatli, nezaketli, zarif Asuman Baytop, avcı gibi dikkatli dolaşan, alaycı, iğneleyici konuşan Turhan Baytop, derin düşünceli, dekan Kasım Cemal Güven fakültenin direkleri; duvar gibi kara tahtalara, şişmiş koca kafalarımıza sığmayan sentez formüllerini, sonu gelmeyecek gibi yazdıkça yazan, bakışıyla en güçlü otoriteyi kuran Hayriye Amal da, fakültenin

temel taşı gibi idi. Laboratuvarlarda, beyaz karıncalar gibi, şişeden şişeye, telaşla, merakla koşuşturduk. Bir miligram ağırlığın teraziyi nasıl oynattığını, bir damlanın, bir şişe çözeltiyi renkten renge nasıl boyadığını gördük. Büyük, küçük amfide uslu uslu, dersler dinledik. Sıkış tepiş kantinde çay, dünyaya açık Küllük Kahvesi'nde kahve keyfi ilaç gibi idi.

Özel Yüksek Okullar gece gündüz, sınavsız, sınırsız, paralı öğrenci aldı. Anayasadaki eşitlik ilkesine aykırı diye protesto ettik. Yürüyüşler, boykotlar, işgaller yaygınlaştı. Rektöre slogan atanlar silah atmaya başladı; dünyada ve ülkemizde 1968 öğrenci olayları patladı. '1969 Baharı'nda bütün üniversiteler kaydandı. Şapkaları gazoz kapağını andırdığı için "Fruko" adı verilen, öbek öbek polis kümeleri oluştu. Üniversite kapılarından, üniversiteli gibi elimizi kolumuzu sallaya sallaya değil, aranmak için suçlu gibi kollarımızı kaldıra kaldıra geçebildik. Sağ sol çatışmaları, masum isteklerden siyasete kaydı. Kan aktı, öğretim aksadı. Yüz elli beş öğrenci ile başladığımız dönemin, haziran bitirme sınavı Eylül'e kaydı; dört arkadaş bitirdi. Salih Köleoğlu, sadece 'Genel Kimya' "İyi", diğer yirmi beş ders "Pekiyi" ile birinci oldu. Belki de fakülte rekoru kırdı. 'Farmakognozi', 'Galenik', 'Farmasötik' dersleri, çoğumuzun önünde sıradağlar gibi duruyor, gözünde büyüdükçe büyüyordu.

12 Mart 1971'de askeri darbe oldu. Tam bağımsızlık, özgürlük, eşitlik, demokrasi isteklerimize "Yürüsünler, yollar yürümekle aşınmaz" diyen başbakan Demirel, ünlü şapkasını aldı gitti. Çok uzun diye, yolun başında terk ettiğim tıp'lı arkadaşlar doktor oldu. Eylül geldi, umutsuzluk girdabına girdim. Dördüncü defa girdiğim Farmasötik Kimya neticesini bekliyorum. Geçtim kaldım, geçtim kaldım, bir hafta fala baktım. Sınav sonucunu bildiren öğrenci karnemi, Farmasötik Kimya sayfasını bulana kadar, kalbim, avuç içinde tutulan bir kuşun kalbi gibi atıyordu; gözlerim 57,6 puanı görünce, bilincim tasdik edince, saray yavrusu fakültemizin, aşınmış, mermer merdiveninden şoktan çıkmış bir kuş gibi, yürümek, uçmak karışımı giriş meydanına indim. İnanmıyorum; bitirdim. (24 Eylül 1971. Dp.1099).

Eczacı mıyım, neyim? Denizli'deyim. Deneyimsizlik, parasızlık, askerlik gibi üç dev olumsuzluğa karşı, elimde bir çeyrek A4 kağıda yazılmış çıktı belgesi. Sarayköy'de, ikinci eczane için "eczacı" arandığını duydum. Yakın tanış Ecz. Erkan Baykara "Dikkat et, muvazaalı" dedi. Batı'da az, doğu'da çok muvazaa var. Bir zengin, bir doktor, bir de ben eczane açacağız. Suya, sabuna dokunmayacağım. Denizli Eczacı Odası başkanı, Ecz. Burhan Uzunoğlu nasihat etti. "İmkanın varsa yapma" dedi. Oluyordu, olmuyordu, bir ay sürdü; olmadı. Erkan Baykara, "Süleyman, eczane aç" dedi. Her saydığım olumsuzluğu, "Sen sus, ben seni bilmiyor muyum?" diye yanıtladı. Denizli içinde 14 eczane var. Rekabet çok. %25'e varan pazarlık-iskonto yapılıyor.

Denizli'nin en doğusundan, Aydın'ın en batısına kadar tura çıktım. Yeşilova, Çameli, Serinhisar (Kızılhisar), Güney, Bozdoğan, Kuyucak, Ortaklar da eczane yok; ecza dolabı var. Eczaneli yere açarsan eczacı ile ecza dolaplı yerde, doktor ile anlaşıp ecza dolabını yüksek fiyata satın almazsan doktor ile soğuk, hatta, sıcak savaş çıkabiliyor.

Kuşadası bir eczaneli. Hikmet Erlen kimyager ve eczacı. Kimya'da doktora yapmış. Eczane vitrinine Doktor Eczacı yazmış. Doktor yazısını kaldırmak için Sağlık Müdürlüğü epey uğraşmış. "Kuşadası'nda ikinci eczane yaşar mı, yaşamaz mı" tartışmalı. Bir işçinin, "Ben orasını gördüm, olmasa bile git oraya, askere gidene kadar yaşamış olursun" cümlesi, arkadaşım N. Işık Boyacıgiller'in Erdek'ten yazdığı "Eczanede kuyruk oluyor" mektubu, vatandaşların, "Sen sadece prezervatif satsan, Nivea Krem satsan köşeyi dönersin" önerisi, yurt dışına kolay giderim gizli umudu beni Kuşadası'na çekti. Altından geçenlerin Kuşadası'ndan ayrılmadığı Kale Kapısı'ndan geçer geçmez, Site Öğrenci Yurdu'ndan bir sima ile karşılaştım. "Eczacı oldum, eczane açacağım" dedim. "Ben Tarih'i bitirdim, buradan nişanlıyım" dedi; tanıştık. Başka Site'lilerle, "Adalı" yerlilerle tanıştırdı. İçime sevinç dalgaları yayıldı.

Olur olmaz bir yerden, yıllığı on bin TL'den dükkan kiralandı; kollar sıvandı. Babamın üzerine alınacak dokuz bin TL banka kredisine kefil

olması için gittiğim dayım, “Kefil olmam, üç bin TL veririm, istediğin zaman ödersin” dedi. Kefillik ve para için başka kimseye gidemedim. Orman Mühendisi ağabeyim maaş alacak, artıracak, bana da verecek diye bekledim. Aydın sağlık müdür yardımcısı, “Oğlum, baban parası bu kadar çok mu? Kuşadası’na para yemek için mi gidiyorsun” dedi. Bir de, Kuşadası’nda dolaşırken, uçan kuştan moral ararken, bir memur “Burasını sana yedirecekler mi?” dedi. Bir anlam veremedim, korkuma bir kambur ekledim. Ruhsat için, ılık, güneşli bir Kuşadası’ndan, yazlık ayakkabı ile Ankara’ya gittim. Sulu karlı, soğuk bir hava karşıladı. Evraklarımı teslim ettim; “İki gün sonra gel al ruhsatını” dediler. Islak ayakla, hangi parayla, hangi otelde kalırım diye düşünürken, elinde ruhsatlı bir arkadaşa rastladım. ‘Haydi hayırlısı, iki gün sonra ben de alacağım’ dedim; hâlimi anlattım. “Ne iki gün sonrası yav” dedi; gel, gel diye önüme düştü, “Ver bir 50₺” dedi. Parayı elimden alıp, ayağı aksayan, gözleri parlayan asansör bekçisine verdi. “Akşamüstü gel, ruhsatını bundan al” dedi. Eczane ruhsatlı, ıslak ayaklı dönüş otobüsüne bindim; ısındım, kurudum, uyudum.

Yeni Krom Ecza Deposu’ndan ilaçları bekliyorum. Erkan Baykara, “İlaçlar gelecek, kontrol edeceksin, altı aylık senet vereceksin” demişti. İlaçlar gelmiyor. “Gelip senet imzalayacaksın, bir de kefil getireceksin, ondan sonra göndereceğiz” dediler. Erkan Baykara’ya şikâyetlendim; “Böyledir bunlar Süleyman, sen git imzala, ben kefilim” dedi. Korkumu aştım, imzaladım. Sekiz on adet, koca koca tahta kasalarla gelen ilaçları, itriyatı (Yıldız İtriyat), karşı kahvenin çırağı yardımıyla yerleştirdim.

28 Şubat 1972 Salı günü, çiçeksiz, törensiz eczanemi açtım. Kaymakam İsmail Güzeliş ziyaret etti. 605₺ hatır cirolu, 40.000₺ ilaç, 10.000₺ itriyat, 10.000₺ demirbaş, toplam 60.000₺ borçlu “Eczacı Bey” oldum. Sabah erken, gelen galiba bana geliyor, evet geldi. “Kobalamiks” vitamin hâpi istedi. Yaşasın, var. Vitamin, harf sırası. Elimle koydum; elimle koymuş gibi bulacağım. Ara Allah, ara Allah yok. Alıcı gözden kayboldu; jeton düştü. Okuldaki alışkanlıkla gidip “C” de aranmışım. Baktım “K” da

yatıyor, kaçan ilk balık.

Kalfa, çırak yok. Birinci eczane varlığını tanımadı, nöbete girmede. Açılış, kapanış saati yok. Eczanenin üstünde kalıyorum, isteyen, istediği zaman zile basıyor. Akşamları sokakta bir iki sarhoş balıkçıdan başka kimse olmuyor. Biraz yokuştaki eczaneme sallana sallana her akşam uğrayan sarhoş, “Yahu, ben sana nasıl hayırlı işler diyeyim, herkes hasta olsun mu diyeyim, diyemem, ben sana ne diyeyim” diye lafa girer, nutkunu atıp gider. Yaz kırırtıları başladı. Sık sık gelip giden, peşin peşin alış veriş yapan adam kartını verdi: Turistik eşya toptancısı. Anlattığına göre ana caddede kayınpederine ait dükkânlar var. Birisi boşalınca beni oraya alacak. Gelip gittikçe, aramızda kalsın diyerek bu konuda konuşuyoruz. Bir öğle vakti telaşlı, sıkkın, kızgın içeri girdi. “Ne adamlar var yahu, birisinden toptan mal aldım, acele işi varmış, yarım saat beklemiyor. Para varsa ver de defolup gitsin şu pezevenk, banka açılınca getiririm” dedi. Ne kadar soruma “Yahu ver ne varsa, birazdan getiririm” dedi. İki günlük ciromu veriverdim. Üç saat geçti, üç gün geçti ses, görüntü yok. Sordum, soruşturdum, tanıyan çıkmadı. Avukata koştum, kartı verdim. “Sağlık olsun, geçmiş olsun, en az seninki” deyip, çeşit çeşit kartları gösterdi, her kart ile çarptığı miktarları söyledi. Eczane açarken amcam para verememişti, “Borç isteyen olursa, karnını doyur, yol parası ver, sakın ola borç verme” öğüdü vermişti. Verdiği öğüt, paradan değerli imiş meğer. Eczaneme üç kişi geldi. Birisini tanıdım. Eczane açma morali ararken, “Sana burasını yedirecekler mi” diyen memur. Yanındakileri de eşim, çocuğum diye tanıttı. En sempatik tavırları ile eczanemi, beni övdü. Konu anlaşıldı; çocuk eczacılık öğrencisi, staj yapmak istiyor. Şaşırdım, afalladım, hemen kendimi toparladım; içimde çılgık attım: “Heyyy beee, eczanem hakiki eczane, ben hakiki eczacı olmuşum, eczacı yetiştireceğim”. İlk sezon geldiği gibi gitti. Prezervatif, Nivea Krem köşeyi döndürecekli. İkişer düzine satmamışım. Her sene, bir öğrenci gemisi gelince, bir fotoğraf çekip, “Eczanede prezervatif yetişmedi” uydurma haberi çıkarmış gazetede.

Birkaç SSK reçetesi geldi. Diğer eczanenin kalfası, “Eczane karşıda” diye yol gösteriyormuş. Telefona sarıldım, PTT’den bağlattım, “Hikmet ağabey, SSK doktorunun yoluna kalfanı koymuşsun, hastalar gene kaçıp geliyor, sen oraya jandarma koy” dedim. Uyuyan devi dürttüm. Çok kızdı. Tam boğazım sayılacak köşeyi kiraladı. Muvazaalı eczane açmak için “Yakında eczane açılıyor” bezi astı. Unuttuğum korkuları tetikledi. O dükkân ‘yol geçecek’ diye istimplâk edildi. Hırsı aklının önünde olan eczacının öfkesi geçmedi; kalfasına, karşıma muvazaalı eczane açtırdı.

Askerlik için arıyorum, bir dönem ertelemek istiyorum. Denizli Askeri Hastanesi eczacısı, arkadaşı KBB doktoruna gönderdi. Doktor “Ben raporu yazarım ama başhekimden sevk ettirebilme şansın yok” dedi. Kös kös dönerken, bir çay içeyim diye sanayici-politikacı bir tanıdığa uğradım. Çay içerken olumsuz hikâyemi anlattım. Saat 12.00’ye geliyordu, “Hadi çabuk iç çayı” dedi. Mercedesine aldı, bir iki gaz ile askeriye vardı. “Sen bekle” dedi. Yarım saat sonra geri geldi, “Saat 13.30’da raporunu o doktordan al” dedi. Bir dönem geçiverdi; gene çağırdılar. Sezonu da alayım diye, bu defa da Ankara Gülhane’den bir rapor ayarladım. ‘Ben bir dönem daha atlattım’ edasıyla, arkadaşları uğurladım. Ankara Gülhane hastanesine, rapor sözü veren doktora gittim. Evraklarıma bir baktı, “Eyvah, şubenden bunları niye aldın, ben sana ne kadar rapor versem sen artk askersin; yatırsam da askersin” dedi. Elim, ayağım, aklım birbirine karıştı. İzmir’e dönüp eczacı arkadaşlara, “Bana öğleye kadar mesul müdür eczacı bulun” dedim. Eczane Allaha emanet, bir hafta gecikmeli olarak Samsun Sıhhiye Okulu’na kendimi atabildim. Doktor, diş doktoru, eczacılar yeniden öğrenci olduk. Erkek erkeğe son çocukluğu, son çılgınlığı yaşadık.

Kur’a “Çanakkale Deniz Hastanesi” dedi. Hastaneye ilaç almak için İstanbul’dayım. Girilmez yerlere giren, geçilmez yerlerden geçen şoför askerle hemen işimi bitirdim. Sıraselviler, Devekuşu Kabare Tiyatrosu’nda, Zeki Alasya, Metin Akpınar, ‘Haneler’i oynuyor. ‘Eczane’ bölümünde, Zeki Alasya ‘eczacı’ rolünde. Kahkaham tavan yaptı. Askerliği bitirip eczaneme

döndüm. Zeki Alasya kısa boyu, kısa pantolonu ile çıkageldi. “Merhaba” demeden, biraz peltek diliyle, “Perebron öksürük şurubu veriversene” dedi. “Oyunu seyrettin mi, nasıldı eczacılığım” der zannıyla, “Hadi geçip kendin aliversene” dedim. Suratını asıp, “Hadi hadi, bekliyorlar” dedi. İlacı verdim. Gidince “Ulan niye yok demedin” diye, kendi kendimle kavga ettim.

Gitmez, bitmez zannettiğim deneyimsizlik, parasızlık, askerlik geride kaldı. Kuşadası’ndaki birinci eczaneyi, babadan eczacı, yaşıtım, İstanbul beyefendisi Ecz. A. Fuat Sağdam devir aldı. Kuşadası’nın en kıdemli eczacısı oldum. Eczane işleri rayına girdi derken ardi ardına iki muvazaalı eczane açıldı. Birisi kısa sürede normale dönuştü. Diğeri, bir dersim var, iki ay sonra bitecek, diyen, ilaç firmasında çalışan bir arkadaş açtı. O iki ay, o bir ders bir türlü bitmedi.

Gözümü kararttım. 40 bin₺ peşin, 20 bin₺ hava parası ile Kuşadası göbeğinde, kale kapısında bir köşe kiraladım. 20 m²’lik eczaneyi, deniz malzemesi, terlik, mayo, güneş gözlüğü ile zenginleştirdim. Büyük puntalı eczane adı ve ‘sağlıklı uzun ömürler dileriz’ baskılı, bol miktarda naylon torba yaptırdım. Vergi dairesi yüklü bir “İlan Reklam Vergisi” cezası kesti. ‘Aman vergi dairesi ile baş edilmez’ diyenlere karşın, yasadaki, “Sadece adres belirten, taşıma, tutma için olanlar muaftır”dan yararlanarak, “Eczacı reklam yapamaz”a dayanarak itiraz ettim; ceza ödemedim

Nöbet arkası dinlenmeden işe devam. Sabah erken erken bir turist reçetesi. “Kemisetin cap, Ercefuryl cap.” Bulduğum yerin tam arkasındaki ilaçları aldım, yazdım, sardım. Öğleden sonra turist çıktı geldi, öfke ile ilacın birini bankoma fırlattı. Reçeteye, ilaca baktım, “Kemisetin cap” yerine bir üst rafta bulunan, aynı kutuyu, aynı formayı taşıyan “Pirasmin cap” vermiş, üzerine altı saatte bir günde dört yazmışım. Doktor “Kemisetin-Pirasmin” hatamı affetmedi; karakola havale etti. Karşımdaki karakola çıktık, işleri çoktu. Çağrılınca gelirim diye ayrıldım. Çağırılmadım.

Hükümet tabibinin, biri 16 m²’lik eczane, biri de muvazaalı

eczane sahibi iki eczacının isteği üzerine “Eczaneler cumartesi kapanacak” emrine, “Sıkıyönetim komutanı mısın?” normal teftişte rafları haşin karıştırmasına, “Arama emrin mi var?” diye itiraz ettim. Yayla Köy’ün, zayıf, kuru, uzun boylu eski muhtarı, usta avcı Mehmet Atıcı, pazar kurulan Cuma günleri gelir kahvesini içer. “Oğullarımdan büyük gelirse, hiç çekinme, para pul ilaç ne isterse ver, küçük gelirse bir aspirin bile verme, karışmam haa” diye ikazını yapar, “Süleyman Efendi, ver benim şurubu (Vitabiol); bu aslında benim değil, koca karının, ilaç işe yarayacak değil de, gönlü olsun diye alıyorum. Tiberkiliz o tiberkiliz; senin anlayacağın verem, verem” der; bazen para, bazen de köy yumurtası verir. “Yaşamaz bu, boşuna masraf ama ne yapalım, gönlü olsun” diye tekrarlar. Uzun süre gelmedi. Eczaneler çoğalınca, Mehmet Amca daha manzaralı eczane buldu dedim. Bir gün büyük oğlu geldi. “Mehmet amca görünmüyor, hasta değildir inşallah’ dedim. “O öleli çok oldu” dedi. Başsağlığından sonra, umutsuzca, “Annen nasıl” dediğimde, “O çok iyi” demez mi. 1978, yaz başlayacak. Ziraat Bankası müdürü, tatile gelecek yeğeni staj da yapsın istiyor. Yerim dar, iş olacak o iki ayda stajyeri ne yapacağım. Hem de bu kaçınıcı, bir ben mi varım. Gelmessin denmiyor. “Eczane 20 m², yaz günü stajyer sıkılıyor, keyfine baksın, gerekli kağıtları doldurur imzalarım” dedim. “Zaten okulda olaylardan ders görmedi, lise birincisi, Hacettepeli, başarılı bir öğrenci, bari bir eczane görsün, biz bir sizi tanıyoruz” baskıları karşısında, çaresiz kabullendim. Gökte ararken yerden bitti. Sonbaharda sözlendik. Arkadaşları “En başarılı stajyer” seçti.

1979 Haziran, yaz stoku yapmam gerek; ne gezer, elimde ilaç yok. Depolar ilaç vermiyor, çek senet kabul etmiyor. Kızdım, patronu bağlattım. “Eeee, nasıl alacağız, silahla mı geleceğiz” dedim. “Süleyman bey, aracıya zeval olmaz, durum böyle, nakit para ile gelip alacaksınız” dedi. İşte bu ortamda, İzmir Eczacı Odası Başkanı, Ecz. N. Işık Boyacıgiller, “ilaç temin ve dağıtım kooperatifi kuruyoruz, şuraya şu kadar para gönder” dedi. Işık’ın deyimi ile “İlk dalga, yüz iki kişi” ile EDAK doğdu.

1980 Haziran. Gece nöbeti idi. Sabaha yakın çalan zile bin bir

surat indim. Tanıdık doktor ve yanında ilaçları alıp götürecek bir çocuk. Reçete kalp krizi reçetesi. İlaçları acele çıkarıp yazmaya başladım. Doktor işaret parmağı ile reçeteyi gösteriyor. Yanlış çıkardım diye baştan sona, sırayla, kutuları tartarak kontrol ettim. Tamam, gene yazmaya başladım. Doktordan yine aynı hareket. Birden bire öfkelenim, o vakte yakışmayan yüksek bir sesle, “İlaçların nesi var, tamam ya işte Şenol Bey” dedim. Bu defa işaret parmağını belirgin olarak hastanın adına bastırıldı. “Zeki Müren.” Evet, reçetenin önce ismine bakılır, kuralını çoktan ezip geçti, unuttu bizim eczacı bey. Kalbini dinlendirmek, gönlünü eğlendirmek, sürekli yerleşmek için Kuşadası’na gelen Zeki Müren, krizi uğursuzluk sayıp bizi terk etti; Bodruma gitti.

Stajyerim, sözlüm, F. Sibel Kopanoğlu, Hacettepe Eczacılık Fakültesini 12 Eylül 1980 günü bitirdi. Bekleme cezam da bitti. Kendime Vakko’dan sağlam bir ayakkabı, ekleri ile birlikte çok güzel bir takım aldım. Karlı, buzlu Ankara’ya vardım. “Evleniyoruz, bize yoldaş olur musunuz” çağrısı ile Tunalı Hilmi’de, “Kral Çiftliği” salonunda, davul zurnalı, zeybekli, bol halaylı, bol eczacılık öğrencili bir düğün yaptık. (03.01.1981)

Yaz sonu, Kuşadası yorgun. Nöbetim başlar başlamaz elektrikler kesildi. Kapımın tam önüne kocaman bir ‘Chevrolet’ park etti, kapısını çarpıp gitti. “Beyefendi, trafiği aksatacak, hem de eczanem nöbetçi, lütfen” diye bağırdım. Arkasına bakmadan karşımdaki karakola çıktı. Bekle bekle inmiyor. Adam orada iken “Hadi çık da şu arabayı aldiriver” dedim, çıktım. Aman Allahım, aman Allahım, olamaz böyle bir şey. Milletvekili olsa, bakan oğlu olsa imkansız, bir insan hangi güce dayanarak bu kadar küstah olabilir. Hem komiserin masasını yumrukluyor, tekmeliyor, hem de hakaretler yağıdırıyor. Gece yarısı geçti, araba çekip gitti, nöbet sakinledi. Merakımı yenmek için, komisere çıktım. Evet, ancak öyle bir güç yaptrabilirdi o hareketi: Darbe konseyi üyesi, Nurettin Celasun’un yeğeni.

Güldürmeden yazamayan Muzaffer İzgü, yirmi yıl sadece Beşiktaş

ve Milli Takım forması giyen, kızların kalbini, dolap kapaklarını süsleyen, ayağı mıknaıslı gibi topa hükmeden, eczacılık öğrencisi olmuş kaptan Sanlı Sarıalıoğlu eczanemi sık şereflendirdiler. Süleyman Turan, bir antasit almak için parayı uzattı; eşi “Doktora sormadan olmaz” diye kolundan çekti. Kısa boylu, güleç çocuk yüzlü, dünyanın gelmiş geçmiş en iyi haltercisi Naim Süleymanoğlu, adale rahatlatıcı krem aldı. “Benim adım da Süleyman” diye para almadım; vermek için direndi, ama, kırmadı.

“Dükkân sizin, dükkân sizin” diyen ahabap, “Hadi ver, kiralyorum” deyince, hele bir düşüneyim diye ipe un serdi. Eşim alındı, bismillah demeden Kuşadası’ndan soğudu. Eczane açmak için 20 km komşu Söke’ye gitti. Boş duran, iyi, köşe bir dükkân bulduk. “Çocuğumuz iş açacak, kiraya vermiyoruz” dediler. Bitişini kiraladık, eczane ruhsatını aldık, bu gün yarın açıyoruz derken, o dükkân da kiralandı, “Yakında eczane açılıyor” bezi asıldı. Biz açtk. Bitişie de ilaçlar geldi, telefon alındı, isim yazılı çay altlıkları, kül tablası yaptırıldı, ortada eczacı yok. Telefonda, çay altlığında, kül tablasında eczanenin, eczacının değil Söke’nin en ünlü kalfasının adı yazılı. Hemen Aydın Eczacı Odası Başkanı Ecz. Atilla Alpargun’a koştuk, anlattık. Oturduğu yerden duvara bir yumruk attı, “Burası da muvazaalı, beraber önleyelim” dedi. Sessizce kalkıp, geri döndük. Laf olsun, biraz uzasin diye, odaya, sağlık müdürlüğüne, bakanlığa olup bitenleri anlattık. Derken, ünlü kalfa yoruldu, vazgeçti. Bir eczacı hazıra kondu, açtı. Nöbette ben de kalıyorum, yukarda yatıyoruz. Bir gece yarısı zili ve kapının vuruluşunu duyuyorum, ama bitişie vuruyor, çalıyor. Bizimkini vursun da ineyim diye bekliyorum. O çaldıkça çalıyor, vurdukça vuruyor. Ben de, “Yasa utansın, kader utansın” diye inmiyorum. Epey uğraştıktan sonra, komşunun kapısına iyi bir tekme, havaya da usturuplu bir küfür sallayıp gitti.

Yaz sıcağı, nefes biraz zor alınıyor. Barış Manço eczaneme yöneldi. Masamdan kalktım, üstümü başımı topladım, en sempatik tavrımı takındım. Dünyayı dolaştığı uğurlu ayakları ile bize geliyor. Net, tok sesiyle “Merhaba, adam olmuş çocuklar, nasılsınız” diyecek. Üç basamak

merdivenimizi çıkmadı, köşemizdeki elektrik direğine yaslandı, nefeslendi. Keyifsiz, neşesiz “Diazem var mı” dedi. Umduğumu bulamayınca, bütün sempatim sıfırladı. Diazem, reçeteye girmişti. Ben şuyum, ben buyum diye, reçetesiz isteyen çok oluyordu, üzüntü doğuyordu. “Yok” dedim. Bir iki defa daha nefeslenip döndü gitti. Bir zaman sonra, kalp krizinden öldüğünü duyunca, kalbim cızzz etti. Demek o hâli, havasından değil, rahatsızlığındandı. Bilsen, bir Diazem, bir bardak su, bir sandalye ile kendimi sokağa atmaz mıydım? Yüreğime yara yaptım.

Reçeteli, reçetesiz olayları sürekli üzüntü kaynağı oldu. Bir zamanlar Diazem’ler, İpekot (0,05g kodein), Kodis, Radyokodin gibi yüksek kodeinliler, Gastro gut gibi yüksek opium’lular, gömlek cebinde taşınıp ikram edilen Panalgin, Optalidon gibi ilaçları eczanelerden leblebi gibi sattık; yetmedi bakkallar da sattı.

Arkadaş canlısı, sağlam dost, gerçek sosyalist, yaşamını EDAK’a adayan yaşam ustası N. Işık Boyacıgiller, 2000 yılına bir adım kala, bizi bırakıp sonsuzluk makamına yerleşti. Anma gecesi sonrasında, beş altı arkadaşla çorba içerken “Kimler ayrıldı” sorusu ortaya atıldı. İlki Kuşadası’nda olmak üzere, her sene toplanma kararı alındı. Dekan Prof. Dr. Aysel Gürsoy’a durumu anlatıp, 1965 girişlilerin listesini istedim. İstanbul depremi enkazı altından çıkarılmış fotokopinin fotokopisi listeden, büyüteçle, tahminle isimleri çıkardım ve 125 kişiye ulaştım. “Feleğin çemberinden geçmiş hâllerimize bakıp bakıp gülüşmek için” diye çağırdım. Toplandık; yeniden tanıştık. Kapadokya’da, peri bacaları ve yer altı şehrinde saklambaç oynadık. Van’da “Vanlıyam Şanlıyam” türküsünü okuduk. Fakültemizde, kucak kucak çiçeklerle, dekan Kasım Cemal Güven ve diğer hocalarımızla kucaklaştık. Mardin’de taş sevдик. Velhasıl çocuklar gibi şendik; “Bir kişi kalana kadar devam etsin” diye dua ettik. Her toplantı için, elli kişiye “Niye gelmedin”, elli kişiye de “Geldin de ne iyi ettin” telefonu ediyordum. Turizm acentesi sekreteri gibi idim. Bir kötü huyum vardı; acente ile pazarlık yapıyor, şöyle olsun, böyle olsun diye biraz yoruyordum. Beşinci seferden sonra acente bir arkadaş

kalkan yapıp beni “Pas” geçti. “Bensiz olmaz” zannettiğim (!) gezi devam etti. Arkadaşlardan “Hasta mısın” diye asılacak, “Sensiz olmuyor” diye takılacak elli telefon bekledim. Tık yok. Pes. Kendimi “Oyuncağı elinden hileyle alınmış çocuk” hissettim; oysa kim istese, seve seve verirdim.

2005 yılından sonra bütün eczaneler gibi, eczanem de düşüşe geçti. Kırkıncı yıl şerefine, tüm kredimi kullanıp eczanemi yeniledim. Modaya uyup, eczaneye, dermakozmetik, medikal, anne bebek giydirdim. Vitrini boydan boya mavi ve benzeri haplarla süsledim. (Önceleri öyle haplar meydanda ayıptı. Afro, Hormobin, Seksfort, Hormovit, Vithormon, Yohimbin çekmecece dururdu.) Diş hekimi arkadaşım görünce çok şaşırdı. “Kaç yıldır bırakacağım, yapmayacağım diyordun, ne oldu” dedi. Sen, Vasıf Öngören’in “Asiye Nasıl Kurtulur” oyununu görmedin mi? dedim. Gülmekten yerlere yattı, sırtıma bir yumruk attı.

Yaşam yolculuğunda etkilendiklerimden sonsuzluğa geçenlere rahmet, yoldakilere, beden, akıl, ruh sağlığı, gönül ferahlığı dilerim. “Ne anladın sen bu yolculuktan” diye soran olursa, “Görevimiz doz ayarlamak. Amacımız umut aşılacak olmalı” derim.

ANLAR

Ecz. Zehra TARAKÇI

Yeternaz şimdi yedi yaşında; Haziran 16'sında sekiz yaşına basacak. Sahi neden Yeternaz, daha doğunca karar verilmiş nazlanma hakkının olmamasına kim bilir...

Çatık kaşlıdır Yeternaz, çok konuşmaz, tombik yanakları sıkırtmaz. Bilmez Yeternaz ona her baktığımda şükredişimi. Bilmez Yeternaz bendeki derin izlerini, bilmez bağırma basma isteğini durdurma gayretimi.

Bazı şeyler engellenemezken; "O gün yaşanacakları bilseydim" sözüyle başlarız bir pişmanlığı anlatmak için. Keşke söyle olsaydı, böyle olmasaydı hesapları. Oysa bilirsin yaşanmasını engellemek mümkün değilken susturamaz hiçbir gerçek içindeki vicdanın tekrarlayan sesini.

"Nasıl yaptım nasıl nasıl!"

Dokunduğumuz her reçetenin arkasında bir hikâye vardır çoğu zaman. Daha raftan alırken ilacı, tezgâha koyarken, kullanım şeklini anlatırken en yakınına anlatamadığı seslenişler vardır ve her defasında kutsanır bu gizli seremoni. Geçmiş olsun dileğinin geçeceğine inancıyla buluşmadır her hasta da yine yeniden...

İşte böyle bir gün Selma ve İnan çok heyecanlı; on yıl koca on yıl nice ay, nice gün, nice saat beklendi bu an... Tüm arayışlar, dualar, tedaviler, adaklar bir evlat sahibi olmak adına... Mutlu haberi paylaşırken onlar, tüm sıkıntılarımı unutuyordum. Şaşırmıyor değil insan sahi bazen tek bir an unutturuverir mi tüm sıkıntıları?

Unuttuk bizde; onlar onca sıkıntıyı ben o gün ödeyemediğim çeklerimi...

Bir can var oluyor ve her şey daha güzel daha anlamlı görünüyor...

Dikkatli olması gerekiyor Selman'ın yaşı gereği... Selma boylu poslu güçlü bir Anadolu kadını şimdi ise ürkek bir ceylan gibi görünmekte...

“Bugün de akşam oldu güzel bir gündü” der eczacı kendi kendine. Mesleğimi seviyorum derken ilaçlara dokunur, dokundukça hikâyeleri gelir aklına. Her ilacın olması gereken yeri vardır. İlaçlar farmakolojik olarak sıralanmalıdır. Bazen ne işime yarayacak diye önemsenmeyen bilgilerin lazım olduğunda, keşke hocalarımı daha dikkatli dinleseydim hayıflanmasına dönüşen anlar yaşarım. İşte tüm bu düşüncelerle bir rafta kala kalır. Yan yana olmamalıydı o iki ilaç derken, Selma'nın acelesi, reçetesi.

“Abla, lütfen sonra işlersin reçeteyi köye dönmemiz lazım otobüsü kaçıracağız” sözleri yankılanır. Elleri titreyerek reçeteyi bulur ve işte o an... Reçetedeki iğne değildir verdiği. Hani derler ya bir an gelir tüm evren durur... Karanlık bir dehliz seni çeker içine... Telefona uzanırken sadece bir ses: “Evet, yaptırıldı iğneyi” cümlesi büyür büyür kulaklarımda...

Yol arkadaşım, biricik kızım, kalfam Suna'nın “Abla kendine gel doktoru arayalım soralım lütfen korkutma beni” sözleri benim bunu nasıl yaparım, ben bir eczacıyım, bunu nasıl yaparım hıçkırıklarıyla kaybolup gidiyordu.

O an bana bir şans verilse senin canına karşılık o masum canı dense düşünmeden o masum diye karşılık verirdim hatta sanırım bunun pazarlığını yaptım şuursuzca...

Doktorla konuştuğumu, ne olacağını bilemediğini beklememiz gerektiğini söylediğini zar zor hatırlıyorum. Hani zaman su gibi akıp geçirdi, geçmiyordu dakikalar ki saatlere gelsin sabah olsun. Bir karar

vermiştim; beni hayata bağlayan bu kutsal mesleği artık yapamazdım. Hukuki anlamda tüm sorumluluğumu daha doğrusu sorumsuzluğumu yönetimle paylaşıp hakkımda verilecek her türlü yaptırımını sorgulamadan kabul edecektim.

Telefon zili çalarken bunları düşünüyordum. Selma arıyordu. Telefonu idamını bekleyen bir mahkûm gibi açtım...

Selma sakın bir sesle "Abla kendini neden üzüyorsun, her şey nasip kısmet işi, sen bizim eczacımız değil, kardeşimizsin. Çok üzüldüğünüzü doktorumuzdan öğrendik" diye anlatırken sadece hicrî kırıklarımı saklama gayreti gösterebiliyordum.

Sancılı o karanlık gecelerin birinin sabahında Selma'nın doktoru aradı. Selma'nın riskli bir hamilelik süreci yaşadığını düşük olma olasılığının yüksekliğini, verilen iğnenin tam tersi bir mekanizmayı harekete geçirerek bebeği koruduğunu ve her şeyin yolunda olduğunu söylemesini yaklaşık on kez tekrar ettirdikten sonra idrak edebildim.

Yeternaz kızımız, belki nazlı olmadığından, hayata tutunma gücünü gösterdiğinden bu isim konulmuş gibi düşünülür onca yaşanandan sonra.

İşin aslı babaannesinin adı Yeter... naz kısmı ise anne babanın seçimi...

Anadolu'da her isim kendine özgü mesajlar içerir. Kimi bir umudu, kimi bir hayali kimi bir haykırışı... Kızımızın adı Yeternaz.

Benim ona koyduğum isim, mucize, kahkaha, gözyaşı, sorumluluk, umut, farkındalık ve işte hayat...

Ben bir eczacıyım. Anne olmadan kızları, oğlanları olan, tek çocuk doğup bir sürü ablası abisi olan, farklı bir memlekette kan bağı olmadan onlarca akrabası olan, mahallenizde fotokopi çeken, dilekçe yazan, uygun

kız var mı bildiğin bizim oğlana diyen teyzelerimi gülümseyerek dinleyen... Mesleki kaygılarını Allah razı olsun duası ile unutuveren... Bu kocaman ailede inançlarımız, hayata bakış acımız, kılık kıyafetlerimiz, konuşma tarzımız bambaşka bizim... Kimimiz çayı kıtlama şekerle içer kimimiz tatlandırıcı olmadan asla... Biliriz bilmesine ne kadar farklı olduğumuzu da yine de vazgeçmeyiz... Neden mi? Güveniriz. Evet güven... Bir bakış, bir güler yüz, bir teselli, geçecek umudunu duymak istediğimiz.

Ailemizden birini ebediyete uğurlarken tutamadığımız gözyaşının, aileye yeni katılan bir bebeğin olmasıyla sevinç gözyaşına dönüşmesi kadar hızlı geçer burada hayat... Burası tüm ülkede binlerce olan eczaneden sadece biri... Şimdi izninizle Yeternaz'ın doğum gününü kutlamaya gidiyorum. Haziran'da doğdu demiştim değil mi...

Mutlu olmak, mutlu etmekse yaşam beklemek niye ki...

Keşkellersiz, vakit kaybetmeden yaşamak, yaşamak adına, tüm anların anısına.

TEKLİF VAR ISRAR YOK

Stj. Ecz. Onur KIRAZ

En içten duygularıyla selamlıyorum sizleri sayın meslektaşlarım. Son dönem stajını yapmakta olan ve yaklaşık iki ay sonra hayat denilen sahaya 'Eczacı' olarak çıkacak olan Gazi Üniversitesi 5. sınıf öğrencisiyim. Okul bitiyor. Beş yıllık yoğun bir eğitim, dersler, laboratuvarlar sınavlar... Öğrenci olarak mesleğin sorunlarını daha iyi görmek, çözümlmek için katıldığımız ve düzenlediğimiz kongreler, bu uğurda çektiğimiz ve birincilik aldığımız kısa filmler... Hepsi geride kalıyor. Artık bu sahada öğrenci olarak değil, "Eczacı" olarak devam edeceğim. Son dönemeç ise bu staj dönemi.

Bu staj döneminde benim de, zamanında sizlerde olduğu gibi bazı kaygılarım vardı: Eczane ortamına uyumum konusu, eczane çalışanlarıyla kuracağım diyalog ki önemli bir konudur, eczane teknisyenleri her zaman kendilerini bu sektörün sağlık tanrısı (!) olarak görürler, kendilerini çekirdekten yetişme eczacı olarak tanımlarlar. Benim için en önemli konulardan biri de okulda gördüğüm teoriği, hasta eczaneye geldiğinde ne kadar sunabileceğimdi. Gelen majistral reçetelerini doğru yöntemlerle hazırlayabilecek miydim? Aynı zamanda provizyon sistemlerini, eczanenin gelir gider tablolarını, depolarla olan ilişkilerini kısacası eczaneye ilgili her şeyi bu staj döneminde tecrübe etmek istiyordum. Ankara'nın en yoğun eczanelerinden birinde staj yapacağımı duyduğumda da böyle büyük bir fırsatın elime bir daha geçmeyeceğinin farkındaydım. Bu farkındalıkla her sabah erken saatte eczaneme gider yine aynı ihtirasla akşam saatlerine kadar kalırdım.

Ben bir yandan aklımda öğrenmeyi tasarladığım şeylerle mücadele ederken, bankonun diğer tarafında gerçek hayat bana çok tuhaf tecrübeler kazandırdı, kazandırmaya da devam ediyor. Eczanede yine rutin bir günde reçete girerken ve hastaya ilaç tarif ederken eczanenin teknikeri benim adıma bir telefonun geldiğini, bir beyefendinin benimle görüşmek istediğini söyledi. Şaşırarak bu sürpriz telefon için “bana mı?” diye sordum. Kim, bana neden eczaneden telefon etsin ki? Bir an telefonun okuldaki staj komisyonundan gelebileceğini düşündüm. Stajımızı yapip yapmadığımız hakkında denetleme amacıyla eczaneyi arıyor olabilirlerdi. Bu denetimi staj başladığından bu yana hiç yapmamışlardı belki de bugün arıyorlardı. Telefonu elime aldım. Karşımdakinin hocam olabileceğini düşünerek gayriihtiyari;

- Buyurun hocam, dedim.

- Onur Bey’le mi görüşüyorsunuz?

- Evet, ben Onur, hocam buyurun.

- Merhaba, Onur Bey ben yaklaşık yarım saat önce ilaç almıştım eczaneden ismim de... İlaçların tarifini de siz yapmıştınız hatırladınız mı?

(Bu cümlenin üzerine telefonun staj komisyonundaki hocamdan gelmediği açıkça belli oluyordu.)

- Evet hatırladım... Bey. Tarif ettiğim ilaçlarla ilgili bir sıkıntı mı var?

- Hayır hayır onunla ilgili aramadım Onur Bey, müsaitseniz bir konuda sizinle görüşmek istiyorum.

- Buyurun dinliyorum... Bey.

- Şimdi öncelikle Onur Bey, annemin bazı tetkiklerini hemen karşınızdaki hastanede yaptırdığım için bayadır ilaçları sizin oradan alıyorum.

- Evet?

- Ve ilaçlarımı da alırken sizi orda görüyorum. Stajyersiniz galiba okul bitiyor mu bu dönem?

- Evet, mezuniyet çok yakın.

- Ben de sizinle bu konu hakkında konuşmak istiyordum zaten. Biz... Bakanlığında çalışan üç arkadaşız. Eczane açmayı planlıyoruz ve diplomaya ihtiyacımız var. Size bir teklifte bulunmak istiyorum. Açacağımız eczanenin eczacısı olmak ister misiniz?

- (Bir anlık şoktan sonra kendimi toparlayarak) Nasıl yani anlamadım siz eczaneyi açacaksınız, benim de başında durmam koşuluyla bana belli bir yüzde mi vereceksiniz? (Kahramanımız burada bana muvazaa teklifinde bulunuyor!!)

- Evet. Yani sürekli başında bulunmanıza bile gerek yok, diplomanızın asılı olması yeterli olacaktır.

- Söylemek istediğim o kadar çok şey olmasına rağmen cümlelerimi yutuk bu mükemmel (!) teklifi değerlendirebileceğimi söyledim ve şartlarını sordum. Bu konuşma esnasında daha rahat konuşmak için kapının önüne çıktım.

- Onur Bey, biz şu anda üç arkadaş olarak eczane yeri bulduk. Devir işlemleri için bazı girişimlerde bulunuyoruz. Yani Haziran sonu Temmuz başı dolaylarında yer hazır olmuş olacak. Siz de diplomayı alırsanız başına geçebileceksiniz. Onur bey öncelikle sizden parasal anlamda çok büyük meblağlar talep etmiyoruz sadece başlangıç için 10.000₺ talep edeceğiz. Diğer bütün masraflar bize ait olacak. Eczane tasarımı tamamen size ait olacak, istediğiniz kişileri kalfa olarak yanınızda çalıştırabileceksiniz. Ay sonu kesilen fatura üzerinden yarı yarıya bir paylaşımımız olacak. Ama eczane açmak için gerekli belgelerin toplanması ve meslek odanızla olan görüşmeleri sizin yapmanızı talep edeceğiz. Bunun dışında dükkânın hava parasını biz kendimiz veriyoruz ve içerinin masrafları için de herkes 10.000₺ koymuş olacak.

Evet, teklifi duymuş şartları konuşmuştum artık. Bugüne kadar birçok çeşidini ve örneğini gördüğüm ve kanayan yaramız olan muvazaalı eczane işletmeciliğinin benden talep edileceği aklımın ucundan geçmemişti, üstelik staj yaptığım eczaneme gelen bir telefonla. Bazı işleri nasıl hallettiklerini, sistemde bulunan açıkları nasıl kullandıklarını, oralara nasıl nüfuz ettiklerini, tüzük ve yönetmelikler hakkında neler bildiklerini anlamam açısından mükemmel bir görüşme oldu. Telefondaki şartlarından bahsederken benim aklımdan 2009'da yaptığımız anahtar atma eylemi, daha öncesinde büyüklerimizin olağanüstü kalabalıklarla meydanlarda bu mesleğin haklarını savundukları eylemler geldi. Bana öğretilen deontolojiye, hocalarımdan aldığım eğitime göre telefondaki beyefendiyle işin etik olmayan bir durum olduğunu muvazaanın bir suç teşkil ettiğini, bu işin mesleğime ve meslektaşlarıma zarar verdiğini tek tek anlatarak ben de dâhil olmak üzere bir daha kimseyi böyle bir şey için rahatsız edip teklif götürmemesini söyledim. Verilen cevap ise çok manidardı: "Bizde teklif var ısrar yok."

Değerli meslektaşlarım hayat boyu karşımıza çıkacak bu tekliflere karşı her zaman dik durmalıyız, meslek örgütlü mücadelemizi sonuna kadar devam ettirmeliyiz. Çünkü bu yolda yalnızız birlikte...

BALLI SÜT

Stj. Ecz. İbrahim SANATKÂR

Bu yarıyıl tatilinde köyüm Kopuzlu'ya gittim. Köyüm; Ağrı'nın Posoflu ilçesine bağlı sekiz ay karın kalkmadığı soğuk bir köydür.

Okulun yoğun geçen laboratuvarlarından, sınavlarından, sözlülerinden biraz uzaklaşmanın en iyi yolu Kopuzlu'nun sıcacık köy evinde öylece uzanıp pencereden yağan karı seyretmektir.

Köye geldiğim ikinci gününde bile dinlenmiş, rahatlamıştım. Bana göre dünyadaki en güzel şey; Kopuzlu'da babaannemin sıcacık sağdığı keçi sütünü balla karıştırıp içerken köy evimizde oturmuş dedemin o güzel muhabbeti ile ısınmaktır.

Bu sene köyümde akla gelmeyecek bir olay oldu. Ben köye yola çıkmadan babaannemin en büyük keçisi ikiz yavrulamış. Anne keçi doğum sonrası biraz yürümüş sonra yere yığılı vermiş. Babaannem olayı anlayamıyor, keçinin yürümesi gerektiğini söylüyordu. Olayı anlatırken başına ilk defa gelen bu olayı çözmek için komşulardan yardım istiyor çırpınıp duruyordu. Onun bu hâli hasta keçinin hâlinden beni daha çok üzüyordu. Anne keçi veterinerine götürülmeliydi. Fakat Kopuzlu'daki kar buna engel oluyordu. Dedeme:

- Dede, bu keçinin ayaklanıp yürümesi için ne yapmalıyız? diye sordum.

Dedem gözlerim içine bakarak:

- Evlat, ben öyle işlerden anlamam. Veterinere götürmemiz gerekli ama yol uzun ve zahmetli... Kızağı sürececek senin gibi bir delikanlı gerek amma velakin sende bana emanetsin bu işi sana yaptırمام.

Dedemi ne kadar da ikna etmeye çalışsam beni dinlemiyor ikna olmuyordu.

Ahıra bir daha indim. Keçinin durumunu gözden geçirip Farmasötik Teknoloji ve Farmakoloji derslerini düşünüp bir kanaate varmayı planlıyordum.

Ahıra indiğimde yeni doğan oğlaklardan biri annesini emerken diğeri yerinde duramıyordu. Oğlak annesini emdiği için anne keçi benden çok fazla ürkmedi. Yavaşça eğildim. Keçinin ayak bileklerinde herhangi bir fiziki bozukluk veya dışa dönük bir semptoma rastlamadım. Yeni doğum yapmış bir annede nasıl bir rahatsızlık olabilir diye düşündüm.

Bağışıklık sistemi çok zayıftı. Viral veya bakteriyal bir hastalık olabilirdi. Fakat antibiyotik bulabileceğim ya da alabileceğim bir yer yoktu. Vitamin eksikliği yenidoğanlarda ve yeni doğum yapmış annelerde sık görülen bir rahatsızlıktı. Fakat hangi vitamin eksikliğinde yürüme bozukluğu veya eklem rahatsızlıkları meydana gelir diye düşündüm. Vitamin-D eksikliğine bağlı raşitizm böyle bir rahatsızlığa sebep oluyordu fakat keçinin bileklerinde herhangi bir şişme veya buna benzer bir semptoma rastlamamıştım. Aklıma birden kalsiyum eksikliği olabileceği geldi. Kas kasılmasını ve gevşemesini sağlayan kalsiyum-sodyum pompası kalsiyum eksikliğinde görevini tamamlayamıyordu. Vücutta yeterli kalsiyum olmadığında önce ekstremiteletin hareketi kısıtlanıyor sonra larenks ve farenksteki kasların kasılmamasına sebep oluyordu. Eğer acele müdahale edilmezse keçiyi ölüme götürecek bu rahatsızlığa bir çözüm bulmalıydım. Yoksa küçük yavrucuklar hayatına annesi olmadan devam etmek zorunda kalacaklardı. Böyle bir durum daha annesini emmekte olan küçük oğlaklar için çok zordu.

Farmasötik Teknoloji’de yaptığımız preparatları tek tek aklımdan geçiriyordum. Okuldaki tüm kitaplarımı yanımda getirmiştım fakat Farmasötik Teknoloji kitabımı bir türlü bulamıyordum. Bu yarıyıl ve daha önceki yıllarda yaptığımız Farmasötik Teknoloji Laboratuvar uygulamalarını tek tek ajandama yazmaya karar verdim. Ajandamın ilk sayfası birçok haricen kullanılan preparatla ile dolup taşmıştı. Kalsiyum eksikliği için oral kullanılan bir preparata ihtiyacım vardı. Sonra aklıma birden “kireç suyu” adlı laboratuvarda hazırladığımız preparat geldi. Farmasötik Teknoloji’nin ilk yarıyılında yaptığımız basit bir preparatı kalsiyum eksikliğinde kullanılıyordu. Yapımı da oldukça basitti.

Fakat köyde ağır hava şartları altında sönmüş kireci temin etmem zordu. Daha hızlı ve pratik bir yol bulmalıyım ve gözüm duvara kaydı. Köy evi duvarları yazın sönmüş kireç ile badanalanıyordu. Bıçakla kazıdığım göz kararı üç gram kireci, yarım kilo şekeri karıştırdım. Sıra bu katı karışımı arıtılmış suda çözmeye gelmişti. Bunun için evin bahçesinden aldığım toprak bulaşmamış bir miktar karı eritip kendi olanaklarımla yaptığım adi distilasyonla suyu arıttım. Katı karışımı elde ettiğim bin mililitre suda çözüp çift katlı tülbenkten boş bir şişeye süzdüm. Şırınga aracılığıyla anne keçinin ağzına verdim. İlk günlerde anne keçide herhangi bir değişiklik olmadı. Yaptığım preparatın terapötik etkisini görememek beni üzüyordu. Hastalığın teşhisi ve tedavisinde farklı yollar denemek için sürekli düşünüyordum. Fakat aklıma artık hiçbir şey gelmiyordu. Preparatımı babaannemin yaptığı sıcak kemik suyuna doğranmış kuru ekmele de destekliyordum.

Bir haftanın sonunda anne keçi ilk defa ayağa kalktı ve iki adım attı. Gergin bekleyiş içinde geçen bir haftanın sonunda anne keçinin ayaklanması hepimizi mutlu etti. Artık küçük yavrular annesini rahatlıkla emiyorlardı.

Babaannemin hazırladığı sıcak ballı sütümü içerken köyümün bembeyaz manzarasını izliyordum. Aklımda hâlâ başımdan geçen bu olay vardı. Sütümü bitirip dedemlerle vedalaşıp Trabzon’a, okuluma doğru yola çıktım.

YANLIŞ ANLAMA ZİNCİRİ

Stj. Ecz. Fatih ÇEVİK

Serbest eczacılık, birçok meslekten farklılıklar ve zorluklar içerebilir. Bunun nedenlerinden birisi, mesleki konulara hâkim olmanın önemidir ki bu konularda yapılan en ufak hatalar, hayati problemlere yol açabilir. Diğeri ise, her zaman hastalarla birebir diyalog hâlinde olunmasıdır. Bu diyaloglar; çoğu zaman güzel anıların yaşanmasına, sosyal olarak gelişime, birçok kişinin sağlığına kavuşturulmasının sağlanması ve bunların verdiği huzur ve mutluluk sayılabilir. Ancak yine de hastalarla ilgilenmek, her zaman kolay olmaz. Bazen hastalığın hastalarda oluşturduğu huysuzluk, bazen de eczacının yaşadığı yorgunluk, aksamalar oluşturabilir.

Ben, toplamda 2-3 ay staj yapmış, henüz daha öğrenci olmama rağmen, şimdiden hastalarla ilgilenmenin sorumluluğunu ve önemini kavradığımı düşünüyorum. Bunların yanı sıra, nispeten kısa sürelik staj hayatımda bile birçok anı yaşamışumdır. Bunlar bazen eğlenceli, bazen üzücü olsa da hepsi gelişimimde katkı sağlamıştır.

Belki bir ay içerisinde az da olsa, bazı şeyler öğrenmiştim. Artık eczacımın gözetiminde reçete girişi yapıyor, hasta karşılıyor, emin olduğum ilaçlarını kullanımlarını hastalara aktarıyordum. Okulda öğretilmeyen, müstahzar isimleri, hasta ağzı, doktor kısaltmaları ve dilini öğrenmeye başlamıştım.

Eczanede yaşadığım, birçok olaydan, oluşan birçok anıdan, en çok aklımda kalanını anlatmak istiyorum.

Bir gün, öğle saatlerinde bir hasta eczaneye gelmiş. Onun reçetesiyle, eczane teknisyeni ilgilenmiş. Hasta 30 yaşlarında bir erkekmiş. Kullandığı motosiklet ile başka bir motosikletli ufak bir çarpışma yaşamış, yer yer zedelenme ve ağrılar mevcutmuş. Teknisyen, reçeteye baktığında, ilaçlarından birisinin eksik olduğunu ve sipariş edip getirebileceğini hastaya belirtmiş. Hasta, acele işi olduğunu söylemiş ve uygun olursa reçetedeki tüm ilaçlarını, toplu hâlde ertesi gün alıp alamayacağını sormuş. Teknisyen de depoya sorarak, bunun mümkün olduğunu belirtmiş ve hasta reçeteyi bırakıp gitmiş. Hasta gelmeden, ilaçlar depodan istenmiş, reçete SGK sistemine işlenmiş.

Benim bu olaya dâhil olmam hasta yeniden eczaneye geldikten sonra oluyor. Hasta, aynı gün içerisinde, akşam saatlerine doğru eczaneye yeniden geldi. Hastayı ben karşıladım. Ben daha önce hasta ile ilgilenmediğim için, durumunu bilmiyordum. Hasta ile aramda yaşanan diyaloglar, şu şekilde gerçekleşti:

Ben: Hoş geldiniz.

Hasta: Hoş buldum. Ben önceden gelmiştim, ertesi gün ilacımı alacaktım. Ancak işim erken bitti, ilaçları şimdi alabilir miyim?

Stajımın önceki günlerinde, bir doğum kontrol hapının, halk arasında "ertesi gün ilacı" olarak söylendiğini öğrenmiştim ve hastanın, bu ilacı istediğini anladım. Kendimden emin şekilde, raftan ilacı çıkarttım ve hastaya gösterdim. Hasta bir an şaşırды ve:

Hasta: Sadece bir çeşit ilaç mı varmış. Bu tek başına etkili mi?

Ben: Evet, bu ilaç etkilidir.

Hasta: Tamam bakalım. Nasıl kullanacağım ilacı?

Ben: Partneriniz kullanacak ilacı, içerisinde iki tablet var. En geç 72 saat içerisinde ikincisini de alacak.

Hasta: Kazayı geçirdiğim kişiye mi vereceğim ilacı?

Ben: Evet, beyefendi.

Hasta: Ben onu tanımıyorum ki. Nereden bulacağım?

Hasta bu cevabı verince ben oldukça şaşırđım. Hastanın da yüzünde bir şaşkınlık oluştu. Ama ben hâlâ, ilacın kullanımını anlatmaya çalışıyordum. Hasta da gayet olgun şekilde, beni dinliyor ama dinledikçe şaşırıyordu.

Hasta: Ben anlattıklarınızdan hiçbir şey anlamadım.

Ben de, hastaya daha açık şekilde anlatmaya karar verdim.

Ben: İlişki yaşadığınız kişinin kullanması gerekiyor bu ilacı.

Ama durum iyice karışmaya başlamıştı. Hasta sanki farklı şeyler anlatıyordu. Ben, ilacının yan etkilerini anlatırken, hasta çok farklı şey anlatıyordu.

Ben artık kullanımı açık şekilde anlattıktan sonra, hasta şaşırđı ve böyle bir ilişkinin olmadığını söyledi. Trafik kazası sonucu geldiğini belirtti. O an, her şeyi yanlış anladığımı fark ettim. Çok utanmış ve üzümüşüm. Hasta reçetesini bir bayana bıraktığını söyledi. Ben de doğruca bankonun ardından, laboratuvarda bulunan teknisyene doğru hızla ilerledim. Utanmıştım ve hastanın yüzüne bakamadım.

Teknisyene, bir hastanın geldiğini, trafik kazası geçirdiğini söyledim. Teknisyene, hastanın önceden reçetesini bırakmış olduğunu söyleyince, hemen hatırladı. Doğruca önceden hazırlamış olduğu ilaçları hastaya götürdü ve kullanımlarını anlattı. Ben de uzaktan, gözükmeden izliyordum.

Hastaya, yanlış ilacı vermeye çalıştığım için, hem üzgün hem de utanç içindeydim. Hasta gittikten sonra, bu durumu eczacıya ve eczane personeline anlattım. Başta çok şaşırđılar ve sonuçta tedavide bir yanlışlık olmadığı için, hepimizin birden yüzünde tebessüm oluştu. Ama emin olmadan, böyle bir işe kalkışmayacağımı anladım. Sanırım, bu da benim stajımın önemli bir parçasıydı.

HASTA ÇEKME YARIŞI

Stj. Ecz. Merve ÖZTÜRK

Eczacılık mesleğinin en önemli özelliğinden biri de, halka öğrendiğimiz bilgiler ışığında hizmet sunmaktır. Koruyucu sağlık hizmetleri ve hastalığın tedavi sürecinde hastaları yeterli düzeyde bilgilendirmek, bizim görevimizdir. Bu görev doğrultusunda hastalara her zaman özverili, anlayışlı davranıp, uygun biçimde iletişim kurmaya özen gösteririz. Oysaki tüm bu çabalarımıza rağmen, gerek sağlık sisteminin getirdikleri, gerekse zor yaşam koşulları ve geçim sıkıntısının da etkisiyle çoğu zaman hak ettiğimiz saygınlığı ve davranışı ne yazık ki görememekteyiz. Her geçen gün bu üzücü tutum daha da artmakta ve özellikle serbest eczacılığın âdeta kanayan bir yarası durumuna gelmektedir.

Yapmış olduğum stajda, hasta-eczacı ilişkileri açısından iyi gözlem yapma fırsatı buldum. Gün içerisinde birçok olay yaşanıyor, bazen komik bazen ise dramatik. Benim bu şahit olduğum olay ise ne yazık ki mesleki ahlak açısından oldukça üzücüydü. Bu yaşadığım olay sonucunda, halkın gözünde eğitim danışmanlığımızdan ziyade, ekonomik olarak çıkar sağlama amacı güdülen bir kurum hâline geldiğimizi düşündüm. Tabi bu olayda biz eczacıların, halkı bu duruma getirdiği gerçeği de yadsınamaz.

Stajımın son günleriydi. Zaten toplam stajım sekiz gün gibi kısa bir süreydi. Hastanın reçetesine bakınca kanser hastası olduğunu öğrendiğim biri geldi. Eczacı, başına geleceklerden habersiz güler yüzle, hastayı karşıladıktan sonra reçetesini alıp hastayla ilgilenmeye başladı. Sonradan öğrendim ki, hastanın reçetesindeki ilaçların toplam tutarı, 15.000-20.000₺ civarında yüklü bir meblağmış. Fakat hasta sadece

ilaçlarını temin etmek için gelmemiştir. Hasta reçeteyi uzattıktan sonra, vakit kaybetmeden hemen amacını belli etti. Hasta ile eczacım arasında geçen diyalog şu şekildeydi;

Eczacı: Hoş geldiniz.

Hasta: Hoş buldum, dedi.

Reçetesini uzattı ve konuşmaya devam etti.

Hasta: Başka bir eczanenin çalışanı, bu reçetede ilaçları, kendi eczanesinden almama karşılık, bana 300₺ önerdi. Siz ne öneriyorsunuz? Ona göre sizin teklifiniz işime gelirse, ilaçlarımı sizden alacağım.

Ben ve eczanedeki diğer herkes, bu cümleyi duyunca çok şaşırдық. Başta yanlış anladım sandım ama hasta oldukça ciddiydi. Başka bir eczane, hastayı kendi eczanesine çekmek için rüşvet önermişti. Daha da şaşırtıcı kısmı ise, hastanın da bununla yetinmeyip, daha yüksek parayı veren eczaneyi aramasıydı. Kendi hastalığından nemalanmaya çalışıyordu. Oldukça üzücü olan bu durum karşısında, eczacım sakinliğini koruyordu. Ben ise daha 7-8 gündür, eczanede staj yaptığım için bu tip bir olay karşısında çok şaşırmıştım. Ama eczacım, sanırım bunun gibi olaylara alışık ve kısa sürede şaşkınlığını üzerinden atmıştı.

Eczacı, hastaya böyle bir para veremeyeceğini ve verilemeyeceğini anlatmaya başlamıştı. Hangi eczanenin, bu parayı önerdiğini soruyordu ama hasta kesinlikle söylemedi. Sanırım, hasta eczanesini ele vermezse, oradan para alacağını planlıyordu ya gerçekten böyle bir eczane var mıydı, emin değildik. Ben hâlâ, "Umarım böyle rüşvet veren bir eczane yoktur" diye düşünüyorum.

Sonrasında hastaya, reçetesi karşılığında bir ücret veremeyeceğimizi anlattık. Bunun karşılığında da para talep etme hakkının olmadığını söyledik. Hastaya isterse, ilaçlarını hemen hazırlayabileceğimizi söyledikten sonra, hasta bu önerimize yanaşmadı ve bizden reçetesini

vermemizi istedi. Biz de isteği karşılığında reçetesini uzattık. Bu sırada, başka eczanelerden reçetesini karşılığında sağlık hizmeti dışında bir talepte bulunmaması gerektiğini söyledik.

Eczacı bu tutumuyla bana göre üzerine düşen görevi yerine getirdi. Meslek hayatım boyunca bana örnek olabilecek bir davranış sergilemişti. Umarım başka eczanelerde de, eczacı ve çalışanlar da bu tip tutum uyguluyordur. Daha fazla kazanmak için, mesleki gururlarını iğnetmiyorlardır. Diğer hastalar da bu tip kazanç sağlamaya alışmıyorlardır. Sonuç olarak biz üzerimize düşen görevi yapmıştık.

Hasta bizim sözlerimizi dinlemiş midir? Muamma!

ECZANEDE ASLA İNSAN ÖLMEYECEK!

Ecz. Zekeriya CEVİZ

Bir telaş, bir koşuşturmadır gidiyor. Hep ileri bakmaktan, hep gaza basmaktan, hep havalanıp uçmaktan durup dinlenmeye vaktimiz yok. Yıllarca çektirip biriktirdiğimiz resimlere, hatıralara bile bakmaya fırsat bulamıyoruz. Mutlu olamıyoruz, mutluluğu aramaktan.

Meşguliyet uykusu içinde, gündelik yaşam telaşı arasında altmış yaşına bastığımı otuz altı yıllık eczacı olduğumu bile unutmuş gibiyim. Saçlarımız ağarıp dökülse de her gün aynaya baksak da; zaman zaman, ölen arkadaşlarımızın cenaze namazını kılsak bile, gönül ihtiyarlamıyor. İnsan kendini hiç yaşamamış gibi hissediyor. Ölüme ve bir gün öleceğimize inanıyoruz. Ama kendimizin değil, başkasının ölümüne daha çok inanıyoruz.

Bazen tatlı, bazen trajikomik anılarım... Sizleri düşündükçe; hayatın hızı yavaşlar gibi oluyor. Telaşlarımdan kurtulup, yaşadığımın farkına varıyor “Ne de çok şey yaşamışım” diyebiliyorum.

Türk Eczacılar Birliği ‘Eczacı Anıları Yarışması’ nı duyunca; unutulmaya yüz tutmuş anılarım birden dirilip canlanmaya başladı. Hepsi birden günlerce başıma üşüşüp; “Beni de anlat, beni de anlat” diye sıkıştırdı durdular. Hangisini anlatsam acaba?

Otuz yıl kadar önce; ağabeyimin nişanı olduğu gece ile eczanesinin nöbeti çakışmıştı. Nöbeti benim tutmam gerekti. Denizli’den İzmir’e nöbet için gittim. Eczanede tek başıma nöbet tutuyordum. Gece yarısına

doğru orta yaşlı bir kadın, seksen yaşlarındaki annesi ile birlikte geldi. Orta yaşlı kadın annesinin tansiyonunu ölçmemi istedi. Tansiyonunu ölçerken yaşlı kadın fenalaşmaya başladı.

Kızı, “Annem ölüyor! Öldü! Bir şeyler yap, kurtar annemi” diye bağıırıp çırpınmaya başladı. Kadın canhıraş bağırdıkça ben de iyice şaşırılmış, korkmuş, ne yapacağımı bilemez hâle gelmişim. Bilir bilmez kurtarmak için bir şeyler yapıyordum ama nâfile. İhtiyar kadın oracıkta ölüvermişti. Ölü, eczanenin ortasında sırt üstü yatıyor, başında da kızı: “Anam öldü! Anam öldü!” diye çırpınarak, hıçkırarak ağlıyordu. Ben ise âdeta dona kalmışım. Aklıma ambulans çağırarak bile gelmiyordu.

Gözlerimin önünde ilk defa bir insan ölmüştü, hem de eczanede. O güne kadar bir insan ölürken yakınında hiç bulunmamışım. İnsan nasıl ölür onu dahi biliyordum. İhtiyar kadın da sessiz, bayılır gibi kendinden geçercesine ölüvermişti. Beni de genç kadının bağıırışları, çırpınışları öldürüyordu. Üniversitedeki hocalarımızdan biri; “Eczanede asla! Asla! İnsan ölmeyecek” demişti. Ama işte ölmüştü.

Müşteri de gelmiyordu. Derken hele Şükür dayım çıkageldi. Eczanenin ortasında yatan ölüye ve dövünerek ağlayan kadına bakarak: Bana yavaşça “Bu ne?” dedi.

Ben de ölgün bir sesle: “Öldü” diyebildim.

Dayım şaşkın şaşkın birkaç saniye baktıktan sonra çabuk toparlandı. Benim her yerim âdeta keçeleşmişti. Sanki rüyada kâbuslar gören canlı bir cenazeydim. Öyle ki bakar kör gibiydim. Dayımın yaşlı kadının kızına; “Kızım, evinize götürelim sizi” dedikten sonra onları evlerine nasıl gönderdiğinin bile farkında değildim.

Olayın şokunda ne kadar kaldığımı, nasıl bir acı çektiğimi, neler hissettiğimi, eczanede sabaha kadar nasıl beklediğimi bilemezsiniz. O gece ben mi nöbet tutuyor, nöbet mi beni tutuyor belli değildi. Hâlâ bugün

dahi zaman zaman “İhtiyar kadını kurtarabilir miydim” diye düşündüğüm, ezildiğim, acı çektiğim anlarım oluyor. Ama ölüme çare mi var?

Allah bana işte böyle acı bir gece yaşatmıştı. Hem ağabeyimin en mutlu gününde hem de kendi eczanesinde, bir gece nöbetinde...

ALTMİŞ BEŞ LİRA

Ecz. Arif EKMEKÇİ

Sultan Yenge sabah ezanıyla uyandı. Yatağın içinde zor doğruldu. Beli ağrıdı. Vücudu kaskatı kesilmişti. Karyoladan zor indi. Yavaş yavaş sergüye gitti. Sergünün bir köşesine istif edilmiş meşe odunlarından kucağına üç beş tane aldı. Yattığı odaya geri döndü. Odanın ortasında duran sobanın içindeki külleri tozutmamaya özen göstererek maşa ile küllüğe boşalttı. Odunları yan yana sobanın içine yerleştirdi. Belinin ağrısı arttı, sanki sol yanına bıçak saplandı. Evin içi buz gibiydi. Titreyerek bir kez daha sergüye gitti. Odunların önündeki mukavva kutudan bir kucak çam kozalağı aldı. Sobadaki odunların önüne koydu. Sobanın yanındaki sehpanın üzerinde bulunan kibrit kutusunu aldı. İçinden bir kibrit çıkardı, kutuya sürttü. Kibrit yanmadı. Bir tane daha çıkarttı, oda tutuşmadı. Kibritler ıslanmıştı. İbrahim Emmi dün gece yataırken su bardağını sehpanın üzerine devirmişti. “Kör olası!” dedi. Hem yanmayan kibrite hem de İbrahim Emmi’ye kızdı. Pencerenin yanındaki aynalı dolabı açtı. Bir müddet kibrit destesini aradı, bulamadı. Canı sıkıldı, sinirlendi. “Olmaz olası nerde bu deste” dedi. Aslında gözünün önünde, burnunun ucunda idi. Bulamadı, aradıkça canı sıkıldı, sinirlendi. Deste; aramaktan tam vazgeçecekti ki eline geliverdi. “Allah bu yaşlılığı kapıya uğratmasın” dedi. Kibriti çaktı, kozalakları tutuşturdu, sobanın kapağını örttü. Soba, gürül gürül sesler çıkararak o günkü mesaisine başladı. Sobanın üzerine ağzına kadar dolu bakır su güğümünü koydu. Aynalı dolaptan temiz bir havlu çıkardı. Sobanın borusundaki çamaşır kurutma tellerinden birine astı. Sırtını sobaya verdi. Sıcaklığın etkisiyle belinde ağır hafifler gibi oldu. Abdestliğe gitti, soğuk su ile abdest aldı. Çenesi titredi üşüdü.

Odaya döndüğünde bir müddet kendine gelememi. Elleri ayakları ısınınca köşedeki kırk yıllık çeyiz sandığından bir seccade çıkardı. Kibleye döndü, yere serdi, usulca namazını kıldı, tesbihini çekmeyi bile ihmal etmedi. Odadaki tahta masanın üzerine gazete kâğıdı serdi. Tel dolaptan ekmeğe torbasını aldı, getirdi. Ekmeği parçalara böldü. Yine dolaptan zeytin getirdi, peynir getirdi. Bal dalağından bir parça kesti. Elma pekmezi koydu. Raftan bardak getirdi, tabak getirdi, kaşık getirdi.

Sofranın yanındaki sandalyeye çöke kaldı. Yorulmuştu. Her azası ağrıyordu. Eğilip kalkarken dizlerinden kütür kütür ses geliyordu. Bugün İbrahim Emmi ile Cumayı'na doktora gideceklerdi. Yavaş yavaş merdivenlerin kenarına tutunarak aşağıya ahıra indi. Buzağıyı ineğe kattı. İneğin altını süpürdü. İneği sağdı, eve çıktı. İbrahim Emmi hâlâ uyuyordu. "İbrahim, İbrahim" diye seslendi. İbrahim Emmi uyandı, yatağın içinde bir o yana bir bu yana döndü. anlamsız birkaç sözcük çıktı ağzından.

Yeniden uykuya daldı. Sultan Yenge tekrar seslendi: "İbrahim kalk artık epeyce geç oldu." İbrahim Emmi gönülsüzce yataktan kalktı ama hâlâ uykusu vardı. Abdestliğe gitti. Sultan Yenge bakır güğümünden ılıştırdığı sıcak suyu döktü, İbrahim Emmi yüzünü gözünü yıkadı. Askıda ısıtılmış havluyu ona uzattı İbrahim Emmi de kurulandı. İbrahim Emmi namazını kılarken Sultan Yenge güğümünden çaydanlığa sıcak su koydu, demliğe çay koydu. Çeyiz sandığından bayramlık elbisesini çıkardı. Zaten topu topu üç tane entarisi vardı. İki tanesini evde giyer, birini de bayramda düğünde ya da kasabaya giderken giyerdi. Entarisini giydi, güllü eşarabını bağladı. Oğlunun hediyesi gök hırkayı da entarisinin üstüne geçirdi.

İbrahim Emmi namazını bitirince sofraya oturdu. İbrahim Emmi'nin bardağına çay koydu. Seccadeyi, tesbihi, geceliğini topladı, yerlerine koydu. Tam oturup kendisi de birkaç lokma yemeğe hazırlanırken dışarıdan Baki Emmi'nin minibüsünün kornası çaldı. Sultan yenge karnını doyuramadı. İbrahim Emmi acele giyindi. Sultan Yenge sobanın küçük kapağını kapattı, çaydanlığı ve güğümü yere indirdi, masanın üzerindeki kapların üzerini gazete kâğıdı ile örttü.

Evin önüne indiklerinde Baki Emmi burnundan soluyordu. İbrahim Emmi ile Sultan Yengeyi azarladı. “Çabuk olun, sallanmayın! Sizin yüzünüzden talebeler derse geç kalacaklar, saat nerdeyse sekiz oldu” dedi. Minibüse bindiler. İki mektep talebesi yerinden kalkıp “İbrahim Emmi buyurun, siz oturun” dedi. Sultan yenge onca yolu oturarak gideceğine sevindi. Gençlere “Allah razı olsun sizden yavrularım” dedi.

Tepelerden, tarlaların arasından geçtiler. Baki Emmi belki on yerde durdu. Minibüsün içinde kımıldayacak yer kalmadı. Kavlak Boğazı'na gelince minibüsten indiler. Mezgeller mahallesine kadar yürüdüler. Canı çıktı sanki Sultan Yenge'nin. Bacakları ağrıdı, nefesi tükendi. Hastaneye vardıklarında artık bir adım daha atacak hâli kalmamıştı. Hastanenin içi kilit gibiydi, bir kalabalık, bir kalabalık. Sıra makinesinden sıra aldılar. Aile hekimleri olan Dr. Mustafa Bey'in kapısında beklemeye başladılar. Öğleye doğru ancak sıraları geldi.

Ne kadar çok hasta vardı. Dr. Mustafa Bey ikisini de muayene etti, reçetelerini yazdı ellerine verdi. Odadan çıktılar. İbrahim Emmi gelip geçen arabalara el etti ama kimse durmadı. Sultan Yenge o kadar yolu tekrar yürümek zorunda kaldı.

“Yürüsene kız” diye azarladı peşinden gelen Sultan Yenge'yi İbrahim Emmi. Sultan Yenge ayağını sürüyerek ona yetişmeye çalıştı. Eczanenin kapısındaki tek merdivene ayağı takıldı, sendeledi. Yere düşerken kolundan yakaladı İbrahim Emmi. “Başımın belası” dedi kızarak; “Yolda yürümeyi bile beceremiyorsun!” Sultan Yenge cevap vermedi, üstünü başını düzeltti, bayramlık entarisinin eteklerini çekeledi. Büyük bir suç işlemiş gibi eczanenin bir köşesine çekildi, küçüldü de küçüldü.

Hemen kalfalar reçetelerini aldılar ellerinden. İlaçları raftan indirip bilgisayara girişini yaptılar. Ben de tek tek onların anlayabileceği bir şekilde ilaçların tarifini yaptım onlara. İbrahim Emmi kızdı Dr. Mustafa'ya istediği kırmızı kaplı merhemi yazmadığı için kızdı. İlaçları torbalara doldurup uzattım Sultan Yenge'ye. “Kaç lira tuttu” dedi İbrahim Emmi. Tam altmış beş lira tutmuştu.

Katılım paylarının yanında bir sürü muayene ücreti çıkmıştı. İbrahim Emmi ceplerini karıştırdı. Paraları çıkışmadı. Cebinde sadece otuz lirası vardı. Sultan Yenge çekildiği köşede onu seyrediyordu. Oturduğum masanın yanına kadar geldi. Elindeki ilaçları masaya bırakarak bana “Oğlum, o zaman sen sadece İbrahim Emmi’nin ilaçlarını veriver” dedi.

DEĞİŞİĞİ OLMASIN!

Ecz. Fehamettin KÜÇÜKKILIÇ

2012 yılı nisan ayıydı. Yaşlı bir teyze elinde reçetesiyle eczaneye girdi. “Hoş geldiniz” diyerek kendisini karşılayıp uzattığı reçetesini aldım ve reçeteyi sisteme girmeye başladım. Reçetede tek kalem üç kutu olarak yazılmış raporlu tansiyon ilacı vardı. Kalfam ilaçtan üç kutu getirdi ve ilaçları barkod okuyucuya okuttuk. Reçeteyi sonlandırıp ilaçları poşete koyacağım sıra teyze “Dur yavrum ben bir bakıyım” dedi ve çantasından evden getirdiği aynı ilacın boş olan üç kutusunu bankonun üzerine koydu. Bizim çıkardığımız üç kutuyu da bankodakilerle hizalayıp “Bazı eczacılar aynı diye değişimini veriyor, bakmadan almıyorum ben de” dedi. Yan yana duran kutulara yaklaşip üzerlerini okuyup renklerini eşleştirdikten sonra “Tamam yavrum aynısıymış, koy poşete” dedi ve ilaçlarını alıp eczaneden ayrıldı. Bu da eczacıya ve onun bilgisine olan güvenin ne seviyede olduğunu gösterir trajikomik bir olay olarak hafızamda yerini aldı.

AMBU UCU-BURCU

Stj. Ecz. Misem ÇALIK

İkinci sınıfı bitirdikten sonra ilk stajıma hastanede başlamıştım. Fakat ilk stajım olması sebebiyle tecrübe ve bilgi eksikliğim oldukça fazlaydı. Bu yüzden ilk stajım zor geçmiş ama bir o kadar da eğlenceli anılarla bitmişti.

Yanında staj gördüğüm eczacı Burcu hanım, benimle oldukça ilgileniyor, bana hastane eczacılığındaki düzen ve işleyiş hakkında bilgi veriyordu. Fakat bir sabah Burcu hanımın babası rahatsızlanmış ve gecikmişti. Ben bu süreçte elimden geldiğince her şeye yetişmeye çalışsam da bilgi ve tecrübelerimdeki eksikliklerle bu pek mümkün olmuyordu. Hatta bu durum bazı komik anların yaşanmasına neden olmuştu. Ben de bu yazıda bu anlardan birini paylaşmak istiyorum.

Burcu hanımın gecikmesi sebebiyle eczaneyi arayan hemşireler genellikle telefonda sesimi yadırgayıp Burcu hanımı soruyorlardı. Bense Burcu Hanımın durumunu izah edip stajyeri olarak nasıl yardımcı olabileceğimi soruyordum. Fakat bir telefon görüşmesinde durum zannettiğimden farklıydı:

- Ambu ucu var mıydı?

- Burcu hanımın babası rahatsızlandı da yerine stajyeri olarak ben bakıyorum, buyurun...

- Ambu ucu var mıydı?

- (*Sesimin gitmediğini düşünerek biraz daha yüksek sesle*) Burcu hanım yok, hemşire hanım. Yerine ben bakıyorum, buyurun...

- Anladım da ben ambu ucunu soruyorum hanımefendi!

- (*Utanarak*) Bir dakika bakayım.

İLÇE PAZARI

Ecz. Burcu ÇALIŞKAN

Otobüs, sonbaharın geçkin sarısı ile kaplanmış tarlalı yollardan geçerek giderdi. Evimden mesul müdürlük yaptığım eczanenin bulunduğu ilçeye gitmek için erkenden kalkıp, İstanbul'dan ilçeye giden otobüsleri yakalamam gerekirdi. O zamanlar iki firmanın otobüs seferi vardı. Biri olmadı diğerine mutlaka denk gelirdim. Tüm gece süren seferin yorgunluğuna rağmen ilçeye bir saatlik yolu kalmış şoförler neşeli olurdu çoğunluk. Yoğunluk durumuna göre değişse de benim yerim belliydi, doya doya sarının tonlarını seyredebileceğim; 4 numara. Mezun olalı henüz aylar geçmişti. Tecrübe denen doyunluk benden yıllarımı istese de tatlı bir iştahla her gün gider gelirdim o yolu.

Eczane, sakin ilçe çarşısının nispeten hareketli olan köşesinde yıllar önce açılmış bir eczaneydi. Boyu tavana kadar uzanan ilaç dolaplarının eskiliği boyayla örtülmüştü. Ayrıca eski ahşap bir çalışma masası, bu masanın hemen yanında da çalışma masasının ağır duruşuna tezat, yeni bir bilgisayar sehпасı yer alırdı. Eczanenin arka kısmında soğuk zincir ilaçların muhafaza edildiği buzdolabı, stok ilaçların yer aldığı raflar, ayrıca bankosunda genellikle öğle yemeklerinin yendiği küçük bir laboratuvar vardı.

O gün eczaneye geldiğimde yine Nurgül ve Murat eczaneyi erkenden açmış, temizliğe başlamışlardı. Depodan yeni gelmiş ilaç kolileri sıralanmıştı. Murat buruşturduğu gazete kâğıtlarıyla camları silmeye koyulurken, İğneci Nuri geç kalmış olmanın verdiği telaşla girdi

eczaneye. Neşeli selamını verdikten sonra da ilaçları yerleştiren Nurgül'e yardıma koyuldu. Sık sık yapılan ilaç zamlarından dolayı stoktan çıkarılan ilaçlarda olsun, ilaç deposundan yeni gelen ilaçlarda olsun güncel fiyat bulunmazdı. Nuri elinde sürşarj aleti güncel fiyatları etiketlere basmaya başlamışken, esnaf komşu kapıdan bilindik selamını verdi.

- İşin gücün fiyat basmak Nuri, durduğu yerde bas bakam zammı!

Nurgül irsaliyeyi kontrol ederek bir kütüphane memuru ciddiyetiyle ilaçları bir bir raflardaki adreslerine yerleştiriyordu. Başkalfa Arif'in de gelmesiyle sabah çayları ve İğneci Nuri'nin kuşburnu oraleti söylendi. O dönem başbakanının içtiği kuşburnu çayı, çayevlerinde oralet olarak yer bulmuştu. Bizim İğneci Nuri de hep şifa niyetine kuşburnu oralet içerdi. Nuri oraletini bitirdikten sonra izin alarak bir hastanın evine iğne yapmaya gitti. Nuri'nin hep böyle hastaları olurdu. O da elinde ecza çantasıyla, tamponunda "İğneci Nuri Cep Telefonu:..." yazılı sarı mobiletine atlar bir telaş hastaların evlerine koşardı. İğneci Nuri'nin tek işi iğne yapmakta değildi. Yatalak hastaların yara bakımları, sonda işleri, ameliyatlı hastaların pansumanları da onun hizmet kapsamındaydı.

Nuri tam çıkarken çarşının Bilo'su girdi içeri. Boynuna bağladığı küçük bisküvi kutusunu uzatarak;

- Paya veya paya! dedi.

- Ne yapacan sen parayı, dedi Arif.

- Neetçem. Evlenecem ben evlenecem, dedi Bilo.

- Para yok, dedi Arif.

- Kandırıyon sen beni kandırıyon, paya var sende, havuç suyu yok, havuç suyu he he. diye o bilindik fıkrayla mevzuyu sulandırınca,

- Bak veriyom ama bugün başka vermem, diye savdı onu Arif.

Sağlık ocağından çıkıp reçeteleriyle gelen hastaların yanı sıra ilçenin pazarı için gelen köylülerin de alışverişleriyle yoğun bir gün yaşanıyordu. İğneci Nuri'nin de iğneden dönmesiyle eczane tam kadro arı gibi çalışmaya başlamıştı.

Yazısı zor okunan hekimin reçetelerinde teşhisten yola çıkıp ilaç anlaşılmasına çalışılıyor, olmadı. Murat bir koşu sağlık ocağına gidip hekime soruyordu. Elde olmayan bir kalem ilaç varsa, Murat bu kez ödünç almak üzere komşu eczaneye koşuyordu. İlaçların kullanımları üzerlerine yazılarak ve bazen de okuma yazması olmayan hastalar için çizilerek hazırlanıyordu. İlaçların kupürleri, barkodları düzgünce kesilip reçeteye yapıştırılıyordu. O zamanlar reçeteleri öyle hemen bilgisayar sistemine işlemek gerekmediğinden, reçeteler sakın bir vakitte bilgisayara girilmek üzere hastaların bağlı olduğu kuruma göre ayrı ayrı istifleniyordu.

Köyden gelen bakkal köyde satma niyetiyle aldığı Aspirin, Gripin kutularını paketlettirirken, başka bir köylü hayvanına kullanmak için büyük enjektörlerden alıyordu. Küçük kızının kulağını deldirmek isteyen genç kadın, küpe tabancasını görünce yaygarayı koparan kızını sakinleştirmeye çalışıyordu. Sık sık para bozdurmak isteyenlerle ya da ilçenin sevilen emekli pratisyen hekiminin muayenehanesinin yerini soranlarla işler bölünüyordu. Köylü kadınlara bolca vazelin satılıyordu. Ara sıra köyden gelip, gelin bohçası için eczaneden kozmetik ürünler alanlar da çıkardı. Ellerinde eski ama süslü cam şişeleriyle gelenler pompalı kolonyaya fanusundan kolonyaya doldurtuyordu. Bu işin gönüllüsü genellikle Murat olurdu. Hastalardan mikrop kaparım endişesinden olsa gerek sık sık fanusun musluğunu açar bir güzel elini yüzünü dezenfekte ederdi.

Günün rengi akşama dönmeye başladığında eczanenin tam karşısındaki otobüs yazıhanesine benim bineceğim otobüs yaklaşmıştı. Çantamı da alıp çıkmak üzereydim ki orta yaşlı geçkin, iri yarı bir köylü girdi içeri. Köylü ismini hatırlamadığı mide ilacından istiyordu. Nurgül bir yandan mide ilaçlarının olduğu raftaki ilaçları gösterirken bir yandan da sorular soruyordu.

- Haptı dimi amca şurup değil?
- Hap hap gızım, böyle güçük beyaz.
- Beyaz mı? Çiğniyodun dimi amca?
- Yok, gızım ağzıma koyuyodum o gendi eriyodu. Gendi kutusu da var güçük.

Nurgül antsit tabletleri geçip gastrit, ülser ilaçlarını gösterirken köylü sabırsızlanmaya başlamıştı.

- Güçük diyom gızım güçük, ha mercimek kadar. Yok yok ondan deel! Tüh gutusunu getireymişim ya.

Nurgül ne göstereceğini şaşırılmış boş boş raflara bakarken, köylü kocaman göbeğinden kopan bir kahkahayla beraber:

- Aha! Hah! Bak ben buldum şoyanda, diyerek kalp ilaçlarının olduğu rafı gösterdi. O muydu bu muydu derken köylünün istediği ilacın dil altı kalp ilacı olduğu anlaşıldı.
- Ama bakın bu mide ilacı değil, kalp ilacı, diyerek araya girmiştim.
- Yok, gızım mideme içiyom ben bu ilacı, diye ısrar etti köylü.
- Nasıl olur? Hangi doktor yazmıştı bu ilacı? Kalp doktoru mu? demeye kalmadan köylü anlatmaya başladı.
- Ben şimdiii ağşamınan yemeği yedim miydi böyle bir böğrüm sıkıştırdı. Benim kayınço dedi ki bir gün, "Ha şu ilaçtan koy dilinin altına da rahatna bak." Hakkat bu ilaç çok şifalı geldi bağa. Şimdi ağşamınan yemeği çok kaçırdım miydi bundan dilimin altına koyuyom bi tane bi de güzel uyku üstüne...

KURU FASULYE—PİLAV

Ec. Eray Ersoy ÇAKMAK

Konu başlığını okuduğunuzda, eczacılıkla kuru fasulye pilavın ne ilgisi olduğunu düşünebilirsiniz. Ancak; gündelik hayatımızda milli yiyeceğimiz olan bu ikilinin bugünlerde de medya tarafından zam şampiyonu olarak her akşam haber bültenlerinde lanse edilmesi bana yıllar önce bir nöbet gecesi yaşadığım olayı hatırlattı.

Sanırım 2006-2007 yıllarında Ümraniye Devlet Hastanesi karşısında yoğun geçirdiğimiz nöbetin akşamıydı. İçeride 25-30 kişinin bulunduğu bir ortamda; bir yandan ağır çalışan sistemle mücadele ederek bilgisayara reçete kaydetmeye çalışıyoruz, bir yandan da yoğunlaşan hastaların o zamanlarda karneye yazılan reçetelerini sıraya koymaya çalışıyorduk.

İşi çabuklaştırmak için sıraya koyduğumuz reçetelerin arkasına ad, soyad, imza, telefon bilgilerini hastaların yazıp yerlerine oturmalarını rica etmiştik. Fakat bazıları için bu dört kelimeyi yazmak da zaman alabiliyor. Okuma yazması seri ve akıcı olmayanlar sırada bekleyenlerin sabrını taşırmaya başlamıştı. Böyle bir anda eczacı ve iki hasta arasında geçen diyalogu aktarmak istiyorum:

Hasta: Hanımefendi ad, soyad yazdım. Başka?

Eczacı: İmza ve telefon da lütfen.

Hasta: Peki, ben mi imza atacağım? Yoksa hasta mı? (Hasta beş yaşındaki çocuğu)

Eczacı: Ebeveyn olarak sizin imzalamanız gerekiyor.

Hasta: Başka bir şey yazacak mıyım?

O anda bu konuşmalardan sıkılan, sırada bekleyen hastalardan biri şöyle seslendi.

Yaz kardeşim, yaz. Akşam ne yediğini de yaz. Biz bekleriz.

- Hasta yakını reçeteyi sonunda imzalayıp yerine oturdu. Bizde diğer hastaları sakinleştirmeye çalışarak işimize devam ettik.

- Ertesi gün reçeteleri kontrol edip sıralama yapıyorduk. Birde ne göreyim. Bir reçete arkasına şöyle yazılmış:

AD (.....) SOYAD (.....)

İMZA

TELEFON (.....)

KURU FASULYE PİLAV CACIK

Ülkemin güzel, saf, bir o kadar da temiz kalpli insanları... Bize her söylenenin peşinden gitmeyelim; önce düşünüp sonra karar verelim. Lütfen biraz mantığımızı kullanalım. Kendimizi yönettirmeyelim, yöneten biz olalım. Sizleri çok seviyorum. Saygılarımla.

YALNIZ KOVBOY

Yrd. Doç. Dr. Nazlı ŞENCAN

Eczanesinin kepenkleri açılırken kenardan baktı dükkânının içine. Ne çok vakit geçiriyordu şu yetmiş metrekairelik alanın içinde. Sabah 08.30'dan akşam 19.30'a kadar burada geçiyordu hayatı. Haftada altı gün, hiç aksatmadan çalışıp duruyordu. Bu süre bir ömür demektir. Ailesi ve yakınları ile ancak akşamdan akşama görüşebiliyor, kısıtlı zamanlarda sohbet edebiliyordu. Yorgun olmadığı zamanlarda vakit ayırmaya çalışıyordu sevdiklerine. Bazen "artık bıraksam şu işi, devretsem şu eczaneyi, rahat etsem" diye düşünmüyor değildi. Böyle hissettiği zamanlarda bir iş doyumsuzluğu ve bitkinliğinin yakınında olduğunu fark edip yenilikler planlayarak durumu yenmeye çalışıyordu. Meslekte yirmi yılı bu şekilde geçmişti. İlk zamanlar yoğunluktan çok bunaldığında kendini motive edecek şeyleri kolaylıkla bulurken son zamanlarda canı sıkıldığında, işten bıktığında kendini motive edecek, yenilik düşünecek gücü bulamamaya başlamıştı.

Bunları düşünürken eczanesinin kapısının kilidini açtı. On beş yıldır beraber çalıştığı teknikeri de gelmiş, "Günaydın" diyerek içeri girmişti. Her sabah yaptıkları gibi ışıkları, bilgisayarları ve müziği açtılar. Tekniker, çay makinesinin düğmesine bastı, bir gece önce televizyon izleyip izlemediğini sordu eczacısına. Şöyle bir düşündü, "Seyretmiş miydi?" Aynı anda iki dizi ve üç açık oturum programına bakmış, gözü bir seyahat ve gezi programı aradığı hâlde o saatte gönlünü hoş tutacak bir program bulamadığından programlar arasında yüzüp kaybolmuştu. Teknikerinin hevesini kaçırmak istemedi, seyretmediğini söyledi. "Anlatsana neler oldu?" diyerek lafı ona

biraktı. Tekniker, büyük iştahla ortak sevdikleri dizideki karakterin “katil” olmasına ilişkin toplumsal ve psikolojik sebepleri anlatırken dükkânın kapısı açıldı. İçeriye genç ve sempatik bir kız girdi. Eczacının masasına doğru ilerledi. Saygı ile elini uzattı, kendisini tanıttı. “Merhaba efendim, adım Ahugül Yılmaz, Yeditepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi son sınıf öğrencisiyim.” Genç kız biraz ürkek, biraz çekingen ama öz güvenli olduğu her hâlden belli bir ses tonuyla konuştu. Ahugül; İstanbul’lu olmadığını, yurttan kaldığını, zorunlu staj için eczane ve eczacı arayışı içinde olduğunu, eczaneye fakülteden bir hocasının önerisi ile geldiğini anlattı. Davetsiz misafirin geliş nedenini öğrenen eczacı, Ahugül’e nasıl yardımcı olabileceğini sordu. Ahugül üç ay boyunca, haftanın beş günü tüm gün çalışabileceğini söyleyip mesleği öğrenebileceği bir ortamın okulları tarafından da özellikle tavsiye edildiğini, bu stajı özellikle bu eczanede yapmayı çok istediğini söyledi.

Haftanın beş günü işlere yardımcı olacak bir eleman fikri eczacının hoşuna gitmişti. Hele SGK sigortasının okul tarafından ödeneceğini öğrenince bu fikir daha çok cazip geldi. Bir saatlik tanışma ve karşılıklı sohbetten sonra eczacı genç kıza dönüp hemen ertesi gün staja başlayabileceğini, gerekli tüm evrakları o an doldurup onaylayabileceğini bildirdi. Ahugül eczaneden ayrılırken memnun bir ifade ve istediği cevabı almış olmanın mutluluğu ile okulunun yolunu tuttu.

Üç ay süren bir staj eğitiminden sonra haziran ayı geldiğinde Ahugül’ün stajı bitmiş, eczane ve eczacılık hizmetleri ile ilgili birçok şey öğrenmişti. Edindiği deneyimle kendi kendine eczane açabilmeyi, işletebilmeyi düşünür hâle gelmişti. Stajdaki son gün, pastasını alıp eczaneye geldiğinde, bir hediye ile hem de altın bir küpe ile karşılaşacağını hiç düşünmemişti. Eczacı “Söylediklerim kulağına küpe olsun” diyerek Ahugül’e küpe hediye ederken gözyaşlarını tutamamış, bu genç meslektaşından ayrılacağı için üzülmüştü. Bir yandan Ahugül’ü özleyeceği için hüzünleniyor, diğer yandan da stajyerini gönderdikten sonra yeniden “yalnız kovboy” olacağı için burukluk hissediyordu içinde. Yirmi yıldır

kendi başına, sadece kendi bilgi ve tecrübeleri ile işlettiği eczanesinde, son üç aydır dinamizm, enerji ve yeni bilgilerle dolu meslektaşısı ile beraber çalıştığı için çok zevk almıştı. Sadece dört kişi yanında staj yapmıştı ama bu son staj süresi ve stajyeri, onu tekrar mesleğine bağlamış, kaybettiği motivasyonu yeniden kazanmasına yardımcı olmuştu. Bundan sonra yeni bilgileri taşıyan, enerjik, hevesli eczacı adayları ile daha çok beraber olmaya karar verdi ve stajyer ilanı vermek üzere bilgisayarına doğru yöneldi.

KOLERA SALGINI

Ecz. Aydın KESKİNOCAK

Sene 1970...

İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesinden mezun olalı ve Malatya Devlet Hastanesinde çalışmaya başlayalı bir sene olmuş; sizlere anlatacağım hatıramı...

1970'lerde Malatya Devlet Hastanesi 300 yataklıydı. Büyük bir bahçe içinde beş ayrı binası vardı. Bunlar; ana bina 180 yataklı, acil ve dahiliye binası 60 yataklı, verem ve göğüs hastalıkları binası 60 yataklı, doğumevi binası ve yatılı bölge Ebe-Hemşire Okulu idi.

Sosyalizasyon yeni başlamıştı. Doğuda görev yapan doktor ve sağlık personeline fazla maaş verildiği hâlde 300 yataklı hastanede doktor sayısı sadece on iki idi. KBB, çocuk, göz, Beviye (üroloji), asabiye (nöroloji ve psikoloji), röntgen, diş tabibi, iki hariciye (genel cerrahi), üç dâhiliye doktoru ve ben...

Bu servisler haricinde, doktoru olmayan bulaşıcı hastalıklar (intaniye) servisi vardı. Otuz yatak her zaman dolu oluyordu. Servise dâhiliye doktorları nöbetleşe bakıyordu.

Hastane gayet geniş bir bölgeye (Malatya, Maraş, Sivas, Elazığ, Adıyaman'ın bir bölümü) hizmet ediyordu. Poliklinik hastaları her gün 50-100 kişi idi. Klinik yatakları hep doluydu.

Vatandaş hastaneye geliyor. Muayene, tedavi, ameliyat, tahlil, röntgen, fizik tedavi ve ilaçlar için bir kuruş ödeme yapmıyor. Doktorlar, hemşireler, hizmetliler canla başla çalışıyor. Ben üç sene orada çalışırken bu böyle devam etti.

Bazen birileri zaman zaman: “Geçmişte vatandaşa hizmet edilmedi.” diyor. Onların kulaklarını çınlatırım.

Sözü uzatmadan hikâyemi anlatayım...

1970 Ağustos’unun sonları, Urfa ve İstanbul Sağmalcılar’da (bugünkü Bayrampaşa) “kolera” salgını patladı. Sağlık Bakanlığı bütün hastanelere hazırlıklı olmalarını, ilaç ve serum stoklarını arttırmalarını bildirdi. Başhekim, doktorlar ve beni toplantıya çağırdı. Gereken hazırlıklar, ilaç ve serum durumu konuşuldu. İlaçlarımız fazlasıyla vardı. Sadece serumlarımız yatan hastalara yetecek kadardı. Başhekim durumu Ankara’ya, Sağlık Bakanlığı’na bildirdi. Serum istedi. Yok dediler. Salgın bölgelerine göndermişler. Kendiniz temin etmeye çalışın dendi. Ben; İstanbul, Ankara, İzmir, Adana depolarından aradım. Maalesef yok, yok.

Malatya Devlet Hastanesi bölge hastanesi ve intaniye servisi olduğundan, Sağlık Bakanlığı güneyden (Urfa’dan) hasta göndereceğini söyledi.

Bu arada başhekim, “Serum da serum!” diyor. Hasta gelirse veya salgın Malatya’ya sıçrarsa “Ne yaparız?” diyor. Çünkü kolerada hastaya günde 5-10 litre serum gerekeceğini söylüyor.

Bu sırada üç-beş hasta geldi. Hastane alarmageçti. Çok ciddi karantina başladı. Diğer servislere sadece ciddi hastalar yatırılıyor, serumlar idareli kullanılıyor. Buna rağmen eldeki serumlar hızla tükenmeğe başladı.

Şansımıza, hastanemizde randımanlı çalışan bi-distile su cihazımız vardı. (Bu cihazı hastaneye gittiğim zaman çalışır vaziyete ben getirmiştım.) Başhekim bundan bahsederek; “Eczacı Bey, suyumuz var,

serum yapabilir miyiz?” dedi. Ben fakültede ampul yaptığımızı, serum da yapabileceğimi söyledim. Sterilizasyon yapabileceğimizi fakat pirojenite testi yapamayacağımızı söyledim.

Başhekim, Ankara Sağlık Bakanlığı ile görüşme yaptı. Durumu açıkladı. Hastanede serum yapma müsaadesini aldı. Ben başhekime, 50 litrelik cam bidonlarımıza serum fizyolojik hazırlayacağımı söyledim. Boşalmış, yıkanmış, sterilize edilmiş serum şişelerine, cam filtreden süzüp, su trompuyla negatif basınçla serumları dolduracağımı, laboratuvarda kanla izotoni kontrolü yapıp otoklav sterilizasyonu ve en sonda parçacık kontrolü yapıp verebileceğimi söyledim.

Başhekim: “Ben hastane şartlarında serum yapma müsaadesini aldım. Pirojenite için serum verilen hastaları sıkı takip edeceğiz. Hastalarda sorun çıkarsa serum vermeyi keseceğiz. Tıbbi sorumluluğu ben ve doktorlar alıyoruz” dedi. “Çünkü serum olmazsa bütün hastalar ölecek. Ancak serum verebilirsek hastaları kurtarabiliriz” dedi.

Ben ciddi olarak hemen hazırlık yaptım. distile suyumuz vardı. Farmasötik sodyum klorür, süzme amacıyla cam filtre ve negatif basınçla süzme amacıyla su trompu almak için o gece Ankara’ya gittim. Malzemeleri aldım, geldim.

Ben gelene kadar boşalan serum şişeleri toplanmış, yıkanmış, sterilize edilmişti. Hemen düzeneği kurdum. Cam damacanalara bi-distile su doldurup, %0,9 ayarıyla sodyum klorür ilavesini yaptım. Serum solüsyonu hazırlandı. Laboratuvarda kanla izotoni kontrolü yapıldı. Onay çıkınca serum şişelerini doldurduk. Ameliyathane otoklavında sterilize ettik. Soğuduktan sonra parçacık kontrollerini yaptık ve servislere dağıttık.

Bu ilk parti serumlar doktor ve hemşireler kontrolünde hastalara uygulandı. Hiçbir ateş ve titreme olmayınca başhekim, doktorlar ve ben rahat bir nefes aldık. Zaten bu arada serum stoklarımız da bitmişti. Benim yaptığım serumlar sadece kolerale hastalarda değil, bütün hastanede

kullanılmaya başladı. Başhekim yaptıklarımızı Sağlık Bakanlığı'na bildiriyordu.

Bu arada Güneydoğu ve İstanbul'da kolera salgını hızlanmış, maalesef ölümler de oluyordu. Hastanemize güneyden hasta geliyordu. İntaniye servisi doldu, yeni bir servis daha açıldı. Ben günde iki defa 50 litre serum yapıyordum. Eczane personeli canla başla çalışıyordu. Bu arada kolera hastalarından iyileşip taburcu olanlar oldukça başhekim: "Eczacı bey, senin serumlar hayat kurtarıyor. Yoksa bu hastaları da kaybedecektik" diyordu. Ben de bundan mutluluk duyuyordum, eczane personeli ile seviniyorduk.

Türkiye genelinde alınan önlemlerle salgın bir ay içinde yavaşladı. Bu arada fabrika serumları bollaştı. Biz de serum imalatını kestik.

Başta başhekim, ben ve doktorlar problem çıkmadığı için ve kurtarılan hayatlardan dolayı çok memnunduk. Başhekim zaman zaman: "Aydın, serum almayalım. Hep sen serum yap" diye şaka yapar oldu.

Bizim, bu serum imalatımız Sağlık Bakanlığı ve Malatya Sağlık Müdürlüğü tarafından teşekkürle karşılandı. Bu salgında serum imalatı yapan ve sıkıntı çekmeyen bir tek biz olmuşuz.

1975 senesinde ilaç fabrikasında çalışırken ampul yapımı, sterilizasyon ve pirojenite testlerini görünce anladım ki pirojenite testi haricinde doğru bir imalat yapmışım. Pirojen reaksiyonunda steril ve doğru çalışıldığında yok denecek kadar az çıktığını gördüm.

Kırk beş yıllık eczacılığımda yaptığım birçok hizmetler ve hatıralarımın içinde bu hatramın özel bir yeri vardır. Bu hatıra vesilesiyle, benle canla başla çalışan o zamanki eczane personelime teşekkürlerimi tekrarlarım.

Koleralı hastaları iyi eden, hayatlarını tehlikeye atan servis hemşirelerini, çalışanlarını, başhekim ve doktorlarımızı da saygı ve rahmetle anarım.

YUSUF AMCA

Uzm. Ecz. Ümran SARIBOYACI

Akademik bir ortamdan ayrılıp halkın içine girince, başlarda epeyce bocaladım. Aydın her ne kadar doğup büyüdüğüm şehir olsa da, İstanbul'dan sonra bana çok farklı geldi. Üstelik kendime ait bir işyerim vardı ve ben bu iş konusunda çok tecrübesizdim. Artık muhatap olduğum insanlar da öğrenciler ve hocalarım değişti. Karşımdaki insanlarla nasıl anlaşacaktım, nasıl konuşacak, onlara nasıl hitap edecektim? Eczanemi açıncaya kadar bunlar hep bir muammaydı. Eczanemi açtıktan sonra, öğrenciyken yanında staj yaptığım eczacının eczanesine giren hastalara nasıl hitap ettiğini, nasıl konuştuğunu düşündüm. Ama ben bir türlü onun hitap şekli olan “amca, teyze, yenge, abla” gibi kelimeleri kullanamıyordum. Eczaneme gelen hastalara “Hanımefendi, beyefendi” diye hitap ediyordum. Aramda kan bağı olmayan kişilere “Ayşe teyze, Ahmet amca” demek bana çok tuhaf geliyordu. Bu yüzden ilaç almaya gelen insanların ilaçlarını hemen hazırlıyor, onların oturup muhabbet etmelerine fırsat vermiyordum. Marketlerde çalışan kasiyerler gibi, sadece işini yapan, hiç konuşmayan biriydim.

Eczanemi açtığım sene yaşlı bir hastayla bu hitap olayı yüzünden hiçbir zaman unutamadığım bir olay yaşadım. Aydın'ın yerlisi olduğu, üzerindeki yöresel kıyafetten belli olan yaşlı bir hasta eczaneme ilaç almaya gelmişti. Karakteristik Ege şivesiyle konuşuyordu. İçeri girerken “hayırlı kazançlar, bol müşteriler kızım. Eczanen yeni olduğu için param sana nasip olsun istedim” dedi. Hastaya “buyurun oturun, ben ilaçlarınızı hemen hazırlayayım” deyip, masamın önündeki koltuğu gösterdim

oturması için. Bu arada hastayla hiç konuşmadım. İlaçlarını raftan çıkarttım, daha sonra tek tek nasıl kullanacağını tarif ettim. Poşete koyup eline verdim. Giderken de “Güle güle beyefendi, geçmiş olsun” dedim. Yaşlı adam kapıdan çıkarken dönüp bana baktı ve “Bana mı dedin kızım, yoksa başka biri mi var burada?” dedi. “Size dedim” dedim. Hasta geri döndü ve az önce kalktığı koltuğa geri oturdu ve bana hayatta unutamayacağım bir ders verdi. “Şöyle karşıma otur bir bakayım kızım sen.” dedi. Koltuğumdan kalkıp onun karşısındaki koltuğa oturdum. Başladı konuşmaya “Kızım sen benden daha bilgilisin, okumuşsun iyi yerlere gelmişsin. Ben senin okuduğunun, bildiğinin yarısını bile bilmem. Ama sana bir amca tavsiyesi vereyim. Gerçi sen bana beyefendi diyorsun ama bu seferlik amcan olayım” dedi ve güldü. “Kızım diyorum sakın alınma emi?” diyerek konuşmasına devam etti: “Sen yine de müşterilerine saygıda kusur etme, etme ama bizim gibi yaşlılara, hele ki benim gibi köylülere beyefendi deme. Sen bana beyefendi deyince, hakaret ediyorsun, alay ediyorsun sandım. Ben seni anladım, sen saygından öyle diyorsun ama sen yine de eczanene gelen insanlara hitap ederken şöyle kılığına kıyafetine, yaşına başına bir bak. Ayrıca şunu da söylemeden edemeyeceğim. Biz eczaneye neden geliyoruz? Hastayız da ondan değil mi? Hastayız ama bizim ilacımız sadece şu senin sattığın ilaçlar değil. Bir güler yüz, bir samimi konuşma da ilaç gibi gelmez mi insana?” dedi. Ne diyeceğimi bilemedim. Çok utandım. Sonra ben de kendimce neden böyle davrandığımı anlatmaya çalıştım. Beni çok dikkatli bir şekilde, lafımı hiç kesmeden dinledi. Bu arada yakındaki bir çay ocağından ikimize birer Türk kahvesi söyledim. Karşılıklı kahvelerimizi içerken, muhabbet de iyice koyulaştı. Daha sonraları kendisine “Yusuf amca” diyeceğim bu yaşlı adam, eşini altı ay kadar önce mide kanserinden kaybetmiş. Şimdi köyde tek başına yaşıyormuş. Tek çocuğu olan oğlu da İzmir’de yaşıyormuş. Eşinin hastalığı süresince hemen hemen her gün hastaneye gelmiş. “Hastane benim ikinci evim olmuştu” dedi. Daha önce eczanemin önünden birçok kez geçmiş ama eşi hastanede yattığı için, ilaçlarını hastane eczanesinden vermişler. Bu yüzden eczaneme girmek hiç nasip olmamış. Bugün de hastaneye kendi ilaçlarını yazdırmak

için gelmiş. Kahvesini içerken, eşinin hastalığı boyunca neler yaşadığını anlatmaya başladı. Bazı geceler çaresizlikten ağladığını, elinden hiçbir şeyin gelmediğini, eşinin gözünün önünde eriyip gittiğini, gözleri dolarak anlattı. Dinlerken çok duygulandım. Bir an kendimi onun yerine koydum. Yaşını, yaşadığı yeri, yaşadıklarını düşününce, benden beklediği bir güler yüz ve muhabbetin onun için ne kadar önemli olduğunu anladım.

Bu yaşadığım olay bana çok büyük bir ders oldu. Demek ki eczaneler sadece ilaç satılan yerler değildi. İnsanlar dertlerini, sırlarını paylaşmak için de eczanelere gelebiliyorlardı. Karşılarında kendilerini dinleyen, anlayan ve gerektiğinde acılarını paylaşan bir eczacı görmek istiyorlardı.

Yusuf Amca ikinci defa eczaneme geldiğinde hastalarla muhabbetime tanık oldu ve "İşte şimdi eczacı olmuşsun" diyerek şaka yollu takıldı. Ben de ona "İyi ki Yusuf amca o gün ilaç almak için eczaneme girmişsin, iyi ki ben sana güle güle beyefendi dediğimde, geri dönüp, beni karşına alıp konuşmuşsun. Yoksa, ben senin gibi bir insanı tanıyamayacaktım. O gün sen bana çok güzel bir hayat dersi verdin" diyerek minnetimi belirttim. Giderken bana, köyünden gelirken yanında getirdiği, eşinin sağken kendi elleriyle yaptığı, çok güzel oyalı bir yazma hediye etti "Keşke teyzen sağ olsaydı da bu yazmayı kendi elleriyle o verseydi" dedi.

O günden sonra Yusuf amcam ne zaman köyünden bir iş için Aydın'a gelse bir acı kahvemi içmek için mutlaka eczaneme uğradı. Konuşmalarımız esnasında ondan hayata dair birçok şey öğrendim. Tavsiyelerini ve öğütlerini hep dikkate aldım.

Şimdi 2014 yılındayız. Ben yaklaşık 18 yıldır eczane eczacılığı yapıyorum. Bugüne kadar birçok insanla karşılaştım. Birçok insanın acısına, sırrına ortak oldum. Yusuf amcamı 2003 yılında kaybettim. Bana hediye ettiği, eşinin oyalı yazmasını hâlâ saklıyorum. Elime her aldığımda onu özlemle ve minnetle anıyorum.

ŞEKER ÖLÇÜM CİHAZI

Ecz. Kasım ÇAKIR

Eczacı, sentetik, yarı sentetik veya biyolojik ilaç ham maddelerinin elde edilmesi, fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin incelenmesi, kaliteli ilaç üretimi ve ilaçların kullanılması gibi konularda eğitim almış kişidir. Ülkemizde eczacılık fakültesinde okumuş, bu işin eğitimi görmüş meslektaşımız farklı alanlarda çalışmaktadır.

Ülkemiz de eczacıların büyük çoğunluğu serbest eczacılık yapmaktadır. Ben de mezun olduktan sonra serbest eczacılığı, eczane eczacılığını tercih ettim. 1985 yılından bugüne kadar, Konya il merkezinde serbest eczacılık yapmaktayım. Diğer meslektaşımız gibi ben de halkımıza en iyi hizmeti sunmanın çabası, gayreti ve heyecanı içerisinde halkımıza hizmet etmekteyim.

Mesleğimizi icra ederken, her birimizin unutamayacağı yüzlerce anısı vardır. Ben de unutamadığım yüzlerce anılarımdan sizlerle paylaşmak istedim.

Yıl 2009. Eczanemizi yeni kurulan bir semte iki yıl önce taşımıştım. Yıllar sonra sil baştan yeni yeni müşteri oluşturmanın, iyi hizmet vermenin gayreti ve heyecanını yaşıyorduk.

Kendisi semtimizde ki bloklar da oturan, yakınımız da bir lisede öğretmenlik yapan aynı zaman da diyabet hastalığı olan, “Mustafa hocam” dediğimiz bir hastamız, müşterimiz vardı.

Eczanemize geldiğinde hizmet ve ikram da hiç kusur etmezdik. Her meslektaşımın eczanesin de yaptığı gibi, hizmetimizi ona da her zaman yaptık.

Raporlu ilaçlarının yazdırılma günü geldiğinde, üç aylık ilaçlarını yazdırdığı reçetesi ile eczanemize geldi. Reçetede şeker ölçüm stripi ve diğer ilaçları yazılıydı. Reçetede ilaçlarını hazırladık. SUT'a göre sadece stripin verilebileceğini, şeker ölçüm aletini SGK'nın ödemediğini ve ücretini kendisinin ödeyeceğini açıkladık. M.D. beyin istediği, stripinde aynı olan marka şeker ölçüm aletini de bir gün sonra ecza deposundan istedik ve geldi.

M.D. bey bir gün sonra eczanemize geldi, şeker ölçüm aletini de verdik. Ücretini istediğimizde;

- Ben bunun ücretini ödemem. Reçetede strip yazılınca şeker ölçüm aletinin de ücretini SGK ödüyormuş! Ben şehir merkezinde, Numune Hastanesi'nin karşısın da bir eczaneye sordum, ücretsiz veririz, sen reçeteni bize getir verelim dediler'' dedi.

M.D. beyi ikna edebilmek için saatlerce çaba gösterdik. SUT'un bu konu ile ilgili satırlarını okuttuk, ikna olmadı.

İki eczacı arkadaşımıza telefon da konuyu anlattık. O eczacı arkadaşların ödenmediğine dair cevabi açıklamasını telefonun hopörlerinden kendisine dinlettik. M.D. bey yine ikna olmadı.

Vereceğimiz strip ve ölçüm cihazının Konya temsilcisine telefonla ulaştık. Temsilci arkadaşına durumu anlattık. Onun, "Hayır ödenmez, ücretli almanız gerekir." cevabını yine telefonun hopörlerinden M.D.'ye dinlettik, yine ikna olmadı. M.D. şeker ölçüm aletinin ücretini ödemeyince; "Ücretini ödemeyecekseniz aleti alalım" dedik, vermedi.

- Bunu ücret ödmeden almak benim hakkım, ücret ödmeden alıp gideceğim!" dedi. Bir de bizi tehdit etti;

- Benim oturduğum şu karşıdaki sitede oturan 40 aileye sizi ve bu eczaneyi kötülerim! dedi.

Tüm bu anlattıklarım bir haftada yaşandı. Bu olayın stresini bir hafta yaşadık, günlerce gözüme uyku girmedi. Artık yaşadıklarımız canımıza "tak" etti. M.D.' ye şeker ölçüm aletinin ücretini almadım, verdim gönderdim.

M.D. bir gün sonra yine geldi; "Ben gönülsüz verilen bu aleti almam da, kullanmam da" dedi.

Bizi yine stres bastı, o bir hafta yaşadıklarımız aklımıza geldi. Artık yalvarmaya başladım; "M.D. bey, amca, ağabeyciğim, hocam, biz para pul istemiyoruz, gönüllü veriyoruz, güle güle kullan, ne olur alda bir git" dedim. İkna oldu ve aldı gitti. M.D. o günden beri, 5 yıldır hastamız, müşterimiz.

Gerçekten de olayın olduğu yıllar da, şeker ölçüm aletleri ödenmiyordu. SUT'da uygulamalarda çok sık değişiklikler oluyordu. İlaç veya sağlık malzemesi verilmiş kuralların da sık sık değişikliğe gidiliyordu. Eczacılar olarak gelen talimatı günlük takip ediyor ve bilgi sahibi oluyoruz. Gününde de uygulamak zorunda olduğumuzu biliyoruz.

Fakat hastalarımız veya hasta yakınları; "Ne zaman değişti? Önceden böyle değildi! Önceden alınıyordu, almışlardı?" şeklinde cevap veriyor ve değişikliği anlatmakta çok zorlanıyorduk. Doktorlarımız da değişiklikten haberleri olmadıkları için onlar da hastalarına; "veriliyordu, ödeniyordu, alınıyordu?" ifadeleri hastalarla olan ilişkilerimizi daha da zorlaştırıyordu.

O günler de sektörümüzden bazılarıyla bu konuyu paylaştığımız da şunu öğrendik. Bazı şeker ölçüm stripi ve aleti satan firmalar, yüzün üzerinde strip sattığı eczaneye, 5-10 adet ücretsiz makina veya strip veriyorlarmış. Bu gibi eczaneler, raporlu diyabet hastalarını daimi müşterisi yapmak için ücret almadan vereceklerini ifade ediyorlarmış.

O yıllarda, reçetesinde ‘şeker ölçüm cihazı’ yazan ve ücretsiz vermediğimiz hastalar, M.D. ile aramızda yaşanan soruna neden olan eczanelerden ücret ödmeden temin ettiler. Bu hastalarımız artık eczanemizden alışveriş yapmıyorlar.

O yıllarda SGK şeker ölçüm aletinin ücretini ödemediğinden, bizim eczanemizde bir ayda 2-3 makina ancak satılabiliyordu. Yüz adet şeker ölçüm aleti veya stripi biz alamazdık. Haksız rekabete neden olan ve maruz kaldığımız bu olayın yaşanmasına vesile olan, işte o yüz adet ve üzeri alabilen eczane veya eczanelerdi.

Bazen haksız rekabetin verdiği zarar, işin parasal boyutunu aşabiliyor. Daha başka zararlara, güven ilişkilerinin zedelenmesine neden olabiliyor. Kapanması çok zor yaralar açılabilir. Eğer günlük tutuyorsak, her gün için mesleğimizle ilgili yazacağımız bir anımız vardır!

Özellikle muayene ücretinin, fiyat farklarının, katılım paylarının, veresiyelerin tahsilâtı ile ilgili anıların daha fazla olduğunu düşünüyorum.

